

Mina Donadini

Baštiniči blaženstava

Mira Donadini

Baštinici blaženstava

Mira Donadini/Baštinici blaženstava

ISBN 978-953-55043-1-3

Lektor i korektor: *Marina Čubrić, prof.*
Grafički dizajn i oprema: *Mladen Donadini, prof.*
Vlastita naklada
Računalni unos teksta: *Mira Donadini*

Mira Donadini

BAŠTINICI BLAŽENSTAVA

U Splitu na Badnjak 2009.

S dubokim suosjećajem ove retke posvećujem svim patnicima.

Mira Donadini

*S Bogom
Nagovaraj me na dobro*

KARITAS ZAUVIJEK

Tri svijeće,
tri plamena
hode,
toplinu krijući
tragove zametene.

Konak
za breme progonstva,
Spasenje
iščekujući.

Blago domaće
Dobrotu nadolazeću
osjeti.
Stisnu se.
Nozdrvama grijuć
slamu gdje položen će biti,
kojem nevjera
vrata zatvori
neznanjem.

Zvijezda krenu
put kazujući
Mudrima.
Dobrota pozva ljubav,
poniznost
pognuta dijeli.

Karitas
trećom svijećom
svijet zagrije.

Maleni sve dadoše,
ne tražeći uzvrat.
Svidješe se Bogu,
miljenici postaše,
Karitas zauvijek.

U Splitu 16. prosinca 2007. godine

ZOROM K ZORNICI

Zora me probudila.
Tišina, snijeg
iza Mosora zagrlila,
bura olujna grad zarobila.

Zvono k misi Zornici zove.
Pred očima Hlebine.
Na staklima debele kućice
snijegom odjevene.

Prvi jutarnji dim,
ženice u šarenim rubcima,
pletom leđa pokrivenih,
u snježnoj stazi koračaju.

Za njima dečki i cure hode,
Muški prvi s lampašom svijetli,
pod čizmama snijeg škripi.
Oni Ga čekaju, traže Ga na putu,
mole i nalaze Ga u domu,
na prosutoj slami
na zemlji,
među blagom,
kod zapaljenog badnjaka,
za stolom,
u blagoslovu zemlje
i susjeda,
u suši i plavljenju.
Nalaze ga svuda,
jer On je Emanuel:
S nama Bog!
I s njima.

Prije osamnaest godina, moj je otac već oko desetoga prosinca počeo slušati božićne pjesme. Majka je primijetila da je to preuranjeno. Unatoč tome, radio je i potihom pjevušio prateći svirku s kasete. Želio je u kući stvoriti ozračje blizine Božića. Posljednji put.

Iznenada, majka preminu 12. prosinca 1989. godine, a otac šest dana poslije, 18. prosinca 1989. godine. Sada u Njegovoj radosti, licem u lice, nama, svojoj djeci ostaviše radosno Iščekivanje.

U Splitu 18. prosinca 2007. godine

DODI, SPASITELJU!

Spasitelju!
Obasjaj i naš grad
poput Jeruzalema.

Ne trebaš kucati,
vrata svoga grada otvorih Ti davnih zora
i Zlatna i Srebrna i Željezna,
čisteći prostore
da Ti se svide.

Grad je otključan.

Ali, što može bijedan stvor
izgubljen u blještavilu
umjetnih pahulja, zvijezda,
kuglica, viline kosice,
otuđenih iz starih djedovih kutija
čarobnih mirisa pučke pobožnosti,
preimenovanih u trpeze ukrasa
i raskoši do sitosti, izmještenih na stolove,
prozore, vrata, iscrtane po stolnjacima,
čašama, staklenim stalcima?

Zar odsklizati se na slikanim sanjkama
Crvenog Djeda, na grani od jelke, čizmi...?

Gdje si, Spasitelju?

I djeca dobiše odjeću za doček novoga,
a ne kleknuše,
i bor okitiše, a jasle i Tvoje siromaštvo
ne primijetiše.

Repatica tek neke privuče da je slijede
i bijahu spašeni,
jer povjerovaše,
pokloniše se.

Daj nam prignuti koljena pred Tvojim siromaštvom,
naći najbliže
Tebi najsličnije,
najdraže *Dobro*,
po kojem ćeš
brojiti nam djela
svojih Blaženstava.

U Splitu 21. prosinca 2007. godine

ODSJAJ SVJETLA DJETETA

Gospodine!
Skreni moj korak od Herodove zamke
da me ne privuče s ponudom
lagode i lakoće,
ni s bogatstvom,
koje mi uvijek tuđe bijaše.

Osvijetli mi put! Neka i neravan bude,
i dračom obrastao, uzak.
Neka bude Tvoj!

Prolaz u kojem će biti stopljeni
suosjećaji s Jurom, Antom,
Ivankom, Vesnom ... sa svima
koji zvijezdu vodilju čuvaju u sebi,
koji su Te pronašli u svojim
bolesničkim posteljama,
svijetleći mudrošću i strpljivošću,
obdareni božanskom snagom,
koju, darujući nam,
umor u žar pretvaraju.

Kad na nebu ugasne se zvijezda,
daj da obećanjem Tvojim vođeni,
odsjaj svjetla Djeteta
u krhkim tijelima nađemo.

Tim putem vodi me do kraja!

Pouči me da most služi za prijelaz
s jednog kraja na drugi,
da se na njemu ne gradi,
ne ostaje,
ne živi,
da ga treba prijeći.

U Splitu 5. siječnja 2008. godine

U TVOJE RUKE

Najljepše,
najsvetije,
najsvjetlije.
Očev zagrljaj,
topao k'o sunčev sjaj.

Najdrvenije drvo križ prekrižen.
Ne sjetismo se da u njemu i naši čavli
zabijeni jesu, težinu činjahu,
pod kojom padaše.

Besramno dopustismo da nas nosi
skrivajući se, pritajeni, život svoj pravdajući
bez oprosta, ljubavi izmaknuti.

Najljepši,
najsvetiji,
najsvjetliji.

Povratak kojem *jučer* Tvom milosrđu ostavih
danas ljubavi posvetih
sutra Tvojim providnosti,
klečeći ljubav njegujući,
ranjenu i ozdravljenu
Tebi za druge predanu,
sebe Tvom sudu ostavljenu.

U Splitu 10. siječnja 2008. godine

SAMO ON

Kad se nebo nad pustinjom modri,
znam da se vruć pijesak ne primiće k meni,
da beskrajan stoji.

Komadić neba nadomak kućâ,
četrdeset dana Bog će nama dati,
zlo tamno izgoniti,
divlje svinje u vodu potopiti.

Samo On će izranjen
križe naše u svoj stopiti,
strah ponijeti posustalih,
skrivenih,
na smrt prestrašenih,
dobru volju ištući
uzbrdo hodeći,
padajući
pod teretom nakupljenim,
ustajući,
do brda udarcima bijen,
srca probodena
Duha Ocu predana.

Samo On će pustinju u meni
mirom svojim posijati
ako se predam.

U Splitu 22. siječnja 2008. godine

SVIJEĆNICA

Pred ulazom bijah
kad duh Šimunov
pozva me vidjeti
koga čeka duša njegov.

Ne slutih Svjetlo veliko,
kad tijelo mi drhteći,
dolazak Kralja djeteta
u naručju Majke osjeti.

Proročica Ana,
što molitvom i postom
odana,
vrijeme u ruke Mu predala,
ču i vidje Ga,
slaviti Ga poče.

Starac Šimun u ruke Ga uze,
blagoslovi, hvaleći Ga
i Mariji kaza riječi
koje ona ne razumje,
te ih duboko u sebi čuvaše.

Šimun u miru bje otpušten,
a u Djetetu se mudrost
i milost Očeva nastaniše.

O, sliko Prikazanja!
O, Svjetlo prosvijetljeno!

Od Svjetla Tvoga i moja svijeća gori
tjera narav,
čisti,
otkriva što osta,
što teret je mučan,
zbaciti što moram
dok svijeća još gori,
tinja i treperi.

U Splitu 1. veljače 2008. godine

U SMIRAJ

Ti me pozivaš,
Ti misao moju vabiš
ostavljaš u vremenu,
zatvaraš u mir,
hrabriš.
Grubost, riječ ubojitu
odbijaš od mene.

Plaštem svojim
prostor moj prekrivaš,
blagošću nebeskom
umornoj predah
ostavljaš,
misao smiruješ
snagu joj darivaš
lijek jedini bivaš.

Razvlašćuješ me zemnoga,
koracima novim učiš me,
vrijednosti nove pokazuješ,
izdižući me
iznad sjene moje,
da se ne pratim
i ne zagledam
u bezvrijedno ništa.

Kad me Ti posjetiš
kad znakom me dodirneš,
podigneš,
u prašini znake mi pokažeš
sedamdeset puta sedam,
kad praštam
kad mi oproste
kad kao pero
lagana za let postanem,
kad u dlan Tvoj proboden,
ljubav Tvoju i za me
žrtvovanu,
svoje ime nađem zapisano,
pod Tvojim razapetim rukama
klicat ću radosti spasenja,
zagrljaju uskrsa
bezuovjetne ljubavi
za drugoga,
mog Otkupitelja.

U Splitu 26. veljače 2008. godine

MELEME USKRSNULI!

Ćutim, nježno me dotičeš
prostranstvima Riječi svoje nosiš me,
mir svoj dolijevajući,
odvođeći me od putova
na kojima nemir sliku muti,
otkako napustismo *dobro*
precijenivši blještavilo,
riječ krikom zamijenismo,
obmani vlast predasmo
da nas pronosi,
časteći trenutke.

K Tebi koji imaš riječ okrjepe
za svakoga,
prislanjam srce ostarjelo,
govoreći
osamljenost
zatvorenih vrata,
mir pripravljen,
da Te čujem
kad dođeš,
da Ti predam
slabosti svoje,
samosažaljenje
da uklonim,

da uzvjerujem
bez sumnji,
bez straha
križ Ti dodirnem,
muku Tvoju zagrlim,
k Uskrsu Tvom,
ojačanu,
dovedi me!

Hoću bol od Tebe učiti,
vjerujući da ćeš i meni
Šimuna poslati
kad se mjera napuni,
da će i meni netko,
poput Veronike,
ususret izići,
rane straha
brisati,
što ih grijesi
nepročišćeni

u tragu ljudskome
ostaviše.
Znam da na Tvojim tezulji,
pravdom Tvojom
izmjeren,
i moj teret priteže.

Samo Ti možeš
ništavnost moju
osokoliti,
na noge je podići.
Isuse! Liječniče duše moje,
meleme uskrsnuli!

U Splitu 11. ožujka 2008. godine

UZ BOŽJU POMOC

Bog na neobičan način hrabri čovjeka, podiže ga i obasipa svojim milosrđem. Bolesna ozdravlja, od straha uzdrhtala uzima za ruku i vodi ga. Korak po korak. Ne mora to uvijek biti siguran hod, ali je hod koji će te dovesti do cilja.

Bog je danas želio da vidiš i druge oko sebe.

– Opusti se i vjeruj! Gdje je ta vjera koju mi iskazuješ moleći? Dao sam kišu, a ti si mislio da će samo mladi i zdravi hodati. Da će samo oni izići. I tebe sam izveo. Pogledaj!

Doista, preko puta, u sportskoj odjeći, mučio se stariji čovjek. Sav nagnut prema naprijed, nesigurnim, neusklađenim koracima, trudio se održati ravnotežu. Pomalo hodajući, bez kišobrana, nije mario za kišu koja je kapala po njemu, ali je osjećao sigurnost koju mu je taj isti Bog dao i poučio ga hrabrosti.

On je prihvatio da je i ovo što mu ostade dar kojim svjedoči volju Očevu. Pa i ako padne, ostat će Božje dijete i On će ga ponovno podići.

Potom pokaza na bogalja u električnim kolicima.

– Vidiš, on se pokreće kažiprstom lijeve i desne ruke. Ostali prsti, tijelo od struka prema dolje, sve je mrtvo. Međutim, ja ga šaljem među ljude, pružam im priliku da ga susretnu, zavole, da mu pomognu. Je li mudro da takav, u svemu ovisan o tuđoj pomoći, živi?

Vidim u tvojim očima sažaljenje, a ja ne očekujem to. Ja te želim vidjeti djelatno zauzeta za njega. Ponekad, kad možeš. Ne, da čekaš dan, koji će proglasiti danom solidarnosti s uzetima, bolesnima, siromašnima ...

Ne dan, nego sve dane. Cijeli život. Vidiš, ja sam ga davno mogao pozvati k sebi, ali sam želio da vidi i nauči razlikovati zla. Tek kad se njegovo selo našlo na udaru najjačeg topništva, ja sam ga izvukao iz tog pakla i doveo ga do tvog grada. Dočekali ste ga prepuni suosjećaja, a onda ste brzo zaboravili zašto sam vam ga povjerio. Vama, kojima su kuće i dvorovi ostali netaknuti, koji ni miris baruta niste osjetili, od čega je toliko dobro u vama izgorjelo?

Nisam te izveo da ti nabrajam sve propuste i previde, nego te htjedoh upitati: vidiš li te ljude, primjećuješ li bol u njihovim očima, pitaš li njih, kakvi ste vi prijatelji? Tko vam dušu toliko rastresa, tko plijeni vaše vrijeme, rastače dobro koje sam vam ostavio?

Vidiš li onu mladu ženskicu koja je oboljela i od trinaeste godine ostala u invalidskim kolicima. Oba su joj roditelja umrla od neizlječive bolesti, a brat je morao u rat. Izveo sam je iz blizine neprijateljskog aerodroma i od prijatelja do prijatelja prenosio do tvoga grada. Tu je, uvijek kraj ulaza, gdje može vidjeti, dočekati nekog poznatoga i čuti o svom kraju. Više nema njene kuće. Ostade samo drago susjedstvo koje je posjećuje o blagdanima.

Preljeva li se djelić tvoje dobrote na njenu žalost? Zaustaviš li se i popričaš li s njom il' ti je i to teško?

Njezin je brat branio i zaleđe tvoga grada i ponosan je na to. Izgradili su nov put do tvoje granice, a ti? Ništa od obećanja! Ti zaboravi sve, ti bi sad i barikadu stavio.

Kažem ti: nikad ne postavih barikade između sebe i čovjeka.

Zato preostalo vrijeme gradi, a ne ruši, pružaj ruke, ne skrivaj ih kad trebaš pomoći, ljubi i zahvaljaj na dobročinstvima! Ne pljuj po čovjeku i narodu, ne dijeli ga i ne sudi!

Očisti se! Hodi! Ljubi i služi bezuvjetno.

U Splitu 3. travnja 2008. godine

SRCE ISUSOVO!

Hvala Ti što nisam ista
kao jutros
kad sam bila pripravna
biti nalik napasti,
izazovu izazov,
načas riječ Tvoju
odložiti,
obračunati se,
tražiti pravo
od čovjeka,

što zaboravih
da je sve u Tvojim rukama
da Ti jedini dijeliš
pravedno
i kad uzimaš,
i kad uskraćuješ,
što sad ne razumijem,
i dopuštam da me
zarobi ljudsko
slabo,

da se poistovijetim
s tuđom snagom,
da se borim
s vjetrenjačama,
da me zlo iscrpi.

Hvala Ti jer si me
i danas prigrlio,
smirio duh moj,
promijenio me.

Kao što Otac
ljubavlju zakrili Sina,
oslobodio si me,
očistio od napasti,
da tražim,
očekujem,
da mi bude uzvraceno.

Vratih se
drugčija,
šutnjom žudeć' ostaviti sve,
biti žižak pokraj
vječnog svjetla.

Kad uđoh u sobu,
kao da si za mnom
zatvorio vrata
i spremio mir za noć,
za sutra,
za sva jutra.

U Splitu 10. travnja 2008. godine

VELIKI ČETVRTAK

Javljam Ti da sam se jutros, prije svitanja, vratio iz pustinje.
Bijah zametena puta. Sve me varalo.
Noći bijahu hladne – dani vrući.
Žedni.

Ne tražih čudo – nošah nadu koja danima bijaše krhka.
Umoran, okretah se za sobom tražeći tragove koraka svojih,
al' oni nestajahu kad bi noga nov korak načinila.
Sjetih se da je mudro vratiti se drugim putom,
drugačiji.

Hodao sam, strane svijeta otkrivajući po zvijezdama,
vrijeme dana, po sunčevu putu.

Kad bijah kao točka, zrnce pijeska usred pustinje,
shvatih da sam malen, utopljen u more oštih zrnaca,
nevidljiv.

S četrdeset gutljaja vode u kožnom tobolcu
četrdeset dana savjest ispirah,
opirah se kušnji.

Kajanje i šutnja saginjahu koljena,
vjetrovi pijeskom oči zatvaraše,
nada mnom brijeg načiniše.

Sve prijestupe svoje,
uznositost,
sljepoću i nemar,
beščutnost,
istresoh pred Tebe.
Znah da Te ne mogu vidjeti,
al' Ti nadu moju oporavi,
podiže me i uspravi.
U pijesku, do mojih, bijahu
tragovi Tvojih koraka.

Moleći pridoh sobi Posljednje večere.
Htjedoh čist prebivati
lomljenju kruha,
gozbi, koja ustanovi Crkvu mojih
različitosti: straha, nesigurnosti, vjere,
sumnji, izdajstava,
ali Crkvu koja pobjeđuje ljubavlju,
i oprostom,
milosrđem i žrtvom
kroz sva vremena,
obnavljajući nas.

U Splitu na Veliki četvrtak 2008. Godine

TIJEK

Zaustavi se,
stade priča.
Nedočekana,
neprimljena,
nesačuvana.

Tijek uspori
prestade teći,
tek s vremenom
kap klizne
suhoj se zemlji predajući
bez traga.

Smisao tražeći
vrijeme se razda,
bez daha živeći,
potroši se,
ištući što
ne bi darovano,
korake zalud
trošeći.

Doživljući
čudo
vрати se
isušenom koritu.

U smiraj
zazeleni nada.
Njegova ruka
umoru naslon pruži,
jutru dan obeća.

Kad zacvrkuta ptica,
nebo orosi pute,
korito raširi ruke,
volji se Njegovoj predajući,
skupljajući kapi,
tijek moleći
da ih nosi
na drugu stranu,
da teče
do utoka,

da bude dočekan,
primljen,

u Bogu sačuvan.

U Splitu 14. svibnja 2008. Godine

UTOČIŠTE

Kad počistiš prostor u sebi
ili misliš da si to uradio,

dogodi se čudo tvojim očima,
pa počneš gledati stvari i događaje
kako ih nikad nisi zamišljao,
slijed koji ti sam ne bi mogao složiti,
ni naći s kim bi to učinio,
pa da bude dobro.

Ti ne znaš
i ne slutiš
da usporedno s tobom
Njegov korak hoda
slabost tvoju prati,
da štapić tvoj
samo napomena je
da izišao je,
da tapka ukorak,
da sklopljen više nije.

Otac vjenčić oko tebe splete
u kolu da nađeš koga nisi znao.
Pružena ti ruka pouzdanje dirnu
toplinom ti srce zaigra.

Krila Nadu uzdignuše
poletješe Lištanima
doletješe k Vili Velebita,
Duhom nahranjena,
putem križa pognuta.

Ne da klonut,
vitla s njom po vrhovima
pa je spušta do bumbara
slasti
u zeleno, žuto, crveno
i bijelo ...

Vjenčić dobra razigra se,
pa te nosi, smiješi ti se,
budi s nama, mi smo s tobom,
vrijeme ti je, budi s Bogom!

Učini se da anđeli
vjenčić dobra proširiše
pa je veći, pa je širi,

pa se moje srce čudi
i ne može riječi reći.

Usta šute, ne govore,
vrijeme stat je,
čuti druge ...

Na posljetku On će reći
kad je dosta,
svršeno je,
kolo dobra dalje dati
svakom Nadu
pouzdanje,
svakom križa olakšanje.

U Splitu 24. svibnja 2008. godine

S MUKOM

Zovem Te
nedjeljom sunca

od misli užeglih,
sklonjena,

iz cvrkuta kljuna
zapjevana,
imenom Tvojim
u lancu
Zdravomarije,

zanesena,

u visine,
u daljine,

zanjihana,

u dubine,
utopljena,
cvjetnjake dišući
netaknute,

zamišljena.

Strah vjerom zbaciti,
želja mi,
brvno oka svoga trusiti,

mjerom koja nije moja,
ne ugađa volji,
s mukom
u mucu,

da Ti se sviđi,
Oče moj!

U Splitu 23. lipnja 2008. godine

NJEŽNOST OČEVA

Vidjeh svoje grijehе.
Svjesna bijah i prepoznah Pomiritelja
koji će me izbaviti, pa makar i u
posljednjem času života mog.

Al' On side,
bijaše čovjek nasuprot mene
i ja ga ne prepoznah,
ni pomoć Njegovu,
ruku koja me dotaknu,
Njegov 'u susret' mojoj ništavosti.

Sve previdjeh,
nesreća zavlada prostorima,
potresi temelje potresoše.
Ravnoteže poljuljane,
bez mjere ostadoh.

On ponovno Izbavitelja posla,
otvori stranicu pečata,
privede me,
i ne kazni.
S ljubavlju me upokori,
mirom me svojim pokri,
nježnost Očeva.

U Splitu 15. srpnja 2008. godine

BOGOM OHRABREN

Dobro za svakog raste,
blisko, drago.

Dobro je
kad čovjek, Bogom ohrabren,
vjeruje čovjeku,
zrak diše,
cvijet dariva.

Ptica, kad malenost mu nadlijeće,
riba, kad k šutnji ga u dubine vodi,
Nebo kad za nj se vedri,
mjesec i zvijezde svijetle,
oblacima mjesta ne daju.

Dobro je kad sam s Tobom!

Dobro je
kad more zaljubljeno, na rukama
Nebo drži da slika mu ne potone.

Kad rijeka tijekom teče,
briše, čisti, sliku mijenja,
bistro, pitko ...
žeđi naše
ljubav taži do svršetka.
Dobro je.

Dobro je
kad zrak bude dah,
blizina cvijet za Tebe,

kad ptica poleti,
a ti bi za njom,
za ribom u dubine,
oku kad pobjegne.

Dobro je kad Nebo ti pogled mami
hvaliti Ga bez prestanka.

Dobro je
Nebom more modriti,

strpljen do kraja
nade nabubrene
ljubavlju ispunjene

biti,
Dobro je u Tebi!

U Splitu 19. kolovoza 2008. godine

U VREMENU

na putu zamišljenom,
s kojega početak
odavna izbrisan
ne vidi se,
ponovno pisan,
brisan nastojanjem,
put prema naprijed
skrati stazu.

Kad uzeh teretom ići,
napregnuh vrijeme
do zadnjih snaga,
slomih mu kretnju
ono presta teći,
k'o iz zemlje iščupano
opet joj se vraća.

Stazom skamenjenih
riječi umuknuše
žičak trepti
tica preleti
zaigra travka.

Tu srce
mir nađe,
odvezanih ruku,
oslobođeno,
u redu pouzdanja
strpljenje učeci,
do zadnjeg daha,
zagrljaj Očev žudeći.

U Splitu 16. listopada 2008. godine

OČE NAŠ!

Oče! Ti kušnju u tren zaustavi,
korak na početak vrati,
nastojanje išteš
ponavljanje prvih koraka
ispravljanja trud,

da bi se čudo dogodilo,
blaga riječ zasjala,
Svjetlo nas milosrđa zagrijalo.

Iznevjerismo dar slobode,
pomaknusmo Tvoju sliku,
grijehu vrata otvorili.
Ne čusmo više Tvoga kucanja.

Grijev ne gleda
u lice ranjeno,
ne čuti bol koja ga raskida,
kad duša srdita život proigra.

Samo Ti na put možeš stati
ako Ti predam slobodu,
zlorabljenju,
protivštinom svojom što postade,
smetnja i zaprjeka
na putu prema Tebi.

Otpusti previde, sebeljublje,
izgubljeno vrijeme k služenju vrati,
pokajnikom biti, daj mi!
Opraštati, biti bliže,
otpuštati, *kako i Ti otpuštaš ...*
Oče naš!

U Splitu 25. listopada 2008. godine

HVALA TI, OČE!

Hvala Ti što me navodiš na put
k siromasima!

Za dar slušanja,
oko samilosno,
srce slobodno,
razumom neograničeno,
široko,

jer mi daješ osjetiti,
pa makar i potresno bilo,

probuditi ljubav
koja uspravlja životom pognute,
pogled odvratiti od zemlje prema Nebu!

Nigdje i nikad tolike radosti u boli,
neimaštini, skromnosti stola,
uz koji Ti pokaza sve vrijednosti
bogatstva,
kad u polupraznoj zdjeli
zasja biser Tvoga Svjetla,
Nada da sve prolazi,
da Ti jedini daješ zdravlje
a nisi bolnica,
da nas ne ćeš rezati
da ćeš nježno zaviti
sve rane i da ih više ne će biti.

Hvala Ti što si mi pokazao prognane
koji ne mrze,
ne gledaju, ne čuju vijesti
jer si im Ti jedini izvjestitelj,
koji natapa njihovu zemlju,
na kojoj sve ljubavlju izrasta,
i u sušno doba
Ti im obilato daješ.

Hvala Ti što me šalješ težim putem
na mjesta gdje nada izgleda zaboravljena,
beznadna,
besplodna,
za strpljenje koje otkriva male i obične,
u kojima mi daješ otkriti bogatstvo
šutnjom, u miru i trudu naraslo.

U dosluhu s ovom stranom i ja rastem,

Tebe prepoznajem.

Družimo se,
jutrom Ti hrlim među drage moje,
oni me uspraviše, pogled uzdignuše,
pa Te gledam,
pa Te vidim bolje.

U Splitu 27. listopada 2008. godine

VJERA OČEVA

Među prolaznicima spazih mlada čovjeka. Na ramenima nosi sinčića i priča mu. Zastanem pa poslušah: – ... sinko moj, Isus je najveći čovik na svitu. On je najjači. Niko nas ne voli ka on, razumiš li?

– Je li to puno? – upita sin.

– Najviše! – odgovori otac.

Sin koji će brzo odrasti i sići s očevih ramena predajom primi vjeru.

Takav će s Bogom rasti, ne će ga skrivati ni spremati, stavit će ga na prvo mjesto, slaviti ga i služiti mu, bez sumnji i straha. Bog će biti njegova utjeha, snaga i nagrada, kad i on jednog dana podigne svog sina na ramena, bude mu otac i riječju mu preda vjeru očevu koju življaše.

Dok čovjek sluša *Dobro*, ne može čuti *Zlo*.

U Splitu 31. listopada 2008. godine

NAGOVARAJ ME NA DOBRO

Ti znaš da Te slušam
da riječ Tvoja,
u meni ječi,

ne mjeri,
ne nadzire,
ne odabire,
slobodna
se razlijeva
i širi,

a Ti nečujno
dno moje posude
rosiš,
ne daš da presuši,
potvrđuješ
i učiš me,
ništa nije moje,

pa razumijem druge,
kad kažu luda,
kad se smiju,
dižu ruke od neukrotiva –
bez mjere,

pa se ne ljutim,
jer Ti si i njima
u posudu
dare nalio,
dobrim je napunio,
na volju ostavio...

Nagovaraj me na *Dobro*
i ne dopusti da se u posljednji čas
postidim pred Tobom, Oče moj!

U Splitu 15. studenoga 2008. godine

TI MOJ SI SPASITELJ

Reci,
kako naprijed
kad ništa ne ide,
kad se osmjeh
uozbilji,
riječ
zašuti,
umukne
i stane,
kad lice
strah zarobi,
oči
sjaj izgube,
suosjećaj
sebi se okrene?

Kako naprijed,
razmičući
zapleteno,
zamršeno,
na smrt tijelo
zarobljeno?

Ne uzmakni križa svoga
getsemanske boli straha!

Dohvatiti drvo sveto,
ostaviti svijet i vrijeme,
nasloniti breme teško,
doneseno, predano Ti,
čekajući otkupljenje.

Uz križ stati,
Počinuti,
Milost Tvoju iskajući,
spasjenju se nadajući,
zadnjom snagom vjerujući:
Ti moj si Spasitelj!

U Splitu 24. studenoga 2008. godine

OSTAVIH KRPE

Ne, nisi čekao, Oče, da pospremim prostore, kako doliči, za Spasiteljev dolazak. Iznenadio si me i našao onakvu kakva doista jesam. Prašnjava s krpama koje čiste izvanjsko, da se dopadne, da bude ugodno, prigodničarski urešeno. Tvoje je lice unatoč došašću bilo u žalobni osmijeh rašireno.

Otvorivši vrata moje sobe sažaljivo si me pogledao i poslao k bolesniku, da mu toplim čajem ovlažim suhe usne, koje Ti trpeći vazda zahvaljuju. On mi ne reče svoju bol, zadrža je u sebi i zahvali mi.

Znam da nisam dostojna. Ostavih krpe.

Ti u meni ne zatvaraš vrata, ne prestaješ me gledati. Tvoje lice, kao na Veronikinu rupcu, utisnuto ostade, gledam ga, boli Tvojoj približavajući se nježno, obećavši da pred njom nikad više ne ću oko zatvoriti.

U Splitu 8. prosinca 2008. godine

SVA TVOJA

Vodi me, Gospodine, prema Dobru Treće svijeće,
ja dolijevat ću ulje, Ti Rasvijetli mi pute,
sigurne,
nepokolebive,
neustrašive.

Tvoj dolazak dočekati,
Svjetlom Tvojim svijetliti,
prikradajući se biti pastir,
ovca,
biti magarac,
biti svi koji pohrliše
repaticu prateći.

Barem odsjaj Tvoga Svjetla
daj mi biti,
vratiti se drugim putem.
Nova,
Totus Tuus!

U Splitu 12. prosinca 2008. godine

TE DEUM

Bože! Hvala Ti za godinu koja protječe
čije posljednje minute otkucavaju kraj
i vode nas u novo i nepoznato,
samo Tebi znano!

Hvala Ti za svaki dah i uzdah
u kojem se sretoh s Tvojom *Dobrotom*,
o kojoj me desetljećima strpljivo poučavaš,
kako je podijeliti s drugima!

Hvala Ti za oči kojima darova
zagledati se u ljepotu,
žudjeti, prepoznati *Dobro*,
pozornošću oslušivati milinu psalma!

Hvala Ti za srce otvoreno ljubavi
naslonjeno na sudbu nesretnika,
za Lucu koju mi danas posla iz Vareša,
da slušam njenu priču izbjegličku
koja tek počinu u Domu,
toplom, nahranjenom,
okićenom Tvojim rođenjem,
kad Ti odluči vratiti je iz trodnevnog sna – kome.

Hvala Ti, Bože, za čovjeka
kojega mogu vidjeti i čuti kad mu treba,
poslušati ga,
jer Luce iz Vareša reče da nema s kim
popričati.

Nevolja zbližava, Luce moja, u nevolji, u strahu,
u tjeskobi tražimo jedni druge; kad bombe padaju,
zbližavamo se, iz džepa suhi kruh dijelimo,
kad znamo da smo pred krajem – dajemo ...

Hvala Bogu, zasad nema toga, ali ni bliskosti ljudske žuđene ...
Toplo je, odjeveni smo, nahranjeni, sestre oko nas
mjere nam tlak, kontroliraju šećer ... ništa nam ne treba!

Dobro je, lijepo, toplo,
al' ne daj, Bože, da vraćamo
šutnjom podozrivom,
uznositošću i podijeljenošću!

Ta, Ti si Bog cijelog svijeta, moj i Lucin i Marijin,
Bog na svim jezicima, i kad mislimo da nam ništa ne treba, okupi nas,
da jedni drugima služimo u ljubavi nepodijeljeni,

da Ti makar u posljednjim trenucima ove godine
možemo složno izreći: *Te Deum laudamus!*

U Splitu, 26. prosinca 2008. godine

KAD KRIŽ LIJEKOM POSTAJE

Samo Ti ozdravljaš,
Tvoja riječ liječi,
jača je od bola ljudskoga.

Ti pokaza put hrabrima,
opomenu posustale,
blizinu svoju nudiš,
križ lijekom postaje,
škola Tvoje žrtve,
s ljubavlju ne prestaje.

Kad u dlan mi se utisne Tvoj križ,
znači da Te trebam,
da Te pitam je li to ovo vrijeme,
je li iscurio pijesak sata,
ili me zoveš na čas priprave
i okrećeš sat na drugu stranu?

U Splitu 4. siječnja 2009. godine

SLAVIM TE GOSPODINE

Dok Te se ne spomenem,
ne razdani se,
nebo je skriveno,
ptica kljun na Jutarnju ne otvara,
galebovi ne prelijeću,
golubovi ne izlaze iz skrovišta svojih,
zima sve zarobi.
Maca s poda na drvenu klupu skoči,
gleda pred sobom,
suzne joj oči ...

Kad Te se spomenem,
Svjetlo Zemlju rasvijetli,
satelit snimi otoke, jezera,
šume, svu ljepotu svijeta
i vidje u nekima Srce Tvoje ljubavi
Stvoriteljske, rukom Umjetnika
dodirnite, oblike čudesne ...

Kad Te prepoznah,
vidjeh Tvoje Srce,
Galešnik otočić pokraj Zadra.

I razdani se,
Nebo se otkrije,
ptiči iz krošnje izlete,
nad kašetama ribâ
galebovi nisko kružeći,
kljunovima led zime razbiše,
maca ponovno na tlo side.

Prolazi još jedna Jutarnja,
a u meni slike srca Tvojega Stvaranja
bez prestanka šumore i zbore:
Slavim te, Gospodine, Stvoritelju moj!

(Sateliti otkrili: Planet i čovjek vole se javno)
<http://www.lan-wars.com/content/view/2642/152/>

U Splitu 6. siječnja 2009. godine

OČI LJUBAVI U ŽBUNJU ŽIVOTA

Bože! Daj mi *oči ljubavi*
da ne posrnem,
da gledam široko,
ne više ljudski,
usko!

Istrgni iz mene suca,
neka mi riječ zanižmi
ako usta osude,
ako Te ne slijedim
čovjeku
grijehe mjereći,
ne pomažući,
u zlu *dobro* ne tražeći.

U kukolju izraslom ne snalazeći se,
daj mi
iskati *dobro* zatrpamo,
gdjekoje, rijetko, zaboravljeno,
sjetiti ga se, priznati
da je i ono živjelo,
da je bilo,

daj mi,
razgrnuti *žbunje života*,
dati mu zraka da diše,
osvijetliti ga,
podići,
priznati mu život
sud ostaviti Tvojoj ljubavi,
jer naše oči bez Tvoje pomoći
nikad ne će moći ljubiti
nikad praštati
nikad grijeh čovjekov
do kraja vidjeti ...

Ta Ti jedini znaš
i možeš *Znak* nam dati,
učiniti da spasavajući sebe,
ne počinimo grijeha drugom.

U Splitu 9. siječnja 2009. godine

BOŽE OČE, SINE, DUŠE SVETI

Klanjam Ti se
redom kog ustanovi!
Križ ljubavi ćuteći
Sina poslušnog,
spokoj me dotiče,
život moj preodijeva.

Kad primih Križ,
muka blagoslovljena
postade,
čudo zlamenovanja,
štit pred napast namjesti.

U Vječnost dok gledam
Svjetlo me prati,
beskonačje vraća,
u rijeku uranja,
svjedokom budem
Golubice Bijele.

Ushita skrita,
postojanje šuti
u tišini čuva
Ljubimca Trojedina,
jutarnjom rosom
očišćenje budi.

Oprosti, Sine, kad
žrtvu zlorabim
kad osilim,
nekorisna bivam,
hvala za početak
na koji me vraćaš.

Nesavršenoj daj mi
dotaknuti ljestve,
koraknuti mostom
koji treba prijeći,
mijenjajući sebe,
Tebi bliže prići.

Sedam dara, Duše Sveti,
nek po meni teku rijekom,
spoznat daj mi, plivat pusti
moji trudi da Te sretnu,
sjenu Tvoju da dotaknu,
da ostanu, da ne maknu.

Trojedinom bez prestanka
Slavu davat, sve ostavljat,
izmijenjenu tad me pusti,
pomirenoj Put otvori,
pomozi mi k Tebi doći,
na Maslinskoj tužnoj gori,
biti društvo Tvojim boli,
učiti se kako boli,
znojiti se, pratiti Te,
u Tvom hodu, penjući se,
sustajući,
mukom muku prepoznavat,
nositi je, prinijeti je,
predati je
nadi Spasa Uskrsloga.

Oče, Sine, Duše Sveti,
Dara svojih Ti razdijeli,
neka svakom Svjetlo svijetli
neka vidi pute Tvoje
i drugima neka dijeli!

U Splitu 19. siječnja 2009. godine

ZA OBLAKOM

Kad Ti na put mi dođeš,
podsjećaj to je,
korak dug u tuđem dvorištu,
korak pogrješan bijaše,
vrijeme izgubljeno,
na početak vraćeno.

Pustinja prostrta
trajanje produlji,
duh ojača
iznova ga gradi,
smisao upire
razlog dobru pruža,
iskana se ljubav
tu u žeđi kuša.

Za Oblakom hodi mnoštvo,
vjeruje Mu – otkupljeno,
nada Mu se – spašeno je.

Kad s duše spadne breme,
kad se svrši ovo vrijeme,
kad pustinja kaže svoje,
moje tijelo predano je.

Samo duh se Duhu daje,
u tišini
uspinjuć' se,
dotičući
Drvo Sveto.

Muci Tvojim pružam ruke,
Ti ih primi, daj im stati,
Križu Sveti, umor zemni,
pod čavlima Ti im skрати.

U Splitu 5. veljače 2009. godine

OČI DUŠE

Ja znam da je dan, da si ga Ti načinio,
da je Tvoj, da ga Ti odijeli od noći,
u kojoj sâm bijah i ne vidjeh
i ne čuh jer noć bijaše gluha,
dok Ti je ne osvijetli i ne razdijeli,
i ovaj dan darova.

Dobrota Tvoja noći svjetlila ostavi,
da tama ne bude zauvijek.

U danu što ga prostre, dopusti
sjemenu izrasti nezgaženo,
u ljubavi hranjivoj,
da se dijeli.

Usitni velike žudnje
koje nas odvode,
odakle se ne znamo
odlutali,
bez Tebe vratiti.

Oholima od ukrasa zemnih,
Ti pokaži put osvijetljen,
ako je i trnjem izrastao,
daruj milost čistiti ga!

Daj nam roditi se ponovno,
vidjeti danju i noću!
Obnovi nas, vrati na Početak!

Ako ne vidimo kao nekad,
jer oko ne gledavši uvijek *dobro*,
umorno ostarje,
neka *oči duše*
riječi Tvojim uzdignute,
ponizno,
bez sebe,
druge hrabreći,
budu vazda otvorene.
To bit će znak,
da se *nastanio među nama*.

U Splitu 9. veljače 2009. godine

VRATI ME IZ PUSTINJE

Gdje ne bijah,
pred kojim Te vratima
ne tražih,
gdje uho ne naslonih počuti,
Riječ Tvoju prepoznati ...?

Vrijeme mrmljanja
zagluši nam glase,
Tvoje se ime šapće,
Ono ne prestaje,
zvoni i tutnji.

U zadnjoj klupi,
glavu podigoh
pod raspelom
moleći,
odvajajući,
predajući
od sebe,
opraštajući,
kajući se,
zaboravljajući,
ostavljajući,
znak čekajući
da uzeo si
sve moje terete,
da otpuštaš me
u miru,
da ga dajem,
ne držim za sebe.

U svojoj Te pustinji tražih,
sa zlom boreći se odbiti ga,
zvijer u sebi smiriti,

kao dijete
opet dobra biti,
kruh Tvoj dijeliti
sa svakim
bratom čovjeka zvati,
biti radost,
dobro došao,
riječ koja podupire...

Daj, Gospodine,
da Tvoja želja
moje djelo bude.

Pomirenu,
vrati me iz pustinje.

U Splitu 5. ožujka 2009. godine

SRCE NA PROPUHU

Ni po čemu ovo jutro ne bijaše osobito. Petak je dan kad odlazim posjetiti one kojih više nema.

Pri izlasku zagrlim Isusa i On mi pruži ruku. *Dobro je*, kažem i mirna nastavim s njim kroz ulicu.

Odjednom, na autobusnoj postaji, susretnem poznanicu Anu, blijedu i zabrinutu. U tom trenutku Isus stane sa strane, pusti me da budem čovjek i ostavi mi vrijeme da to riječju potvrdim ...

No, ja sam osjetila da mi nedostaje Njegova ruka, da mi treba snage, i da u ovom kratkom vremenu do odlaska autobusa, trebam mnogo više srca i širine, nego što sam toga trenutka osjećala u sebi.

Ana utučena ispriča da ju je nazvala prijateljica i ispričala joj da je na radiju, oko tri sata ujutro, čula zabrinjavajuću vijest kako je Hrvatska, navodno, ustupila Sloveniji sporno područje oko kojeg su se u posljednje vrijeme vodili često neuspješni razgovori, kako je ovo prevršilo svaku mjeru, pa je došlo vrijeme da narod ustane i iskaže svoje nezadovoljstvo.

Narod je prevaren, ovo radi masonerija, zašto su naša djeca ginula, moj sin ostao invalid, za koga, za čije interese, čija je ova Hrvatska, što rade od ovog naroda? Prštala su pitanja zabrinute Ane dok nije došao autobus, a onda smo se morale rastati.

Čekajući na ulazak u autobus, Isus me ponovno uhvati za ruku i ja Ga očajna zamolim da me umiri, da mi pomogne razumjeti ovu tešku čovjekovu nevolju.

Rekoh mu: – Znam, Isuse, da ovo što imamo nije kao Tvoja sloboda ni Tvoj izbor, da nismo uskladili svoje misli i želje s Tvojima, da smo u neko doba u ime nekih povijesnih činjenica, ali ne Tvojih, nego povijesnih – naših, krenuli spašavati, oslobađati, slaviti, postali naj- , da smo imali neprijatelje kojima smo i mi bili neprijatelji, čija se djeca nisu zajedno igrala ni htjela pohađati istu školu s našom djecom, čiji roditelji nisu međusobno razgovarali, podmetali su jedni drugima, klevetali i ubijali se međusobno.

I Tvoja – naša i njihova Crkva se posvadiše i podijeliše strane, svojatajući Tvoju Riječ.

Jedni su napadali balvanima, drugi se braniše ježevima. Svaka druga kuća, svaki drugi dimnjak bio je neprijatelj, a kad su oni na nas gledali i brojali nas, činili su i mislili isto.

Bilo je strašno, Isuse, Ti sve znaš i vidiš i čuješ, još se o tome priča, tko je koga, tko je prav – tko kriv, a ja, Isuse, mislim da je samo posrnuo, zaslijepljen čovjek kriv za tolike humke, za tolike za koje i ne znamo kolike – jame, bez imena i svijeća.

Isuse moj! I poslije tolikih suza i tuge koja još toči nad izgubljenom mladošću sa svih strana, dok mi njih grubo nazivamo, oni nas još grublje, pogled mi se uspinje prema čovjeku, ljudima koji su u jednom času pomislili, povjerovali da su oni spasitelji, da je sve u njihovim rukama, sva vlast i snaga.

U tom kratkom trenutku u njihovim rukama bijahu i naši životi, životi naše tek procvale mladosti.

Isuse, oni udoše u povijest, za kratko vrijeme trud naplatiše. Zamijeniše sjedala, korisnici isti ostadoše, proigraše povjerenje. Generali postadoše uznici, vođe pomriješe, živi se razbježaše.

Isuse, Ti sve to vidi i prepusti slobodi koju nam darova. Opijene slavom sad nas tuđini trijezne.

Isuse, oprosti moja nabranja, daj mi ponovno ruku, Ti jesi sa mnom jer sam običan čovjek, ali ja, Isuse, imam pitanja koja se bojim pitati, ja imam nešto reći, ali se bojim izreći.

Ipak, ja, Isuse, nemam što izgubiti, jer sve što imam si Ti. I ja hoću reći i hoću, da je moja domovina Hrvatska Tvoja jer je Tvoj cijeli svijet, svačija domovina, da sam Hrvat i čovjek, a Ti si Bog svakog čovjeka, cijelog svijeta, kako god se on zvaao.

Ako imam naciju, Ti si Bog moje nacije, ali si istodobno i Bog susjedne i svake druge nacije. Ti nigdje nisi rekao da se dijelimo i zatvaramo nego uvijek pozivaš na otvaranje srdaca, a moje srce cijeli život bez vrata, na propuhu stoji.

Ti, Isuse, razlikuješ samo zlo i dobro, trećega nema. Stavi moju domovinu Hrvatsku i sve druge domovine svijeta kao jednu, na stranu dobra, daj nam ljubavi u tom ogromnom svjetskom zajedništvu.

Isuse, ja vjerujem u dobro i želim da me samo ono vodi. Ja nemam toliko dobra u sebi, koliko bih željela i zato nisam sretna, ali si mi dao da ga susretnem, da ga prepoznam, da ga zavolim, da poželim biti poput njega, da ga ističem, nudim, dijelim ... Pomozi mi, Isuse, pomoz da moj čovjek, moj narod, svi ljudi zavole besplatne, obične stvari, da se počnu radovati radu i žrtvi, da u ljubavi pronalaze razlog za dalje ...

Isuse! Daj mi vjeru i snagu kao što si je darovao prognanici koja je noću u kamenu rezbarila i srpske nadgrobne ploče, prekrivajući ih krpama da susjedi ne vide, i tako zarađivala kruh svoj prognanički ...

Daj mi vjeru i ljubav, snagu biti drukčiji, kao što si je dao prognanici, koja je, kad je u brdu vidjela srpske kuće u mraku (jer oni još nisu mogli dobiti svjetlo), rekla susjedima da će im dopustiti priključak na svoju struju jer ona ne može živjeti tako da ima svjetlo, a da njen 'komšija' živi u mraku.

Isuse, pouči nas da i mi dopustimo svakome biti priključen na naše Svjetlo koje je od Tebe, ne zato da bismo ga čuvali nego da bismo i drugima svijetlili.

Nauči nas, Isuse, zajedno raditi i graditi kao što je radila prognanica. Na njenoj jednokatnici radili su i pomagali i Srbi i nitko se nije svađao, nitko psovao, jer je i tu bilo Božjega Svjetla koje se prenijelo iz kuća kojima je dopustila priključak na svoju struju, a sad se vratilo u *dobru*.

Isuse! Daj da za dobrotu koja je Tvoje vlasništvo nikad ne bude trebalo pisati zakone, ni pravilnike, nikog podčinjavati, ucjenjivati niti strašiti.

Ne daj da ikad povjerujemo da naši životi i sreća ovise o čovjekovoj sili, političkoj volji, da spas očekujemo od raznih svjetskih moćnika i njihove naklonosti koji za uzvrat traže poslušnost.

Isuse! Ostavi nam još vremena vratiti se svome poslu iz kojega smo iščupani grubošću i bačeni u žrvanj dnevnih obračuna. Daj da s ljubavlju i pošteno radimo svoje zvanje i da budemo korisni ljudskoj zajednici.

Daj mi ruku, Isuse, s Tobom sve mogu, budi tu kad ponovno sretnemo Anu, blijedu i zabrinutu zbog zbunjujućih vijesti s radija. Želim joj reći da strah nije od Tebe, ni zabrinutost nije od Tebe, da ne možemo moliti protiv ikoga, ali možemo i trebamo moliti za svakoga, da si Ti jedina pravica, jedini naš Spasitelj pred kojim padaju sve svjetske sile i vlasti.

Isuse, nauči nas praštati i *otpuštati duge*, Ti odredi vrijeme sastanka na Tvojim Zemlji koju ne ćeš mjeriti, i na kojoj će uvijek biti mjesta za sve.

Oprosti nam sve naše pogriješke u kojima smo povrijedili brata čovjeka, ponizili ga, izrugali, izigrali ga, zlorabili njegovu neukost, ne prepoznajući Tebe u njegovu trpljenju.

Dragi moj Isuse, danas smo cijeli dan bili zajedno. Hvala Ti! Ljubim Te otvorena srca.

Uđosmo duboko u noć. Dopusti mi, Isuse, da i ja na kraju smijem reći: *Govori, Gospodine, sluga Tvoj sluša.*

U Splitu 6. ožujka 2009. godine

TI NAS U SEBI SJEDINI

Isuse, do jutra si bio sa mnom, razgovarali smo, pričala sam Ti ... propitivala sam jesam li Ti bliža nego jučer, ima li koja mrva od moga života danas vrjednija od one jučerašnje, bolja od svakodnevnice, popravljena, mijenjam li se ...? Uporno Te želim čuti, nalazim mjesto tišine i Tvoje odgovore pohranjene u Vječnom štivu.

Čekala sam da staviš svoju ruku na moju, da me zaustaviš, ali Ti si to učinio na osobit način i ja sam završila pisati. U jednom si času moje misli premjestio s teksta na sliku koju sam trebala izabrati za Tebe. Tražeći Te u ponudama svjetskih umjetnika, našla sam Te i osjetila da je posao za taj dan bio dovršen.

Isuse, tako su neobične Tvoje poruke, treba mi vremena i sabranosti da bih makar naslutila što mi želiš reći. Da, možda si htio reći da je slika forma, da je važan sadržaj, a ja poželjeh da sve bude dobro i lijepo, jer si Ti takav. Možda si slikom želio zaustaviti pisanje i kazati da je dovoljno rečeno? Možda samo to?

U dobro jutro primijetih da si ostavio pritivorena vrata moje sobe, da si nečujno otišao, a ja pomislih da Te moram slijediti, ići za Tobom, znati gdje si, gdje ću Te naći.

Znam, Ti nisi moj Bog samo za jedan dan. Prigrljih križ Tvoj, poljubim dobrotu i izidem.

Doista, Ti svoj put pokaza i mom prijatelju i drugima. Primljena poruka skrene me u malu kapelu velike bolnice, u kojoj, na skučenom mjestu, iz Tvoga Srca isijavahu zrake milosrđa, crvene i bijele, dotičući nas, bolesnike, razlijevajući se i izlazeći, šireći se dugim, nepreglednim hodnicima, ulazeći u dječje sobe malih bolesnika, u sobe odraslih i svih koji Te očekivahu, nadu im ostavljajući.

U maloj kapeli Ti bijaše još veći, a mi stisnuti kao Tvoje ovce, postadosmo manji, više skrušeni, ali i međusobno bliži. Ti nas u sebi sjedini.

Tad se misao zatekne u korizmi, poželi vrijeme umiriti, grijehe podastrijeti pred Tebe, otvoriti se i reći ih.

Kad zvonce oglasi početak Križnog puta, Isuse, Tvoje Srce prepuno milosrđa ispuni Crkvu. Ti izdan, od svih ostavljen, zatajen, predan, osuđen, od postaje do postaje posrćući, pred nama samu dobrotu izli.

Na klecalu ispovjedaonice teret iznenadne tuge mi pritisnu leđa. Priznah grijeh sebičnosti i oholosti koja me spriječi osjetiti patnju bližnjega i potjera me od nje ... zazirući, izbjegavajući je susresti.

Ja nitko i ništa, Isuse moj, kako Ti reče – *sluga beskorisni*. Otkotrlja se pokajnička suza, osjetih žal i postidjeh se.

Dotaknuo si me, htjedoh još reći riječ, ali onda me prekinu Tvoja poruka: *Što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite (Mt25,40)*.

Kad Tvoju riječ poslušam, Isuse, ja vjerujem da ćeš me primiti i da ću jednoga dana živjeti u Tvojim ljubavi.

Uzeh pokoru k srcu, okrenuh lice k Tvojim boli, Isuse, k boli bližnjega, podignem je i prihvatim nositi. Ona postade i moja bol.

U Splitu 9. ožujka 2009. godine

OGROMNI PAKET

Gospodine, pomogni mi da prepoznam Tvoje korake na putu koji pripremaš svojim hodočasnicima, da čujem Tvoju Riječ, da uz Nikodema, kao netko tko često pokazuje farizejsku ćud, sklanja se, govori što i kako treba raditi, a sam se ne pridržava Riječi, ipak stignem do Tvoje domovine, da se duboko naklonim i poljubim Tvoju Svetu Zemlju.

Primi me grješnu i nedostojnu, dopusti mi pratiti Tvoj Sveti put. Smiluj mi se jer bijah i farizej i carinik!

Oprosti mi i nadahni me da i ja mogu drugima praštati! Primi ono što nosim za Tebe, čekaj me i reci kao što si rekao Nikodemu prije nego što si se predao svojim zarobljivačima: *Daj mi svoje brige!*

Pomogni mi razaznati Tvoje odgovore, daj mi uvijek vremena da u nevoljama vidim sva moguća rješenja i razumijem da *stvari nisu uvijek onakve kakvima nam se čine.*

Neki se ljudi čude mom putovanju, neki se osmjehuju, a neki, kojih je više, preporučuju se u molitve.

Evo i jedne drage poruke koja me uozbilji i pripremi na put da Ti odgovorim, *DA, GOSPODINE*, ovaj sam susret odavna trebala upriličiti. Promijeni me, molim Te!

Donosim Ti jednu lijepu želju iz dalekog Solingena koju sinoć primih ... *ako te mogu zamoliti da sobom u Svetu Zemlju poneseš jedan OGROMNI PAKET mojih molitava i spustiš ga pod križ, i kažeš ovo je Marinin paket molitava! Za tu žrtvu Ti unaprijed zahvaljujem i molim Boga da Te na krilima vjere do neba uzdigne i čuva na Tvom svetom putu.*

Isuse, ako ne zbog mene bezvrijedne, onda zbog Marinina 'paketa' i drugih dragih ljudi koji prate ovo naše hodočašće – dovedi nas u Svoju Svetu Zemlju!

Osokoli nam vjeru i nadu, dopusti da Ti pomireni, pod Tvojim svetim križem predamo svoje brige i teškoće, slabosti i neznanja, ostavljajući i 'pakete' svih koji su se preporučili Tvom milosrđu.

A Ti, Isuse, blagoslovi naš put i vrati nas bolje, vjernije i vrednije!
Daruj nam Mir!

U Splitu 24. ožujka 2009. godine

ČEŽNJA

Nigdje bez Tebe ne mogu stići,
ni krenuti ako s Tobom u suglasju nisam.

Kad nije bilo tako, kad sama sam pute tražila,
bez Tebe, mog Stvoritelja,
ostavljajući Te negdje za drugi put,
bijah zaustavljena,
zamisli prekinute.

Ni silu ni grubost ne pokaza meni,
bogato si darivao vrijeme,
odgovor nudeći, čekao si,
ali ja htjedoh žrtvu mimoići,
put skratiti.

Moja je volja griješila.

Pri kraju puta, kao uvijek,
Ti i sad milosrdan, ispruženih ruku,
poput oca kad sagnut čeka dijete
da mu dotrči u zagrljaj,
primaš me,
povratak moj pozdravljajući.

Istekoše snage,
pute moje izbrisalo vrijeme,
zalijeću se misli, stale bi kraj Tebe,
ne bi nigdje išle, ne bi ništa htjele,
samo da su blizu,
posve blizu Tebe.

U Splitu 10. travnja 2009. godine

ŠTAMBILJ

(iz poruka prijateljima nakon povratka iz Svete Zemlje)

Vidjeh svijet koji Te je pratio. I one koji su ribarili i ostavili mreže, slušajući Te, krećući za Tobom loviti ljude.

U meni utiha Genezaretskoga jezera, *Bože, zar si pozvao mene...*, odjekuje s broda koji nas prevozi na drugu stranu. Ne bijaše čuda, ali bijaše čudo ljepote, podsjećanja, čudo mira i suglasja među Tvojim zaljubljenicima. Taj je mir bio znak: Ti i ja smo se susreli. Došao si.

Naučio si me, kako izići iz sebe. Rekao si mi da se ne strašim, da ćeš me Ti dočekati i u Tvojoj zemlji bijah mirna.

Ti nisi ostavio borbu za sobom, ali jesi pokazao kakvi možemo biti, kako zajedno živjeti.

Plakao si nad Jeruzalemom i sad bi to isto učinio. I ne bi plakao samo nad njim ... Slikala sam Tvoj grad kojem si ostavio najljepši izlazak sunca.

Isuse, nekako si mi bliži kao Čovjek koji hodi stazama, među brežuljcima, u sandalama i bijeloj haljini, okružen ljudima, svojim učenicima, među mnoštvom koje ide za Tobom, slijedeći Te, i sa sumnjivcima, kojima ponekad i ja pripadam.

Isuse, onda se načas izgubiš kad se nađem u vrevi različitosti klanjanja pomiješanih naroda. Gledam i čudim se takvim susretima, ali Ti to ostavi trajanju i učiš nas susretati se i živjeti i dijeliti, i vrijeme i prostor sa svima različitima. I pokaza nam to jednako i u malenim prostorima gdje nam posloži oltare jedne do drugih, zbližujući nas usuprot našim protivljenjima i neslaganjima, našim isključivostima, da se tu brusimo do kraja života, uvažavajući se međusobno.

I još to ne svladamo i ne možemo, a Ti nam darova tu blizinu da nas navedeš i poučiš moliti i za drugčije, za one koji nam smetaju, za koje bismo željeli da nam se ne zapliću neprestano pred nogama, na našim stazama.

Isuse, učini da se moje klanjanje Tebi dogodi iznutra, u meni, i da ne prestaje. Molim Te, na putu prema Betlehemu, drži me za ruku i učini da Te prepoznam, vodi me. Daj da sve bude kako je Tebi milo.

Blagoslovi ovo malo stado našega hodočašća. Vodi nas. Ti znaš najbolje ovaj put. Ne kraći, ne lakši. Ti znaš koliko može izdržati ljudsko tijelo.

Ja vjerujem, nije On samo za dobre, za viđene u prvim redovima koji se međusobno izabraše. Ja znam, On vidi i one s prikrajka, u posljednjem redu, u hladu podno stabla, koji u travki cvijeta slučajno izrasloj, pronalaze ljepotu divljenja vrijednu.

Za razgovor s Tobom, Isuse, trebaju mir i osama, skrovito mjesto. Mjesto gdje jesam prometno je, bučno, prepuno različita svijeta. Kažu da to i nije toliko mnoštvo koliko je u vrijeme kad je na ovim prostorima politički mirnije.

U što vjeruje da vjeruje ovaj svijet, svi oni spominju svoga Boga, a ja spominjem Tebe, Isuse, i znam: Ti si jednako i njihov i moj Bog!

Moje je srce ostalo i u pustinji s onima koji žive od ljudskih postaja trčkarajući s ogrlicama i narukvicama, nudeći fotografiranje deva i dječaka na magaretu. Ostalo je među brežuljcima i stazama kojima si prolazio i dolazio među svoje, a oni Te izdaše.

Vratili smo se iz Svete Zemlje. O tome sad ne mogu ni riječi prozboriti, to se i ne može ispričovijedati, to je kao da si išao tamo primiti nekakav štambilj, koji te je označio i ti sad jesi, vratio si se nov, drukčiji, vrijedniji ...

Ne znam je li se to u meni dogodilo, ali znam da se još nisam sabrala. Kao da sam ostala kod Tebe, Isuse, kao da sam se zaboravila vratiti.

U Splitu 10. travnja 2009. godine

ČUVARI ISUSOVA GREBA

Kad stisnu te zidi,
u tebi sve muči,
drito držiš glavu
dovo'jno ti mista,
ne triba ti ništa
Boga svoga ćutiš,
razumiš ga,
slušaš.

Kad adoćaš livo,
ka presvučen da je
drugon svitu služi
i još trećen daje...

Ma Isti,
ma Jedincat,
ma Jedini,
jubav svoju
svin razdili.

Žrtvon stiska
drugovačije,
ka prste šake
jedne s drugin štiva,
pomiša kolure,
jazike i race.

U dotu jubav prida,
oružje
po kojen, na kraju,
vazest će nan mire.

Ako se Jubav ne oćuti
grčka, armenska, katolička,
ako ne najde put,
ako mutava bude,
prez dobre vo'je i prez duše -
štivani prsti šaka
postat će usa'le ruke.

U Splitu 13. travnja 2009. godine

Tako su u Betlehemu prednost dobili Grci, tako i u Jeruzalemu na Isusovu grobu i na Kalvariji prednost su dobili Grci. Osim toga, suvlasnici su tih mjesta i Grci i katolici i Armenci. U određeno vrijeme imaju bogoslužje na Isusovu grobu, najprije od 12 po ponoći do

2 sata u noći imaju Grci, od 2 do 4 imaju Armenci, a od 4 do 6.30, kada je zadnja misa, imaju katolici. I mi smo imali tu privilegiju upasti sa svojom misom u to vrijeme.

To se može raznoliko gledati. Na prvi mah i malo zlobno i malo negativno: 'od kuće moje načiniše špilju razbojničku', jer doista kad vidite na jednoj strani Grke, na drugoj strani Armence, iza groba opet Kopte, Sirijance i opet s druge strane nas katolike, malo čovjek ostaje zbunjen. Što je ovo? Pozitivno: i te kako može se čovjek diviti... čemu? Različiti narodi, različite rase, različite boje kože, različiti jezici, svako na svoj način na istom Isusovu grobu, na istoj Kalvariji, na istom mjestu Isusova rođenja, dajemo čast i slavu našem Otkupitelju Gospodinu Isusu Kristu i iskazujemo svoju hvalu. (iz Zapisu fra Petra Lubine)

LIJEČNIKU DUŠE DUHOVNE

Put Tvoj otkrivam,
stazu
po kojoj se
život čisti,
odijelo staro ostavlja,
nečist pere,
bol predaje.
Čovjek nad čovjekom
k sebi je prima,
reciklira,
u dobro vraća,
kad praštaš,
i tebi se prašta,
kad život prema Gore
pogled upire,
Tvorcu se svome vraća.

Pređa mnogim Svitak otvoren
Čovjeka donese,
u Duhu za Njim
svijet pokrene,
jučer ostavljajući
danas u se tiskajući,
po vjeri se uspinjući
k cilju Iznad jedinom
Liječniku duše duhovne.

Bljesnu Svitak,
Sila zasja,
molbu primi
Gore,
Iznad.

Sve ostavih,
sva se predah
k Cilju doći,
taknuti ga,
svoju ruku drugom dati,
uspinjući,
lance Dobra
vezujući,
Duhu Tvome prenijeti ih,
Želja mi je jedina!

U Splitu 25. travnja 2009. godine

SPASITELJU MOJ!

Od kuće i ulica,
od susreta riječi otići,
do osame stići,
naći Te – znam,
na početak ćeš me vratiti.

Jer mir i spokoj nisu zrak,
čovjek je to s konakom razumijevanja,
blag odgovor riječi blagoj.

Zamolih Te
da uspraviš mi leđa,
dušu da mi odmoriš.

Ti hram u njoj otvori,
napor nađe što ga čisti,
oslobodi *dobro* zarobljeno.

Pred šumom,
u kojoj samo po Tebi
odmoren se može odmoriti,
s Tobom pomiren
s drugima se miriti,

jutarnjem pjevu Tvog zbora
u krošnjama,
koljeno pokorničko prignuh,
u Tvom hramu
prostrta
odlučnih ostati
znavijek,
Spasitelju moj!

U Splitu 3. lipnja 2009. godine

Ljudsko

Puno grijanja za malo topline

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iščekivati,
nadati se
da ima vremena,
da njegov djelić
pripada i meni,
da mi ga nitko ne će uskratiti,
da mi je darovan,
da od njega mogu učiniti
ugodno sijelo
dragih ljudi,
ispovjednike vremena,
zauzetost duše,
da mogu priznati
svakome svoje,
prignuti se,
pružiti ruke onima
koji nikad ne bijahu uspravni,
koji i danas čekaju
da ih primijetimo,
da to možemo s lakoćom,
ako povjerujemo
da nas On pridržava,
da je sve u Njemu i po Njemu.

Rasporediti nadu iščekivanja
između četiri svijeće,
njima došašće paliti
Svijetliti radost
koja putem raste,
da nitko ne ostane u mraku.

Na putu uskraćena gostoprimstva,
gdje samo dah blâga i magarca
bijahu prvi znak topline,
koji repatica pokaza
i označi ...

Hodimo prema Njemu,
Svjetlu Spasiteljskom,
prvi žižak paleći,
riječju radosnom zagrijati
hladnoću srdaca
omotati šalom ljubavi
sve potrebne
u bijeli vijenac adventa.

U Splitu studeni 2007. godine

JEDAN BRAT

Ima jedan brat kojemu je bolest pomiješala vrijeme, ostavila ga u prošlosti, a remeti mu današnjicu.

Ima jedan brat koji je poslije podne sjedio sam nasred sobe, nasuprot sebi stavio je stolicu i 'ispovijedao čitavo popodne'. – Bože, koliko je danas došlo duša!? Vjeran je moj narod – rekao je.

Ima jedan brat koji je s ljubavlju dobroga sina, otkrivajući kalež svoje boli, izbrojio osamdeset pet hostija koje je te večeri 'podijelio vjernom puku'.

Ima jedan brat kojega svaki dan 'pozivaju da podijeli bolesničko pomazanje'. On ustaje i sprema se otići k njima.

Ima jedan brat koji se nije odazvao na 'poziv' ispratiti vjernoga mještanina na posljednji počinak.

Ima jedan brat koji nije 'otputovao' kada su ga zvali, a svaki dan, u svako doba bio je pripravan.

Ima jedan brat kojemu su sve spalili u Drugomu svjetskom ratu, koji je u Domovinskomu ratu odlazio i pomagao na bojišnici, vozio i prolazio gdje su prolazili samo najhrabriji.

Ima jedan dobar brat koji plače kao malo dijete kada osjeti da opet gori.

Na ormariću je dobroga brata veliki križ oblijepljen mnogim malim križevima s imenima njegovih poginulih i oboljelih prijatelja, mještana, župljana.

Ima jedan dobar brat kojega svi vole, čiju potrebu da se 'odazove' nitko ne može razumjeti.

Ima jedan brat koji čeka Sutra da pođe naprijed s oblijepljenim imenima križića svojih poginulih i oboljelih prijatelja, da za sobom ostavi otvorena vrata dobrote, žrtveni kalež i preda se Ocu koji će ga odmoriti i utješiti.

U Splitu 11. studenoga 2007. godine

MOJA VICE

Idući prema Domu, čuh da me netko zovnu iz perivoja. Puhala je bura. U perivoju nije bilo nikoga osim male ženice crvenih obraza, koja mi se približavala. Na glavi je imala crvenu vunenu kapu.

- Vice! Što tu radiš? Koga čekaš? - upitah je, prepoznavši u njoj svoju davnu suškolarku.

- Imaš li mi dat dvadeset kuna, za lijek? - upita me.

- Koji lijek?

- Za Irumed - odgovori Vice.

- Ajde! Fala! Vratit ću ti.

Dođem među svoje. Spomenem Vicu. Suza se otkotrlja. Misle oni da je to od bure...

S Vicom sam sjedila u istoj klupi prije pedeset tri godine, u školi 'Varoš'.

Bila je od nas starija tri-četiri godine. Govorili su da je nekoliko puta ponavljala godinu. Bila je dobra. Svi smo je voljeli. Znali smo da je siromašna. Kada bi završila nastava, ona bi se, kao starija, sama vraćala kući u Varoš. Nije ostajala s nama igrati se.

Vicu nije nitko zadirkivao zato što je bila starija i što ne bi znala odgovoriti, kada bi je nastavnik pitao.

Rasli smo i otišli svatko na svoju stranu.

Poslije mnogo godina, danas sam susrela Vicu s istim osmijehom.

Nisam je pitala je li radila i ima li mirovinu.

Isti dan doznam da je Vice u socijalnoj skrbi grada, da ima dva sina branitelja Domovinskoga rata, da u Karitasu uzima hranu, da dođe i pred samostan franjevaka, gdje, kao i drugi prosjaci, svaki dan dobije jelo na tanjuru. Vjerujem da ima plaćeni i 'socijalni ručak' u Pučkoj kuhinji. Možda Vice taj ručak daje sinovima? Ne znam.

Draga moja Vice! Ne mogu čekati dan Karitasa ni blagdane, kada nam se srca prigodno otvaraju za siromašne.

Bura i zima me požuruju. Osjećam potrebu umanjiti razliku između Tebe i sebe. Znam da više nema školske klupe, u kojoj smo zajedno sjedile, ali je ostalo Tvoje lice s osmijehom, koje će se rado zaustaviti i dopustiti da mu se ponovno približim, kao davne 1953. godine, da Ti pomognem.

Dok Vice svaki dan, u podne, sjedi promrznula, na klupi pred Gospinom kapelicom, i žuri pojesti jelo da se ne ohladi, mene steže u želucu i 'ne ide mi', stidim se, znajući da se Vice ne grije električnom peći kao mnogi, kao i ja, jer to ne može platiti. Ona ne sjeda za obiteljski stol, a na ovu klupu pred kapelicom, ljudi sjednu kada je lijepo i toplo vrijeme, da bi se pomolili i odmorili.

Draga Vice! Posjetit ću drage ljude u službi koja skrbi o Tebi i vidjeti što je najpotrebnije, što imaš, što možeš, a što Ti nedostaje.

Potražit ću Tvoju adresu, jer više ne stanuješ u starom Velom Varošu i jednoga ću Te dana naći.

Ne ćemo biti u razredu škole 'Varoš'. Bit ćemo pred nekim kućnim brojem, prostorom u kojemu obitavaš, kao pravi prijatelji.

Otkrit ćeš mi tko Ti je darovao osmijeh, koji kroz tolike godine, unatoč svemu, nije sišao s Tvojih usana.

Za mene je to znak Tvoje dobrodušnosti, Božji dar, kojim Te je on trajno zaštitio od zla.

Draga moja Vice! Ima suosjećaja koji pršte od bogatstva. Meni Te je Bog jučer doveo na put, da Te vidim, ne radi dvadeset kuna, nego da Te više ne zaboravim.

U Splitu 18. studenoga 2007. Godine

MILOST MUDROSTI SIROMAŠTVA

Pročitah pismo jednoga crnoga brata, studenta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu. Piše o radosti koju je doživio ponovno došavši u svoje selo u Tanzaniji i susrevši svoje roditelje i sve drage ljude.

Prije njegova odlaska na odmor, nazvao me je prijatelj i predložio da međusobno skupimo nešto novca, koliko tko može, za nekoliko bicikla jer je to, kako je rekao, za njih tamo, veliko bogastvo. Od njihova sela do općine ima oko tridesetak i više kilometara.

Doista, skupismo novac i prijatelj mu ga uruči.

Prije nekoliko dana, pomislih na ljude iz onoga sela, kako voze bicikle prema svojoj općini.

Danas pročitah vijest crnoga brata, koji se vratio od svoje kuće, i zahvalno se javlja prijatelju da ga obavijesti kako je darovani novac podijeljen u selu.

Kada je crni brat došao u svoje selo i vidio tjeskobu i težinu života, posavjetovao se s 'pouzdanim, besprijekornim starcima u selu'. Od njih je dobio savjet da se novac podijeli 'za opće dobro cijeloga sela' i nekolicini ljudi kojima je pomoć najpotrebnija.

Crni brat piše da je pomogao curici, osnovnoškolci, kojoj je majka umrla od side, a nema oca; djevojčici koja nije imala što odjenuti za primitak sakramenta potvrde ... i živi sa starim i siromašnim djedom; djedu i baki s troje djece čiji su roditelji umrli od side, od kojih je najstarije desetak godina. Oni nemaju gdje živjeti. Siromašni su.

Crni brat piše da bi i najokrutniji diktator svih vremena mogao potajno plakati kada bi vidio u kakvim uvjetima ova djeca žive.

U susjednomu selu pomogli su uzetome čovjeku koji živi sa ženom bez ikakve pomoći. Imaju više od sedamdeset godina. Pomogli su im da bi im privremeno ublažili težinu njihova jada.

Izabrali su osam bračnih parova, starijih od 65 godina, i njima su također pomogli. U njihovu se selu gradi gimnazija s četiri razreda. Prostorije za dva razreda već su sagrađene a za gradnju drugih dvaju skupljaju pomoć. I njima su pomogli.

Mladeži je kupljena lopta, koja će ih povezivati i učvrstiti njihovo druženje. Spominje suho doba, kada nema kiše i kada ih treba okupiti i osmisliti njihovo slobodno vrijeme.

Crni brat završava svoje izvješće: – Možda je to u Vašim očima nešto sitno, ali ovi su ljudi s radošću i velikom zahvalnošću to primili. Oni će Vas se sjećati (tko zna do kada i kako) – možda do kraja svoga života ...

Neki su stalno ponavljali: – Hvala Vam, hvala Vam, pozdravite naše dobročinitelje ... Neki su čak pokazali miješane osjećaje između plača i osmijeha! .

- Kada bismo svi mi na ovom svijetu bili spremni napraviti jednu sitnicu za drugoga, možda bismo pretvorili svijet u raj. -

Naklonih se ovomu siromaštvu, selu u kojemu nitko ne zna za društvenu politiku ni mudre knjige, sirotinji koja svojom naravi iskazuje poštovanje i zahvalnost najprije starima i bolesnima, potom djeci bez roditelja, mudrosti koja gradi školu i skrbi se o mladeži, vjerujući da je to pravi redosljed i da će ih Bog održati između suhoga i kišnoga razdoblja, kao svoju djecu, da će takve, u ljutoj nevolji kušane, razaslati u svijet 'bogatih i ugojenih', da bi nas poučili veličini vjere i ustrajnosti.

Na takvim daljinama i putovima, bez ičega, gdje je jedina putovnica *nada*, otvaraju se sve granice, a čovjek postaje slobodan za Boga i njegovu slavu. Tu se mladež ne ubija. Ondje se ona rađa i raste unatoč poteškoćama, siromaštvu i neimaštini.

Tko će jednoga dana, kada crni brat postane svećenik u Hrvatskoj, moći ljepše i učinkovitije propovijedati i svjedočiti o Božjoj dobroti, tko bolje pokazati kako se voli

domovina, kako se ne zaboravljaju i ne zapostavljaju svoji korijeni, kako dobrota i ljubav uvijek pomažu i nikada ne prestaju.

Hvala Ti, crni brate, za ovakvo poznanstvo, hvala, prijatelju, za poziv!

U Splitu 29. studenoga 2007.

BLIZU KRAJA

Bolesni nas osobito ohrabruju. Dugo bolujući potiskuju bol i pripremaju se dočekati nas s ohrabrujućim riječima.

Kratko vrijeme, koje provedem sa sestrama, koje prenose vijesti o bolesnicima koje one njeguju, za mene je uvijek kao u priči.

Danas, jedna sestra govori da ju je nasmijao Ante, nepokretni bolesnik, koji živi sam u prostoriji od devetnaest kvadrata. On živi od molitve i vjere da će jednoga dana ponovno moći stati na svoje noge. U tiskovinama i časopisima čita sve što pišu o ozdravljenju. Pčele, koje sam već spominjala na ovim stranicama, premda su ga izbole, nisu mu pomogle. Ništa se nije poboljšalo.

Antu zanimaju i druge oboljele osobe koje nije vidio, ali zna da su u našem gradu, pa pita što je s Milkom koja je obolila u jedanaestoj godini?

Sestra mu reče da je Milki dosadilo o tomu pričati. Sada ima više od četrdeset godina. Ne zna što bi radila ako bi ozdravila. Ona se naučila na kolica. Ruke su joj zdrave. Veze, čita, sluša radio ...

Ante se ne predaje. Uporan je. Priča da je čuo kako neki svećenik ozdravlja bolesnike. Reče: – Ali to nije za mene.

– Zašto? – upita ga sestra.

– Odma ću Ti reć. Pa zato jer tada bolesnika nešto baci na zemju.

Razumiš li? A, meni to ne treba. Mene treba podignit a ne bacit. Ja san već na zemji i ne mogu ništa.

Ivan je također kao mladić obolio. Bio je zaposlen kao mladi majstor. Sada je posve nemoćan i ne može ništa bez tuđe pomoći. On nije veseo i drukčije podnosi svoju bolest.

K bolesnicima svrate i osobe koje vjeruju da imaju dar ozdravljati oboljele. Doznaju za njih. Dođu i iskušavaju svoj 'dar'. Bolesnik ne će nikada odbiti takav dolazak jer se uvijek nada ozdravljenju.

Prije nekoliko dana k Ivanu dođe umirovljenica za koju govore da liječi viskom. Predstavila se. Kada je Ivan čuo da je učena, dopustio joj je da ga pokuša 'izliječiti'.

Ženica iz džepa izvadi visak i približi se Ivanu. Visak se počne njihat, a poslije nekoliko sekundi ona reče Ivanu: – Ivane! Ustani! Ajde, Ivane! Polako, ustani!

Ivan odgovori: – Ne sad. Kasnije ću.

Tada se sjetimo Ivančice koja trinaest godina leži sama, a sestrice je njeguju i hrane triput na dan. Za to vrijeme Ivančica stotinu puta 'prolazi' kroz ulice i na mjesta gdje je živjela. Priča, gleda, pita ...

Jednoga dana upita sestricu: – Vidiš li na zidu, ovde, priko puta mene, tovara?

– Ma, di? Di je tovar? – odgovori sestra. Kad je vidjela da je Ivančica uporna, sestra će: – ... A, eno ga. Je, vidin ga i ja.

Nato će joj Ivančica: – Nu, Bog te pomoga! Kako ga moš vidit? Kako tovar more odat po zidu? Kad si to vidila? Šta ti je?

Kada je jedan Brat radio u Misiji, imao je prigodu vidjeti mnogo siromašnih, gladnih i teško bolesnih mladih, starih i djece.

U liječničkoj ordinaciji uvijek je bila i medicinska sestra, ali i jedan tehničar. Taj je tehničar bio visok, velik i jak.

Kada je Brat upitao što radi taj tehničar, rekoše mu da on pomaže kada se bolesniku rekne da je neizlječivo bolestan. Bolesnik doživi šok i tada on pomaže svladati ga da bi ga oni potom mogli smiriti.

Brat se već neko vrijeme nije osjećao dobro i jednoga dana ode liječniku. Nakon pregleda liječnik mu reče da ima neizlječivu bolest. Zato bi bilo dobro da mu braća kupe posmrtni kovčeg i da se vrati kući.

Liječnik mu preporuča da prati vrijednost krvi, pa ako ona počne padati, da slučajno ne bi prihvatio liječenje i mučenje kemoterapijom i sl. jer će skončati u mukama.

Jučer taj Brat razgovara sa sestricom kraj subratove bolesničke postelje. Reče mu: – Eto, brate! To je taj prijelaz. To je naš put, na koji ćemo svi poći. O tomu propovijedamo, zato živimo, to iščekujemo.

U Misiji je doživio štošta i naučio da se o bolesti ili kraju života s bolesnikom otvoreno priča. U tom razgovoru ima i radosti, koja je od mladosti rasla zajedno s nadom.

Bolesnik ne ostaje sam. Ne razgovara se iza zatvorenih vrata, ni u drugoj sobi. Mjesto njihova okupljanja i molitve subratova je bolesnička postelja, Božje zajedništvo.

Ušli smo u došašće. Zapalili smo prvu svijeću da svijetli. Nađimo prolaz između mnoštva koje hrli u okićene prodavaonice prema Anti i Ivanu, Ivančici. Dođimo bez viska. Sjednimo i poslušajmo ih! Pomolimo se zajedno!

Donesimo im svjetlo prve nedjelje došašća. Približimo ga. Neka ih ono sve zagrije!

U Splitu 3. prosinca 2007. godine

IZDISAJ

Ruka kao da blagoslivljaše,
vinograd krševit krčeci,
riječ zasađujući,
o prvom zvonu sa zvonika,
klanjajuć se kruhu živom.

Božji brat
bijaše sretan da ga uprtiše
dokle on mogaše,
znojem i žuljima.

Kad svega nesta,
kad slomi se snaga,
kad pomiješa se san i zbilja,
kad blagoslov se darovan vrati,
Brat uze ruku pomoćnicu.

Ču tihu hvalu.
Ukočena ruka ohladi umornu.
Izdahnu, držeći je,
o posljednjem zvonu sa zvonika.
Još jedan Bogu mio stvor
ostavi svoju bol i ode
na drugu stranu rijeke.

U Splitu 6. prosinca 2007. godine

TREĆA MEŠTROVICA

Svitu moj! Ovo ni za virovat. U lipen i smišnemu Domu meju božićnin svićican, zlatnin zvizdican i anđelićin ča sviradu u duge trumbete, jopet su se našle dvi meštrovica.

Jena od nji je ona ča je nikor ne obadaje, o kojon san već pripovidila na ovin stranican. Praveć inšpekciju po kući, gledajuć po kamaran pronašla je jošćec jenu meštrovicu. Sad i' jema tri. Ma ova je bidna prez force, tužna i žalosna. Propjo bezvojna. Ma glavna je meštrovica tišča.

– Ti si meštrovica ka i ja, znaš čitat i lipo 'š mi svako popodne čitat, jerbo ja ne vidin. Druga počne plakat i govorit jon da ne može, da jon se tresedu ruke, drče brada, bolidu je justa o' nove dentjere ...

Ali, glavna se ne da, ne popušča: – Fala Bogu, pa šta onda. Ti 'š bit sad ka da si u prven razredu i tek učiš koliko je jedan više jedan. Ne ću ti ja sad zadat jednažbu sa dvi nepoznanice. Polako, malo pomalo i vidi ćeš, kako 'š mi lipo čitat. Druga meštrovica ni stala plakat, počela se trest, uvatila se za pašaman o' skala, promrsila još rič-dvi i išla prižalosna u svoju kamaru.

Nikidan su počeli kitit kuću. Iz škatula su izlazili pusti anđeli, baluni o' bora, ovčice, krave, magarac, jaslice ... Čila je kuća bila u veselon šušuru. S razglasa su svirale advenske pisme. Propjo je bilo lipo i teplo oko srca vidit ti stari svit, kako su in se joči zacaklile, lica rasvitlala. Svak se sitija svoga Božića u Zagori ol na škoju. Svoga ditinjstva.

Ma i tu se naša, Bože, prosti, krampusić o' glavne meštrovice. Fermala se i prid cilin sviton počela arlekat: – Ča je ovo? Za koga je ovo? Kome to triba? Pari da smo imbecili. Oli mislite da smo ovod svi porebambili, da smo svi senilni?!

E, a sad je već škopjalo i tribalo je i radi drugega svita reć besidu-dvi glavnoj meštrovici, da to ni lipo ponašanje i da svakega triba volit i poštivat.

Najskoli, u jednoj kući ka ča je ova tote, triba se lipo ponašat. Ni ovi svit okolo za bacit. I oni su ničiji roditelji i oni jemadu nikoga ko i' voli.

Ča će se dogodit, oli se more bit već dogodilo? Nikor ne će tit s glavnon meštrovicon. Svi će se skupit oko malega, običnega, čovika ča lipo pripovida i s gušton će kraj njega prolazit vrime.

Svi koji smo radili u ovin kućan, i oni koji sad radidu još uvik učidu. Svaki dan. I ja san učila do zanje. I još učin.

Stari čovik više ne more ništa, ne more sam sebi pomoć, ma, more naškodit. More učinit da mu bude težje i grubje. Zato mu triba pomoć.

Prin puno godišć mi'jun puti san znala reć jenoj staroj gospoži: – Ma, nemojte tako. Ne morete ništa prez tuje pomoći i ča je onda lipje, vengo sa sviman bit u dobre. Ča vas to košta? A vi, čin one ulizu u vašu kamaru, počnete brontulavat, ne date da vas uredidu, pospremidu posteju, stave vas na karocetu. Zašto ste taki? Sa sviman se karate. To ne činidu gospoje ...

Sestrice bi ponižavala, govorila in svake grube beside. Ma, one su morale napravit posal i činit fintu da ništa ne čujedu.

Provala san jon reć: – Da ste i vi ka i druge ženskice, sestrice bi s van proćakulale, nasmijale se i zapivale. Bilo bi van lagnje. – Ma, ona to ni mogla razumit, ni tila i gotovo. Za nju nikor ni vridija ni vaja.

I takva je jemala svu pažnju i brigu ka i sve druge starice u kući. Ma sviman je bilo nikako teško ulist u njezinu kamaru i jedvac su čekale napravit posal i poč daje.

Meni se pari da bi se tako moglo dogodit i meštrovici. Straj me. Fermajen se i pitan se kako jon pomoć. Straj me reć da se ne more ništa prominit, jerbo je, more bit, jedino ti visoki pozcijun od meštrovice, koji se popeja povrj svi' drugi', šćap koji je drži da ne padne. S druge

bande, more bit je srića, ča je ovod bidni đaci ne obadaju i ne razumidu pa bižidu s predavanja i picaju. Oni ne mogu naviše, a meštrovica ne može naniže.

Bože! Donesi i u ovu kuću školske praznike đacin i meštrovican. Da se svi ripožaju. Mali i veli.

Najskoli probudi i sviman staru jubav koja je zakunjala pa smo zaudobili na nju. Oto je mala kuća u kojon su svi jednaki samo po godinan. Sve drugo je, fala Bogu, drugovačije.

Svejedno, neka se na jednake i drugovačije spusti zraka Tvoje svitlosti Bože! Neka i' zgrije teplinon božićne jubavi za kojon svaki čovik žudi do svoga zanjega izdisaja. Pokaziva to, oli sakriva duboko u se.

U Splitu 11. prosinca 2007. godine

NAJDRAŽJA BICIKLETA

Reka bi čovik: – Bicikleta ka bicikleta. Ča triba pripovidat? Znan, nikor na bicikleti projde di ga voja, meju svit, po trotoaru, ulican, kaletan, napravi posal, kupi ča triba i vrati se kući ...

Dica na bicikletan, za divertimenat, činidu utrke, di in padne napamet, a pari mi se, da in je najdražje po kaletan. Samo ča nas ne sataru.

Fala Bogu, jema i oni ča prispiju do Zvončaca oli do Instituta pa napravidu cili đir okolo Merjana. Po lipen vrimenu, šerjasti svit dojde na bicikletan na Merjan, ol' s tonobilon, pa iz portapaka izvadi bicikletu i uputi se Merjanskon lipoticon. Drugi unajmidu bicikletu na uru-dvi i guštaju puten, udišuć arju i vonje o' šume.

Ma, jema jena bicikleta koja nikad ne gre na Merjan. Nima kad vatat arju. Vere se po gradu, fermaje na puste indirice, uliza u portune, prizemja i buže di je čekadu judi. Svi bi otilli bit prvi i jedini a Ona i' svi pazi i kokolaje ka da su jon dica. Ta bicikleta vozi jednako po kiši i po zvizdanu.

Žaj mi je bilo kad su je prin dvi godine litratali da vozi uzbrdo jer se omar doznalo da ni splisko dite, iako tot živi četrdes godin. Di bi naš čovik vozija uzbrdo? Ne bi ni za jutu potribu, a kamoli za drugega. I jošćec po susnižici koja je bila ti dan ...

Inšoma, u kofi isprid timuna uvik ništo prinaša. Oš spizu, oš likarije, oš robe, daščice za čagod popraviti ol nadožuntat ... Vozi, fala Bogu, i škovace kad uredi koju bužu. Šesno i' zamota i vozi do prve kante, koji put i do kuće, pa i' tamo baci u kantu.

Na svojin štacijan bicikletu mora vezat, jerbo su jon jenu vazeli i nikad je ni našla. Ma Kuća je omar sutradan kupila drugu, jerbo zna ča to znači, u potribi i priši, za ovi nevojni stari svit.

(More bit će nikor pitat zašto se taken čoviku ne da tonobil. Dâ bi se, sve bi se dalo, ma vozač ove biciklete ne vidi na jeno joko. Ma s tin jenin vidi boje vengo ja sa četiri).

Vidit ćete zašto danas pišen o najdražjoj bicikleti na svitu. Zaradi jednega običnega, ma žalosnega događaja i jednega neobičnega i radosnega doživjaja.

Kad se ujutro, popodne ol pridvečer uredi, opere bolesnega čovika, pospremi se i prostor okolo njega, dobro se zapaka ča je za baciti (ne ćemo sad o temu, o pelinican) i stavi se jopet, a di, vengo u kofu o' biciklete.

Jenu večer ostane vezana bicikleta za stup. Biciklist u zanju čas prispije na večernju, zafali se i pomoli Bogu za dan koji je proš. Potla mise gre okjućat bicikletu i vidi praznu kofu. Ajme meni! Gospe moja, bidnega svita. Sve vazimje. I to se opetuje, ča oće reć, da se to ni dogodilo prvi put. Škovace i šporkica su juski i uredno zamotani. Bog zna, ča svit misli, ča će nać unutra?

Ma kad je danas potla posla jopet odveživala bicikletu, učini jon se da vidi u kofi ništo malešnega. Dojde bližje, a ono u kofi figurin malega anđela o' keramike ča na ispruženin rukan nosi zlatnu zvizdicu. Pokažije mi ga. Drag jon, a i meni. Ka niki sinjal, rič, poruka?

Meju toliko dobrega svita, posla s betežnin i zaboravjenin, posla za bližjega; teškega, ma i šporkega posla – nikor jon je u kofu spustija anđelića.

Judi moji! Ne ću van ništa reć. Mislite ča vas voja, ma ja mislin da je to nikor otija reć: – Fala!

Rekla san jon da ga čuva, a Ona ga je dala meni. Jema 3,5 centimetra. Evo ga ovod, kraj mene, a evo ga i van. Litratali smo ga. Mirita.

Božji sirotan na buri, u kofi o' biciklete, svitli nadu.

U Splitu 13. prosinca 2007. godine

STARI PRIJATEJI

Pere i Bepo stari su prijateji. I ne samo stari prijateji, vengo i stari judi. Pero jema priko devedese godin, a Bepo je navršija sto dvi. Obojica su udovci, ma Bepo jema fameju koja ga pazi, obajde ga, kupi mu i donese ča mu triba.

Pere je udovac. Živi sam. Ovod nima nikoga. Čer s famejon živi vanka. Zapravo, Pere jema ovod rojake, ma oni su se largali o' njega zaradi berekinadi koje in zna učinit. On je uvijek bija vesel i volija se u svakega intrigavat.

Svaki o' nji, za se govori, da je bija inžinjer. Pere kaže za Bepa: - Ma koji inžinjer? On je naviga, radija na brodin, ni on vidija inžinjera.

Bepo kaže: - Ma, ja van se čudin koga slušate. On inžinjer? Ma ča govorite? Je, radija je u škveru, ma ne ćete nikad doznat ča je zapravo radija. Mi pare da je špijava i utirava se.

- Ajmo ča! Ne ćemo višje s van čakulat, kad nimate lipje riči jedan za drugoga.

Nikad nisan vidila take prijateje. Ja san mislila da je u vaše vrime višje pizalo prijatejsvo. I je, samo smo mi danas ovod nabasali.

Sad na zalazu, kad svaki čas nikor o' nji more izreć zanju rič i zaklopit oči, kontraštavaju se ka da jemadu dvajs godin.

Pero bi samo vijada. Još je lani bija u Amerike. Sićan se kad je nazva iz Amerike. Gospe moja! Ča se sad dogodilo, pomislili smo. A kad tamo, Pere nas pita je li boje da iz Amerike najprin dojde u U Splitu pa potla tega gre malo u vižite kod rodice na škoj, ol da najprin gre na škoj, pa potla u Split? Majko moja, ka da će ga reoplan spustit na škoj? Ko će fermat oti motor o' priše?

Ne svi, ma niki svit u tin godinan višje nikoga ne obadaje. Pere živi ka čovik koji nima nikoga. Sam odlučije i čini ča mu se pari najboje, pa ako falije, nikome ništa.

Još san radila kad je umrila Perina žena. Dan potla sprovoda Pere je doša na čakulu. Pitala san ga triba li pomoć, spizu, jema li čagod za jist, kako će se sad ranit? On je skočija na noge, sa ščapon u ruke i pofali se je da jema punu ledaru punjeni paprik. - Asti sto! Da znate za koliko dan i' jeman? Spremjene su po dvi. Jena je bila za nju, druga za me, a sad ću lipo svaki dan pojist dvi paprike, bokun kruva, bukaricu crnega i Bog te veselija.

I ni prista šetat. Izajde u rano jutro, vazme sić i na noge gre sve do grobja. Tamo se zabavi poslon. Uredi grob o' žene, promini vodu.

Ma, čujen da je maka vazu o' rodice i donija je na ženin grob, da primišća tuje cviče, pribire ...

Kad gre ča, dojde do njemačke parcele, ubere struk lavande, na drugo misto najde nekoliko cvitić o' kalumele i čagod trave i jopet se vraća na noge u grad. E, zaudobila san reć da je Pere bija i osta velik jubitej prirode, da se cili život penja po brdin i planinan, pa ga liti još uvijek viđan s planinarskin ščapon i u kratkin, kožnatin, tirolskin gaćan na tirake.

Prin godinu dan gren uz stari splitski perivoj prema kući Rismondo, di je s live bande kula a podno nje šatori o' cinije robe. Gledan, uzvrtija se svit i gleda priko, uzgor. Ča se dogodilo? Ferman se, gledan i ja, ma, ne vidin ništa. Čujen da nikor govori da će doć vatrogasci. Asti sto! Ča gori? Ondac se javi jena ženskica i reče da se gori na kulu uspeja jedan stari čovik i da se ne more skalat i sad ga smirijedu i vičedu mu da se strpi, da će arivat vatrogasci s dugin skalan i spasit ga, za koji minut. Ma, on ni ima mira, uzmuva se tamo-amo, pa kako bi se pojavija i povirija na rub o' kule, ovi doli su afanavali i uzdisali.

- Smiri se, čoviče, koji te belaj popeja gori. Ol' nimaš ovod mista za odit? - dobacivali su nervožasto promatrači. Pogodili ste. Bija je to naš planinar Pere.

Jema vrimena kako je priča da mu čer jema bolesnu kičmu i da bi otija, kad umre, ostavit jon ovi stan, jušto, kako jon odgovara. I ona je ostarila, pognila se i u njegovoj kužini je za nju sve previsoko. Kad je zanj put vidija, dobro je zapametija, a ondac je u svojon

kužini ispila noge o' stola, o' katrigi i drugi dilov da jon bude sve po miri. Doklen će Pere još putovat vanka mirit ćer, doklen pilat i skračivat kužinu? Oće li čagod ostat pozan njega, samo Bog zna.

Da bi čagod zašpara, Pere je otkaza telefon. Ča će mu? Prin tega je ćeri javija broj od Bepa i reka jon da će svako popodne kod njega čekat da ga nazove.

Zima je. Zapuvala je bura i Pere se sitija da bi se moga pinku zgrijat kod Bepa. Ča će trošit struju?

Ma Bepu je brzo škopjalo, više mu se i ne sluša nikoga, najskoli Peru.

– Moj čoviče, ti samo ča se nisi doselija ovod. Dosta mi te. Porebambija si. Nimaš mira Božjega u sebi. Meni to ne triba. Moš umrit ovod svaki čas. Ča ću s tebon, di ću. Oš da te i pokopan? Ma nemoj! Nisan poludija. A mogu i ja umrit? A ča bi ti? Ti bi pobiga. Ne bi ni javija mojin. Nisi ti kriv. Takega te Bog stvorija. Zato ćemo se sad dogovorit. Čovik kad umre, više nima prijateja. Svak gre na svoje misto. Oš ti oli ja prin partit, to će Bog odlučit. Ma da 'š ti izletit iz moje kuće i to omar danas, to san ja odlučija. Moš čekat da te ćer nazove, mogu jon i ja reć koju besidu o tebi. Odavde 'š nazvat poštu i reć da ti vratidu broj, pa zovi ćer, oli čekaj da ona tebe nazove. Čini ča te voja. Ovo je ultimo. Umorija si me svi ovi godin. Priselo mi prijatejsvo s tebon. Ča ja jeman o' tega? Pa da si i inženjer, ča nisi, ne bi te više trpija.

Tako su se Bepo i Pere poslin toliko godin rastali. Svak za se, na svoju bandu.

Brojin koliko bi godin mogla jemat Perina ćer. More bit sedandese i još koju. Pa ča ne dojde prije vengo Pere skрати kužinu do tleja? Biće i ona jema fameju, dicu, unučad. Ko zna?

Inšoma, kako je da je, Pere dobiva obid iz Doma, jema di stat, dok je ovaki, in gamba. Kad ne bude više moga, uvik će mu nikor doć dat ruku.

A more bit nas vicasti Pere sve privari i na prišu, ka tić, parti i našu štoriju ferma zauvik.

U Splitu 15. prosinca 2007. godine

LJUBAV BEZ POPUSTA

Dolazak Tvoga Sina zaglušen je
uličnom galamom i žamorom,
pomiješan s potrošnim tvarima,
uključen u automobilske zvučnike.
Kroz ulice poput sirene,
dar umjetni postaješ,
obilježen cijenom i postotkom.

Uzvikujući Tvoj Božić,
dolazak koji iščekujemo
do kojeg ćemo bdjeti,
Ti prigodno sniženje ostaješ:
Božić za pedeset posto popusta,
sniženje,
poniženje.

Mi Te ne damo!
Čuvamo Te!
Iščekujemo Te!

Našla sam Renatu,
oslonjenu na tanki štapić,
pognutu,
ledenih ruku,
koje su prosile.
Sagnula sam se.
– Hvala! – šapnula je.
Otprati me osmjeh gladnih usta.

U kaštelanskoj zagori,
bolesnoj majci sa šestero djece,
od tri do trinaest godina,
umjesto sniženja i popusta, poslao si malu četu
svojih Anđela, koji su dva dana u tišini
čistili i služili.
Drugi dan donijeli su dekice, pelene,
uredili posteljice,
nahranili ih Tvojim dolaskom i opskrbili toplinom.

Bez popusta i zaglušujuće reklame,
dijeliše dobrotu,
znajući da će Spasitelj najprije zbrinuti
svoje najmanje,
ljubeći ih sto posto.

U Splitu 23. prosinca 2007. godine

DOBRA MAJKA BARICA

Kad smo prvi put vidjeli Baricu, bila je to uzbuđena stara majka, udovica koja je na svijetu imala samo svoga jedinca, sina Franceka. Odjevena u dugu šarenu haljinu s rupcem na glavi izlazila je na put i pogledavala dolazi li njezin Francek.

Odlazila je u obližnji dvor po vodu misleći na svoj potok u predgrađu Siska, gdje je nekad živjela težak život uz muža alkoholičara.

Često bi je našli kraj šahte gdje sluša žubor vode koji je Baričino sjećanje vraćao u neko davno vrijeme. Pred ulazom u kuhinju Barica bi čeprkala po zemlji. Željela je posaditi cvijeće.

– Nek bu lepo za videt! Kak' bu vesel Francek kad vidi kaj stara majka dela? Majka je malo znala o njemu, o tomu što radi, gdje je, gdje nije.

Jednog je dana Francek doputovao i javio se službi koja bi trebala pomoći staroj majci. Predstavio se kao zaposlen čovjek koji je u ime neke tvrtke uvijek na putu, najčešće u inozemstvu i ne može brinuti o majci. Tom prilikom je ostavio broj telefona i mobitela.

Nekoliko je puta doputovao vidjeti Baricu koja je kao začarana gledala u njega.

– Pričaj, sinek, gde si, kaj delaš? Do kad buš tu da ti majka nekaj spravi? Međutim, Francek je bio nemiran i želio je da taj susret što prije završi i da otputuje. On je došao vidjeti može li majka još živjeti sama bez tuđe pomoći, u prostoriji bez sanitarnog čvora, može li netko doći i pomoći joj ili je uzeti k sebi, smjestiti je u starački dom?

Prije odlaska Francek je potpisao ugovor i obvezao se uredno plaćati ustanovi koja će svakodnevno posjećivati Baricu, donositi joj hranu i brinuti o higijeni, a kad dođe vrijeme primiti je u dom.

Prolazile su godine, Francek se nekoliko puta odazvao na telefonske pozive kojim ga se podsjećalo na staru majku Baricu i dug koji je rastao. Obećao je da će sve biti u redu.

Majka Barica kopnila je čekajući Franceka i počela se gubiti. Došlo je vrijeme da se i za Baricu nađe mjesto u domu. Mjerodavna socijalna služba preuzela je skrbništvo.

Po majku Baricu išli su socijalna djelatnica i vozač.

– Gde ću ja z vami? Kaj bu rekel Francek će dojde, ak' me ne najde doma? Bu se srdil. Ne mrem nikam!

Vidjevši kakav prostor Barica ostavlja, gdje je i kako provela tolike godine, nadali su se da će naći makar malko radosti u njenim očima kad dođe među svoje vršnjakinje.

Međutim, pri izlasku iz auta, Barica je odmah okrenula glavu prema izlazu, prema ulici, putu gdje bi mogla izići i čekati svoga Franceka.

Svaki je dan Barica skrivala ručak u ormar i rekla sestricama da ga čuva za svog Franceka.

Jednog je dana došao Francek i odveo staru majku sa sobom da potpiše na njega prijenos onog komadićka ograde, zemljice i prostora. Odvjetnik je vidio da stara majka Barica ne razumije što radi, ni što Francek traži od nje, odustao je pružiti pomoć i otišao. Poslije nekoliko dana došao je Francek s drugim odvjetnikom i 'dovršio posao'.

Potom je stara majka Barica čekala nekoliko godina svog jedinca Franceka koji se više nikad nije javio ni pitao za majku.

Prije nekoliko dana, staru majku Baricu umornu od čekanja, još uvijek pogleda okrenuta prema prozoru, pozvao je Gospodin k sebi da se odmori među njegovim miljenicima. Među najmanjima.

S cvijećem, svijećama i molitvom staru majku Baricu ispratile su njezine susjede iz Velog Varoša i sestrice iz Doma.

Gospon Francek! Žal mi je kaj više med nami ni majke Barice. Prav za prav, za nju je pak bolše, ona je sad v miru. Ne znam gdo Vas je igdar čekal, kak Vas je čekala stara majka Barica i će Vas igdar bu čekal?

Na kraj bu nas ipak sve dočekal Božek. U to vreme ne bute mogli od stare majke Barice prositi vodu da bu Vam lakše, jer bu ona stajala na drugoj strani, kraj Božeka. Utješena.

U vreme korizme kad se celi svet moli i odriče zla, vi ste se, gospon Francek, odrekli najveće ljubavi: odbacili ste staru majku Baricu.

Ni jedan Vaš cvet, ni jedna Vaša suza, ni hvala u kratkoj povorci do grobeka.

A i ptice su joj u čempresima popevale.

Zbogom, dobra stara majko Barice!

U Splitu 28. veljače 2008. godine

BAŠTINICI BLAŽENSTAVA

Nije teško pisati i govoriti o prosjacima i ljudima s ruba, ni i o njihovim nevoljama. Takve vijesti ne treba ni provjeravati. Nitko se ne će žaliti uredništvu.

Bogu hvala, sirotinja ne čita tiskovine i ne gleda televizijski program. Ma, njih i ne zanima što mi mislimo, ako i kad mislimo o njima. Vjerojatno osjećaju da bi ih rado uklonili s uglova, pred ulazima u poštu i prodavaonice, s klupa u parkovima ...

Možemo biti bezobzirni prema njima, neumoljivi, riječju, do kraja pokazati svoju netrpeljivost, bez straha da će se oni na to osvrnuti.

Jadnicima je jedino u *Blaženstvima* obećano mjesto dostojno čovjeka.

Svi mi, koji smo voljeni i volimo, viđeni, koje netko čeka, za koje će netko skuhati ručak, popričati s nama, izići, biti pažljiv, zaštititi nas i pružiti nam sigurnost, mi uznositi, često obdareni napretek i obilno s materijalnim dobrima – sve češće zauzimamo njihov prostor u stupcima crne kronike. Istisnuli smo prosjake i one s ruba.

Dok nedopušteno bogaćenje, izgubivši mjeru i kontrolu nad pohlepom, poput tsunamija ruši, potapa i briše sve ljudske vrijednosti, odnosi čovjeka – poštenje i ljudskost ostadoše pohranjeni za povijest.

Nigdje ne doživjeh toplinu i međusobnu brigu kao među malim ljudima. Takvi kakvi jesu, bez ikakve sigurnosti, oni poduzimaju upravo male 'podvige' da bi jedni drugima pomogli, dali, podijelili. U malim i neprikladnim prostorima, na podu, mjestu koje se jedva može nazvati obitavalištem, oni žive zajedništvo dijeleći sve što im dan daruje.

I zato, jer je to lijepo doživjeti i čuti, jer je natopljeno srcem, kojega kao da se svi sramimo, treba izreći.

Jadnici ne će nikad ugroziti one gore, ali će oni svojom neumjerenošću trajno podržavati njihovo siromaštvo.

U malom zapuštenom stanu živjela je staričica Mare. Bila je u skrbi socijalne zaštite. Otkako je pala, sve je teže bilo osigurati joj primjerenu pomoć. Mare je bolovala od šećerne bolesti i često je bila razdražljiva. Nije bilo lako, ali se ipak uvijek dogovorilo ono što je za nju bilo najbolje. Stan je bio zapušten, instalacije stare i neispravne. Vrata od sobice do Marine postelje bila su zaključana. Kad je trebalo pospremiti i taj dio maloga stana, Mara je dala ključ. Nitko nije znao zašto je sobica bila zaključana jer u njoj nije bilo ničeg osim starudije iz koje su izlazili miševi.

Jedne je noći Mare pala i do jutra ostala ležati iza vrata. Ujutro, kad je došla sestra, trebalo je odvaliti vrata i promijentati bravu, a Maru pripremiti za bolnicu.

Prva je misao bila, kako odsad Maru ostavljati samu? Poslije pretraga, Mare je, istoga dana, vraćena iz bolnice.

Bože! Pokaži put! Kako dalje? I dok se čekalo na odgovor odozgor, do Marinih je vrata već došetala sirota Ivka. Stara šezdeset pet godina, živi pomažući i služeći po tuđim kućama. Moli nas da joj nađemo posao. Ivka bi radila. I ona je sama. Mare je pozna i kaže da je sirotinja, ali dobra i poštena ...

I bude Ivka odmah poučena kako će i kad kontrolirati Mari šećer i gdje će to upisivati. Sutra će opet doći sestra i vidjeti kako je, kako Ivka pomaže, što još treba učiniti.

Mare i Ivka su bile zadovoljne. Prvu su noć spavale zajedno, u istoj postelji. Znajući da će to Mari smetati, dogovore se urediti onu zaključanu sobicu za Ivku.

Mare nije mogla Ivki obećati novčanu nagradu jer nema nikakvih prihoda. Dvije su se sirotice sporazumjele i Ivka ostade kod Mare. U uređenu sobicu za Ivku stigla je posuđena postelja.

Mari je svaki dan dolazila sestra, a u podne bi dobila i ručak.

Prvi dan ovoga zajedništva, u vrijeme dostave ručka, Ivka bi zatečena da kuha juhu. U loncu je bio komad junećega mesa. Od svoje sirotinje Ivka je poželjela, na taj način, zahvaliti Mari za dobrotu.

Vidjevši da se suživot ovih dviju sirotica nastavlja u miru, dobri se ljudi pobrinuše, pa i Ivka ostvari pravo na besplatan ručak.

Ponovi Bog svoju dobrotu, zbrine Maru i Ivku, te ispuni njihove obične male sirotinjske želje. Dobri ljudi bijahu samo alat u Njegovim rukama. U pravi čas!

Na drugom kraju grada događao se ponovni susret nekolicine siromaha u želji da ponovno budu zajedno, da svatko od njih nešto pridonese zajedništvu i da nastave živjeti onako, kako ih je život naučio.

Kad je Kuzma otišao u Dom, u prostoru njegova boravišta ostao je prijatelj koji je budno pazio da se ništa ne dogodi što bi ometalo mir susjeda.

Uredno je plaćao vodu i obveze novcem koje je dobivao od socijalne zaštite. Ostavio se pića, znajući da mora biti trijezan ako želi sačuvati ovaj skromni, nesređeni prostor. U vrijeme ručka odlazio je od vrata do vrata samostanâ i Karitasa, dobivao topli obrok, pa za to nije trebao trošiti novac.

Jednog dana u Kuzmin prostor dođe novi prosjak, bogalj bez noge. Prijatelj ga prepozna. Kaže da je razgovarao s Kuzmom i da mu je dopustio da se i on tu skloni.

– Kuzmi je dobro, ima sve, a opet mu nije dobro. Osljepio je, ne vidi ništa i želi se vratiti kući. Sutra idem po njega – reče pridošli prosjak.

I doista, već sutradan u jedinom prostoru sjedili su njih trojica starih znanaca, prosjaka, s jednim ručkom.

Kuzma je 'izgubio' neka prava jer je napustio dom. Gdje god se makne, udari glavom, zapne nogom. Ne vidi ništa.

Dogovaraju se kako će živjeti? Dva će prijatelja primati socijalnu pomoć, a treći, bogalj, prosit će, ali odsad će ostajati duže vremena da bi isprosio više kuna za pripomoć proširenom zajedništvu. Drugi će nastaviti s ophodnjom samostana i Karitasa i donositi ručak.

U zraku ostade pitanje: – Zašto je Kuzma napustio dom u kojem je imao sve što mu treba i vratio se u lošije, nečisto, u nesigurnost i besparicu, bez pravoga ležaja, u mali prostor, sad stisnut s još dva prosjaka? Zašto?

Je li se Kuzma čime okoristio? Nije. Je li što dobio, što nije imao? Nije. Je li što izgubio? Da, sve!

Je li ova narasla trojka prosjaka nekome pomogla? Da, udomili su bogalja.

Je li ga Kuzma mogao udomiti i ostati zbrinut u domu? Doći kući na nekoliko dana i vratiti se ponovno u dom? Mogao je.

A zašto nije?

Možda zato jer u domu nema prosjaka, a Kuzma sam u sređenoj i organiziranoj sredini bio bi zaokupljen mislima o onima koje je ostavio i s kojima ne može podijeliti ništa od ovog, u domu, ponuđenog bogatstva.

Mara s Ivkom i trojka prosjaka strpljivo izdržavaju kušnje, dijeleći ono što ni njima, Božjim sirotanima, ne dotječe, ne huleći.

Stoga svi postadoše baštinici *Blaženstava* po kojima će ih na kraju Otac prepoznati i udomiti ih zauvijek, kako je obećao.

U Splitu 5. veljače 2008. godine

POD RUKU, DOBROTA I POSLUŠNOST

U dnu je Crkve red sjedala koji završava pod velikim križem raspetoga Krista i majke mu Marije. Na posljednjem je sjedalu jastučić. Tu već godinama sjedi uvijek ista osoba, stara preko devedeset godina, a uz nju, uvijek isti znanci.

Unatoč dubokoj starosti ženica dođe sama u crkvu.

Tko to sjedi pokraj nje? Kad stižu na molitvu? Što im je zajedničko? O čemu pričaju? Zašto su mi dragi, zašto bliski?

U početku mi je smetao njihov šušur i nemir. I ja sam dolazila pola sata prije molitve poslušati Gospodina i zahvaliti mu.

Jednog sam dana odlučila čuti o čemu pričaju. Pitala sam se koja je to priča koja nikad ne završava i svaki dan ponovno započinje.

Uz staričicu redovito, također pola sata prije molitve, dolazi Frano, mlad čovjek, otprilike četrdeset godina. U dječjoj je igri izgubio desno oko. Neki dan sam primijetila da preko glave ima veliki rez od operacije.

Sutradan sam pozdravila Franu. Stigla sam prije staričice koja je zbog velike zime išla još sporije i kasnila. Pitala sam Franu gdje je ona. Požalio se da ga podcjenjuje. – Uncutica je! – reče.

– Oprostite joj, stara je – dodala sam. Otišla sam na svoje mjesto.

Kad je došla staričica, odmah se obratila Frani: Di si, Frane? Je li ti zima? Daj ruke da vidim. Skinula je svoje vunene rukavice i dala mu da zgrije ruke.

– Imaš li kapu, je li vunena? E, nemoj sad nosit onu sportsku. Čuvaj glavu, čoviče! Jesi se zgrija? Je li ti malo toplije? Dobro, onda ćeš sad ići doli u poslogu, kupit četiri Coca-Cole i odnit mi kući. Evo ti novci, eto ti i ključ od stana. Otključaj, ostavi, zaključaj i vrati se. Kad se Frano vratio, staričica mu je dala deset kuna.

– Eto ti na, to je za tebe, a poslije mise ćeš me otpratit do kuće da ne padnem. Potom su ušutjeli. Čuo se šapat molitve. Frane je u ruci okretao krunicu i čekao početak.

K njima se pridruži još jedan čovjek čija je žena obolila pa dolazi sam. Pričaju o njoj, pitaju, pozdravljaju je, sve to punim glasom, pa ljudi uokolo počinju okretati glavu i rukom im davati znak da utihnu.

Međutim, oni se tu osjećaju kao kod kuće. Najrevniji su posjetitelji i molitelji. Ni staričica ni Frano nemaju drugo mjesto gdje bi popričali.

Jednoga dana ponovno pozdravim Franu. Bili smo sami. Doznam da svaki dan dolazi na jutarnju i večernju misu. On živi u udaljenoj župi, ali najviše voli doći u ovu malu crkvu. Frano ne radi. Hrani se u pučkoj kuhinji. Poslušava staričicu, doprati je do kuće, otiđe do samoposluge, donese joj što ona više ne može nositi, a ona ga nagradi. Kad treba, Frano pomogne i u samostanu. Poznaju ga. Pošten je i dobar. Siromašak.

Staričica neki dan pita Franu da joj razmijeni dvadeset kuna, a on joj reče: – Odakle? Nemam ni za autobus.

Ona ga pošalje vani razmijeniti, a kad se vratio, reče mu: – Na, ovih deset daj onoj siromašici kod vrata, a ovo je za tebe.

Nakon mise izlazimo iz crkve. Staričica drži Franu pod ruku i polako idu prema njezinoj kući. Prije toga će se zaustaviti u pekarnici gdje će kupiti malo kruha za jutarnju kavu.

Staričica ima kćerku koja s obitelji živi odvojeno. Dobri su joj, kaže, ali ona ima svoje 'društvo'.

I ona dolazi na jutarnju i večernju misu, nađe se s Franom pola sata prije, popričaju glasno kao na ulici, potom se skruše i mole. I Bog ih voli takve. Sve se svodi na: kakvo je vrime, di si bija, kad si doša, na narudžbe i pomoć, druženje i milodar. Kad im se pridruži i

onaj treći koji nije redovit kao oni, onda je priča malo jača, ali uvijek prijateljska. Ljudska i topla.

Neki dan sam se veselila večernjoj molitvi, misi i susretu s razgovorljivom staričicom i poslušnim siromaškom Franom, s dobrotom koja je vunanim rukavicama pokrila Franine smrznute ruke i milodarom nagradila njegovu poslušnost, ali je Bog odlučio drukčije.

Što je zajedničko staričici i Frani? Što ih veže? Staričinih deset kuna? Franina pomoć i poslušnost?

Ne, njih veže osamljenost i potreba da nekog čuju, s nekim popričaju i da to bude svaki dan, pa makar trajalo samo pola sata prije molitve. Milodar i poslušnost plod su takvog susreta u kojem je osamljenost onom drugom otvorila svoje žedno srce.

Korizma je. Htjedoh pridružiti svoju riječ njihovoj i pomoći Frani, ali ne stigoh. Pokora.

U Splitu 20. veljače 2008. godine

KAPLJA SUĆUTI

Na stepeništu smo se susreli s dvoje stanara. Po radnoj odjeći koju su imali na sebi, zaključili smo da došli pomoći svome susjedu Juri.

– Oće šta bit o' njega? To je prestrašno, jeste li vidili? Zapalit će nas, sve će nas dignit u arju! Kako ste uspili uć unutra?

Dojava je krenula od upravitelja kuće koji je sigurno želio da se problem riješi što prije i učinkovito, pa smo se našli zajedno s novinarkom i socijalnom djelatnicom, a poslije su nam se pridružili pristojni i vrijedni momci iz Reta. Oni su dogovorili posao za čišćenje i odnošenje nečistoće iz Jurina stana. Procijenili su da za utovar i odvoz tereta na gradsko smetlište treba doći s velikim kamionom.

Trebalo je odmah iskrčiti 'put' do Jure od ulaza do njegove postelje. Inače se moglo prići samo penjući se i padajući po punim vrećama smeća, praznih boca i elektro-materijala. U kupaonici su boce zatrpale prostor do stropa.

Gdje smo bili dok se ovaj prostor punio otpadom? Susjedi? Zašto smo se danas našli? Zašto ne prije? Stanari su znali za ovaj jad.

Jure je imao zdravstvene tegobe i trebalo ga je hitno odvesti u bolnicu, ali je iz bolnice isti dan vraćen kući. Za dva dana Jure je ponovno odveden u bolnicu. Ovaj put je zadržan nekoliko dana, pružena mu je medicinska pomoć i potom je vraćen kući.

To je bio trenutak za uzbunu, okupljanje i dogovor radi čišćenja i pospremanja Jurina stana.

Jure nije star. Nije oženjen. Tu je živio s majkom koja mu je ostavila stan. Ima brata s kojim je u sukobu otkako je ostvario vlasništvo na stan. Jure je radio u jednom velikom poduzeću kao elektrotehničar. Poduzeće se 'ugasilo', a Jure je ostao bez posla i primanja. Maštajući da će jednog dana otvoriti privatni servis, punio je stan kabelima, elektro-alatom i aparatima, dok nije zagušio cijeli prostor.

Do Jure smo ipak došli kad je bio u bolnici, okupali ga, ošišali i obrijali, nokte mu podrezali.

On je oko sebe gledao ljude koji nisu ništa tražili, koji će urediti stan i omogućiti sestricama da mu donose ručak bez straha od zaraze.

Jure se raduje da će svaki dan netko doći, da će nekoga vidjeti i da će mu pomoći. Raspituje se kad će ovaj veliki posao biti završen.

Zamislite! Dva velika kamiona nečistoće i otpada koja izlaze iz jednog ljudskog obitavališta! Skupljalo se to od smrti Jurine majke – sedamnaest godina.

Telefonski se javila jedna gospođa koja je primijetila čišćenje Jurina stana. Željela je dati novčani prilog za tu humanu akciju s molbom da ostane nepoznata.

Korizma, kaplja sućuti za nevoljnika.

Jedan susjed-siromašak, koji također živi sam, jutros je na vrata Jurina stana objesio vrećicu s tri kilograma krumpira. I susjedi su ljudi, i oni su znali što je i kako je s Jurom. On ih ne spominje. Mogu li oni sutra pokucati na Jurina vrata, pozdraviti ga i pitati kako je? Reći mu da je sad lijepo u njegovu stanu? Približiti se Juri, biti mu bliži nego što su bili?

Neka to u ovoj korizmi bude darovano vrijeme. Nekoliko minuta za Juru. Trenutak susjedove dobrote.

U Splitu 6. ožujka 2008. godine

OD DOBRA PRIHVAĆENA

Koliko je vremena prošlo otkako im se približih, bijah uz njih i za njih? Riječi njihove otkako mi postadoše melem, siromaštvo otkad ponesoh njihovo sa sobom, bogateći se? Vazda kad zavapim Srcu Isusovu, njihova me slika topline dotakne. Isus ih posjeda pod križ jer nemahu jedni druge gdje primiti.

Otkrih da je starica dobročiniteljica koja im svaku večer doda u ruku kunu za burek ili jogurt.

Tako svaki dan, u isto vrijeme, dobrota i siromaštvo druguju pod križem.

Jučer stigoše prije mene. Kad uđoh, naklonim se i pozdravim ih, a starica reče: – E, sad smo svi tu! Svi smo došli!

Koliko je vremena prošlo otkako im se približih, bijah uz njih i za njih, a oni me tek jučer primiše kao svoju? Pod križ.

Pred sumrak se u mislima leljahu Van Goghovi klasi, suncokretova polja, zvjezdana noć, crne ptice nad usjevima – teški oblaci nad njivom, poplavljena polja, stara seoska kuća, obitelj za stolom ... Selo čarolija.

Starry, starry night, od *dobra* me prihvaćenu otprati u san.

U Splitu 17. travnja 2008. godine

BARBA MATE

U tek pospremljenom prostoru barba Matina podrumskoga stana, na zidu visi pismo koje su mu napisala djeca iz susjedstva. Počasćen dječjom ljubavlju, pismo je dao uokviriti.

Prenosim: Dragi barba Mate! Htjeli bismo da znate da Vas mi djeca volimo i da smo Vam zahvalni što se iz Vaših ruku rađa cvijeće i zato ptičice u tom malom dvoru ljubavi prolaze pjevajući s neba.

Poigrajte se s nama jer smo mi samo jedna malo veća Božja obitelj. Voljeli bismo kada biste se i Vi svim srcem osjećali njezinim članom... Svi Vas puno i puno volimo. Mi djeca iz susjedstva.

Ispod ovoga teksta nacrtano je srce u kojemu piše: *ovoliko*, a sa strane su srca nacrtane raširene ruke. Mačku i njene mlade, sestrice su prije nekoliko dana premjestile u vrt. Barba Mate nije ni znao da su se iza njegova ležaja izlegle mace.

Morao je malo pretrpjeti i dopustiti veliko pospremanje svoga obitavališta.

U malom vrtu posadio je ljiljane. Uz prozore sa željeznim rešetkama šest je teglica s raznobojnim mačuhicama. Naokolo djetelina.

Prozori su izlijepljeni papirima. Mreža na dijelu prozora poderana je. Sljedećih će dana sestrice urediti prozore i staviti novu mrežu da barba Mate može prozračiti prostor u kojemu živi.

Gdje god barba Mate vidi da ima zemlje, posadi cvijeće. Prolazimo ulicom i Ona mi reče: - Vidi! I ovo je posadio barba Mate. -

Rođen na sjeveru Hrvatske, rastao je uz zemlju pa tu ljubav i danas pokazuje susjedstvu.

Barba Mate je udovac. U braku nije imao djece. Prošao je Bleiburg. Miran je i povučen. Odbija odlazak u dom. S obzirom na visoke godine, potrebno je svakodnevno ga posjetiti i pomoći mu. Donijeti mu ručak.

Barba Mate njeguje cvijeće u vrtu i susjedstvu, gleda i prati djecu kako odrastaju, pa zahvalan za njihovu dobrotu, čuva uokvireno pismo na zidu.

Čestitam djeci iz barba Matina susjedstva na Manušu! Njihovo pismo je bijela kronika! To je *Dobro* za koje često mislimo da je iščezlo, da ga više nema.

Ima ga itekako, ali *Dobro* nije crno, ne privlači, *Dobro* nema mjesta na naslovnica, ne šulja se po uredništvima, ne čuje se na dalekovidnici, slobodno je i nezavisno, ne može se potkupiti, ne da se ucijeniti.

Dobro je od Boga!

U Splitu 27. travnja 2008. godine

BEZ RIJEČI

Marija je danas navršila stoti rođendan. Upravo je izišla iz kapele i prolazi hodnikom prema sobi, gdje će uskoro dobiti ručak. Prolaze zaposlenice i čestitaju joj: – Mare naša, sritan ti stoti!

Smije se Mare, još uvijek uspravna, uredno počešljana i odjevena. S blagim osmjehom zahvaljuje čestitarima.

Mariju su, prije petnaest godina, u dom dopratile dvije sestre s prebivalištem u Londonu. Ona je u njihovoj obitelji služila dugo godina, bila im uvijek dobra i draga, a kad je došla u godine, morale su se pobrinuti za nju i osigurati je.

Svako ljeto kad sestre doputuju iz Londona, odvedu Mariju sa sobom na odmor. O Mariji pričaju najljepše. Kad se na kraju ljeta rastaju, uvijek je to popraćeno toplim zagrljajem i suzama.

Ovoga je ljeta došla samo jedna sestra iz Londona. Druge sestre više nema. Marija je tako brojne ispratila ostavši bez ikoga svoga.

Da je i djecu rodila, sad bi imali osamdeset i više godina.

Sestre su dvanaest godina skrbile o Ivanici. Dvanaest je godina Ivanica, nakon smrti muža, živjela sama u skromnom prizemnom prostoru. Nepokretna. Do posljednje noći prisebna. Tri su je puta dnevno njegovali i hranili. Zaključana. Po otključavanju vrata i ulasku sestre, Ivanica je znala koje je doba dana.

Svi smo je voljeli kao da je naša. Željela je do kraja života ostati u svom prostoru. Srodnici koji žive izvan Splita nisu je posjećivali. Oni će sad doći. Na kraju.

Iza Ivanice su ostale dvije štedne knjižice i skroman prizemni prostor, u starom, Velom Varošu.

Ivanica je s ljubavlju spremljena za zadnje putovanje. Pored nje sjedi *Bogatstvo siromašnih* i moli u ime svih nas koji smo je poznavali i voljeli. A mi ćemo se pridružiti posljednjem ispraćaju i zajedno izmoliti *Pokoj vječni ...* Kao prava Ivaničina obitelj!

Dinka je živjela u velikoj obiteljskoj zajednici u kojoj je bilo sve moguće organizirati i platiti, ali je 'predugo' živjela. Voljela je silno sve svoje, a i oni nju. U visokim godinama, zbog nemoći, Dinka je morala otići u dom.

Često, kad nas ima više, kad više i možemo, učinimo manje i lošije. Dinka je vrijeme u domu provela, na svoj način, boreći se, i želeći se vratiti kući. To se 'smirivalo' i 'liječilo'. Nakon nekoga vremena, Dinkino se zdravlje pogoršalo i ona je završila u bolnicu. Tamo je ostala, koliko je trebalo, i umrla.

Nema tu ništa osobito za reći, ali je veoma važno da će svijet govoriti kako je Dinka umrla u bolnici, a ne u domu.

Petar je nakon smrti prve žene oženio Anu. Oboje stari. Petar je oslijepio. Oboje su imali štedne knjižice, pa se dogovore da se obostrano opunomoće, tako da za slučaj potrebe, oboje mogu koristiti novac s knjižice onoga drugoga.

Ne daj, Bože, da se kome od njih što dogodi, neka su osigurani. Oboje su imali nećake.

Anu nagovori nećak da s Petrove knjižice premjestiti ušteđevinu na svoju knjižicu. Ana posluša nećaka i tako Petrova knjižica ostade prazna.

Nakon nekog vremena Anino se zdravlje pogoršalo i ubrzo više ništa nije znala. Petar je uz pomoć Službe pristao da se Ana smjesti u dom. Međutim, za mjesec dana Ana je preminula.

Slijep, ali priseban, Petar nađe koga će opunomoćiti na svoju i Aninu štednu knjižicu.

Kad je došla bankovna službenica, otkrije da na Petrovu računu nema niti jedne kune. Osjeti i shvati da bi to saznanje za Petra bio strašan udarac, pa mu reče da se ništa ne može napraviti dok se ne nađu bankovni ugovori o štednji. Petar tvrdi da su svi vrijedni papiri u kutiji na ormaru, ali tamo nema ugovora. Ugovori su 'nestali', a nećak je novac sigurno prenio na svoje ime.

Budući da je nećak sa ženom slabog imovnog stanja, vjerojatno je, da se Petrov novac i trošio. Dakle, na računu sad pok. Ane trebao bi biti njezin i Petrov novac. Da je novac sačuvan, ostavinskim postupkom bi Petar dobio Aninu ušteđevinu i vratio svoj vlastiti novac, koji mu je Ana, uz pomoć nećaka, bez njegova znanja, prenijela na svoj račun.

Petar ne zna da je sve što ima i što je ostalo od Anine i njegove ljubavi, samo skromna mirovina. Njegov nećak ne dolazi, niti se telefonski raspituje treba li Petru pomoć. Na telefonski poziv odgovara, ako što zatreba neka proda stan i plati.

Slijepi Petar kaže: – ... da vi ne dođete, ne donesete, ne uredite me, ja bi krepao. Anin nećak nema više zbog koga dolaziti.

Tko je griješio? Što se dogodilo da slijepi Petar sjedi sam na balkonu, bez riječi i pozdrava?

Dobar mu dan zaželi sestra koja dođe ujutro i navečer, u podne mu donese ručak. To je sve.

Što ta starost ima za reći? Kome? Tko bi je slušao? Potrošen čovjek. Kažu: – Teret sebi i drugima.

Jedino im se Bog na kraju smiluje i primi ih u svoje dvore.

Bez štedne knjižice i nekretnine.

U Splitu 5. srpnja 2008. godine

... ZA MALO TOPLINE

Poruka *PUNO GRIJANJA ZA MALO TOPLINE* bi dovoljna za početak jutra.

Sinoć je počelo nečuvenim Leticijinim riječima o čudu trpljenja i svetosti koja se stječe na zemlji. Riječ bijaše o p. Luki Rađi.

Iako s različitih mjesta, pa i po načinu širenja riječi, od SMS-a do blogova glasa, obje strane, ne znajući jedna za drugu, *grijahu dobro* ne žaleći vrijeme, svladavajući umor do duboko u noć. Mišljahu jednako dobro pa ostaviše trag.

Na nekom škoju, u prostoru koji sve više podsjeća na zaprjeku, živi starica. Sama. Hodi utrtim putom, ne žaleći zato i ne tražeći milost. Do crkve i natrag. Polako. Bog pozna Marjetine prošnje, a one nisu od novaca ni od blaga. Šparenjožasto čuva riječ.

Netko lijepo reče, da zimi treba puno grijanja za malo topline.

Može li i moja toplina pomoći da Marjetine ruke i obrazi u vrijeme zime budu topliji, da ne osjetim okus bure i dima na usnama kad je poljubim, u nekoj posjeti, Bog zna kad? Dobrotu našu, staričicu Marjetu!

Možemo li brojniji pomoći da toplina potraje, da se ne gasi, da Marjetina zima bude kao tvoja i moja, da joj srce ne mrzne u doba kad škroj opusti i stari se svijet u po dana zakrakuna samoćom do jutra. Sam samcat, kao stara kartolina. Kad iz dimnjaka nema traga dimu koji znači da nas ima. Kad sve šuti, kad je i mačka mršava.

Možemo li darovati malo svoje topline bez straha da ćemo postati siromašniji?

Jednog je dana grom udario pred kuću, nestalo je struje, a spremljenu hranu koju su prošli tjedan donijeli iz grada, trebalo je baciti.

Ne pitam više može li moja toplina pomoći Marjeti, nego pred Bogom rekoh da ću je grijati srcem bez imena, sve zime koje Bog ostavi pred nas.

Zna Marjeta i čuti da čovjeku treba topline i ljeti, da čovjek bez nje nije čovjek. Ona je ne spominje, a ja zahvalih Ocu jer mi obznani da srce nema godišnjih doba, ni odmora i da svaki otkucaj treba biti s ljubavlju i s toplinom zagrijan.

Hvala Mu, jer anđeli na škoju prepoznaše tvoju malenost, Marjeta, ponesoše je pred Boga, a On nam ostavi otkucaje dijeliti.

U Splitu 23. kolovoza 2008. godine

IZOPĆENIK

Toliko priča ispričanih i tuge izlivena na ovim stranicama nisu željele izmamiti suze, ali su nas htjele učiniti prijemljivijima za tuđu nesreću, na vrijeme je prepoznati i učiniti korak koji će onom drugom pomoći. Korak koji nije primjedba, ni odmahivanje glavom, ni prijekor, ni odustajanje, ni napuštanje... ali je korak *prema čovjeku, prema osobi*.

Pomoć treba i onom koji pomaže, koji cijeli svoj vijek vuče, dovozi, donosi, dijeli dobro i razmješta ga tako da ga svi mogu dosegnuti. Onom koji o njemu šuti jer, govoreći o njemu, gubi snagu i vrijeme.

I takvom je čovjeku potrebna pomoć. Ponekad čujemo: - ... a ko će njima pomoći, kad je svima teško, kad vlastita bol postaje jedini teret, a za tuđu nema mjesta, ne uvažava se, kad svi žele biti prvi, jedini? -

Otrgne li nam se nekad zaziv za ove, koji još nisu rekli da su umorni, kojima je predanost radni vijek? Doista, mir i izdržljivost njima je, čini se, rođenjem od Boga darovana. Ponekad, kad Bog preobrazi lice patnika, pomogne nam, a da toga nismo svjesni. Tako se dogodi da nam pomognu oni kojima smo došli pomoći?

Da bi pred jesen popravili krov stare kuće koji prokišnjava, kćerka je roditelje Petra i Evicu dovela k sebi, u svoj stan. Unučad i svi ukućani brižno su prigrlili stare. Sve u stanu podredili su njihovim potrebama i sad žive u proširenom zajedništvu, ali i u skladu. Mladi rade, unučad odlazi u školu, a Petar i Evica ostaju sami. Iako slijepa, Evica sama priprema jutarnji obrok za sebe i Petra.

U telefonskom razgovoru sa sestrom koja ih je do neki dan obilazila i pružala im pomoć, Evica je ponavljala: - Nema moje Anice, nema moje tećice, nema moje Anice, nema moje tećice... -

Prevedeno: Evica je rekla da je premještajem kod kćerke ostala bez sestre koja im je pomagala i znala sve što njima treba i gdje se nalazi, da sad dolazi neka druga koju još ne poznaju, a i da nema tećice s kojom je ona znala rukovati, znala koliko će u nju natočiti, dokle je napuniti, kojom bi izmjerila sve što joj treba kod pripremanja ...

Bože dragi, kako male, obične stvari pomutiše Evičinu sreću i kako Anica začas prepozna teškoću pa otrči i iz stare kuće donese staru tećicu i dogovori sa Službom dolazak po starom rasporedu.

Svjetlo ponovno obasja Petra i Evicu, oboje bolesnih, ali odsad kod svoje kćerke i unučadi, s pomoću Boga i službe kojoj je Evica pokazala kako će joj pomoći.

Nije lako doći kod Anđele. Sve je zapušteno. Danas, kao da jučer nitko nije bio, sve izvrnuto po podu, nečisto. Novo smeće doneseno iz uličnih kanti ponovno je razasuto kod ulaza i u prostoru. Sve je na podu. Zaudara. Anđela je skoro slijepa.

Svi znaju što treba učiniti, ali nitko ništa ne poduzima. I susjedi su zabrinuti, ali za sebe. Traje tako godinama.

– Nema moga sina. Znam ja, sigurno su mu nešto napravili. Ne javlja se, kaže Anđela.

– Nije tako, sin je dobro, samo je isključio telefon, berekin, da se ne javi, da ne treba doći materi, odgovara sestra.

– A vidi ti njega, e, moj Bože!

Prije nekoliko dana Anđela nije bila raspoložena i nije dopustila pospremiti prostor ... bilo je teško.

Danas su sestre prije čišćenja i pospremanja uredile Anđelu i posjele je za stol na kojem su joj ponudile jelo. Anđela im reče: – Ne trebate ništa raditi. Sjednite tu kraj mene i pričajte mi, to je dosta.

I doista, sestre su sjele, slušajući je, a onda im je Anđela sretna, jer je s njima, zapjevala iz sveg glasa: *O, Gospe od Zdravlja, moli za nas! ... Kad žalost, tuga pohodi, nas djecu tvoju, tad, Majko, pruži nam ti pomoć svoju ...*

Osjetila je Anđela da je dirnula svoje sestrice u srce, pa im otpjeva još nekoliko pjesama.

One prvi put čuše kako lijep glas i sluh ima Anđela, pa je snimiše.

Kad čovjek upozna Anđelin život i čuje njen glas upravljen Gospi od Zdravlja, ne može nego zavoljeti je i pomoliti se za njeno zdravlje. Ne, ne bi Anđela mogla živjeti da je njena Gospa od Zdravlja nije uzela pod svoju zaštitu.

– Vi ništa ne trebate raditi, samo ostanite malo sa mnom. Zašto uvijek bježite kao da sam gubava?

Zamišljenim sestricama Anđela je poslije nekoliko godina pokazala kako će joj pomoći: doći, obratiti se njoj – Anđeli, sjesti kraj nje, čuti je, a onda počistiti i urediti.

Različiti 'europski' programi pretvoriše nas u robote koji među stare i napuštene dolaze kao pometaći ulica, puneći vreće i kolica smećem i odlazeći, bez ljudskog titraja i topline.

Vremenu podrezaše krila, odrediše mu trajanje i brzinu, pišu se zapisnici kao kod zaprimanja krumpira, broji inventar, bilježi nekretnina, a star, iznemogao čovjek, poput požutjele slike na zidu, posta izopćenik koji nam posljednjim snagama pokazuje kako mu možemo pomoći.

Treba zaposliti mnogo, mnogo ljubavi!

U Splitu 17. rujna 2008. godine

SAMO LJUBAV

Čitam da su Te ljudi tražili u svakom vremenu, da su Te uvijek trebali, da nikad nisu mogli bez Tebe. Otud potekoše rijeke riječi.

Možda se tu počesmo dijeliti na ustrajne i one koji posustadoše, mlake i one koji nastaviše živjeti nešto u čemu Te odijeliše, odlažući Te za drugo vrijeme, zbog čega ostaše bez mjesta i vremena u kojem Te nekad čekahu sa žudnjom koja ispunjaše iščekivanje Tvojega odgovora.

Umrije Anđela. Umrije i Petra. Obje ostarjele i potrebne pomoći. Anđela ne dočeka sina. Izgubljena, poput paketa bi odvedena u neku kuću, gdje će imati svu pomoć i skrb, gdje su mnogi slični. Daleko.

Anđela je i tamo tražila svoj siromaški kutak i čekala ručak. Možda joj u trenutku, kad nikog nije bilo blizu, bijaše hladno pri srcu, pa je Bog pozva i utješi je.

Danas se Anđelin sin raspituje od koga može dobiti ključ od prostora iz kojeg je majka odvedena. On ne pita kad i gdje će biti pokopana njegova majka? Ne pita ni gdje je odvedena. Njega zanima prostor, kvadrati ... a Anđela je uvijek ponavljala ista pitanja: gdje je, kad će doći, je li gladan njezin sin?

Dragi posjetitelju, pridruži se ovom virtualnom ispraćaju male, obične, zaboravljene i ničije starice Anđele.

Petra pak imaše obitelj koja se nije mogla do samog kraja brinuti o njoj pa je došla u dom. Voljela je biti viđena, urediti se, pričati i sjećati se mladih dana. Bila je dobre volje i duhovita. Imala je svoje mjesto pred televizorom, rado je razgovarala s gostima, brinula je o svom zdravlju.

No, stane staro srce, pa umrije i Petra. Obitelj je isprati molitvom.

Umrije Anđela. Umrije i Petra. Naoko sve isto. Zemaljski puti Anđele i Petre bijahu toliko različiti, ali prijelaz na drugu stranu obale za sve osta jednak.

Mjesto je to na kojem prestaju naše procjene i očekivanja, vrijeme u kojemu moje i tvoje mjere ostavljamo za sobom posuđenom vremenu i kročimo prema Tezulji koja mjeri samo ljubav.

U Splitu 11. listopada 2008. godine

VIŠTAČENJE KROZ PONISTRU

Sidin i štijen kartu na kojou lipo piše kako je Sud odbija skinit poslovnu sposobnost jenoj šesnoj i vicastoj staričici Perini. Prošlo je o' tega mlogo godišća, a Perina je svoj mali prostor stare konjušnice zaminila komodnin grebon podno čempresin' svoje Zagore. Ravnopravnu s bogatunima, nikor je ne more prikomistit, a kamoli izbacit.

Udova Perina, prez dice, živila je sama samcata, preko deset godišć u kočeti, samo na škini. Tako bi čekala puna pacjence kad će doć njezine, rasfriškat je, umit, prominit, na'ranit je. Uvik je jemala koju za reć, za nasmijat se.

Na kantunalu je bio užgan radio i to bi Perina slušala, kunjala i fantazala. Kad bi joj se učinilo da je vrime o' spize, počela bi doziv'jat svoje pomoćnice. To bi koji put urtalo suside, pa su počeli pomalo spominjat dom i ka, ajmo reć, govorit da bi Perini tribalo pomoć i odvest je. Ma, one se ne bi njanci odazvale kad bi Perina zvala, a kamoli da bi dale ruku.

Vrata su bila zakjučana iznutra i tribalo je izvanka pinku se natrudit za čapat kjuč i okjučat. A zašto je Perina bila zakjučana iznutra kad ni mogla, i da oće, zdignit se iz kočete i doć do vrat? Evo zašto! Prvo jerbo ni lipo vidit kjuč izvanka. More uć lupež, drogaš, a i one ženskinje ča ni lipo reć koji zanat obavjadu. Drugo i najvažnije: kjuč iznutra je stavila jena ženskica i zavezala ga laštikon. Zamislite laštikon! E, zarad tega, ako bi nikor iz susistva otija ulizt i vidit Perinu, pitat je kako je, joli joj dodat škudelu vode, kad ono udre zvizdan poslin obida, pa da ne natrudi ruku dok dojde do kjuča, vengo da lipo rastegne laštik i po komodu otkjuča vrata. Ča triba puno govorit, kjuč je bija iznutra za sve one koji su otili doć u vižite Perini, ma laštik je osta ka nov. Nikor ga ni taka!

Perina je razgovarala sa sebon, kažedu – santala, a bome i ja bi. Niki su se otili napravit da se vidi, pa su po dvorin govorili da je Perina išempjana, nisu to šapjali, vengo i pinku glasnije govorili. Služba ka Služba, a ča bi radila, kad ne bi slušala glase svoga naroda, pa brže-boje napiše leteru i zaišće od Suda vištačenje.

Oni drugi koji nisu nikoga ništa pitali vengo su redili i ranili Perinu, očistili i piturali malu konjušnicu, na ponistru su stavili i mrižicu da je liti bidnu i bespomoćnu ne pojidu komarci i mušice.

Jedno popodne do ponistre je doša niki čovik i traži imenom Perinu. Ona se ozivje, on pita, Perina odgovara, ma se ni vidu meju sebon. Kad je Perini dodijalo, pita ga: - Ča oćeš? Ča tražiš? Aj ča odatle, lipo te nevoja odnila, ludonja jedan... -

Kad je navečer arivala pomoćnica, Perina joj je ispričala da je jemala vižitu kroz ponistru i da je čovik reka prije nego je otiša: - ... a meni su rekli da je stara išempjana, da ne zna ništa. -

Draga Perina, Ti si partila ma nikor ni prijavija da si umrila. A ko bi to napravija kad su niki tvoji pravili fintu ka da te nima, da nisi ni živa, pa kako oš onda umrit?

Jopet nika služba traži, pita je l' ti bila skinuta poslovna sposobnost. A ja s gušton držin kartu ča se zove rišenje di piše da je traženje odbijeno, pa se sitin vištaka koji te je, Bože prosti, vištačija kroz ponistru, pa i tako pripozna da nisi išempjana. Svaka mu čast!

Ma tako i onako, Tvoj će greb podno čempresa i ovi Dušni dan bit blagosloven ka svi drugi grebi na svitu. Za to ne triba vištačenje, ni kjuč na laštik.

Tvoja su vrata ostala zauvik otvorena Gospodinu, Tvoja pacjenca nagrađena prvin redon meju onima koje On uzjubi i nagradi Blaženstvima.

Draga naša Perina! Prez karte si nan ostavila ricetu kako i u trpjenju moremo uvijek zamišlat pinku smija i tako učinit lagnji život sebi i onima oko nas, ako i' jema. Oli, ako i' bude.

U Splitu 30. listopada 2008. godine

NEOBIČAN ČOVJEK

Reče svećenik: – Bio je neobičan čovjek.

Na ispraćaju bijahu tri sestre *Bogatstva siromašnih* koje njeguju pokojnikovu suprugu. U ruci držahu ružu i jednu svijeću. Na pokrovu lijesa ne bijaše cvijeća s trakom posljednjeg pozdrava.

Svećenik moljaše Gospodina jednako kao i za 'velike' kad nas napuštaju i odlaze. I za našeg siromaška moljaše polako i razgovjetno kao da ga živog ispraća. *U raj povelj te anđeli ...*

Vjerujemo da će Gospodin i njega, kojem život bijaše pokora, dočekati i primiti u svoje Kraljevstvo.

Još jedna starija žena i jedan muškarac stajahu pokraj nas. Njemu nakon završene molitve dadoše nositi križ, a nas petero za njim bijasmo poput onih, što pred lijesom nose vijence i cvijeće. Slijedio nas je svećenik i potom četiri grobljanska radnika koji na kolicima vožahu lijes sa siromaškom. Iza njega ne bijaše koraka. Ni crnine. Ni čemera.

Blatom otežanih cipela, do grobne jame stigismo na istočnu ivicu groblja. Završna molitva i s kapima kiše pomiješan blagoslov zaključiše *Pokoj vječni ...* Spustiše lijes, radnici dadoše znak sestrama da bace ruže na nj, a potom zagrmješe velike grude kišom otežale zemlje koja prekri 'neobičnoga čovjeka'. Radnici motikama drobljahu i iskrcaвахu zemlju iz sanduka u jamu. Puče držak motike u rukama, koji ne izdrža težinu i tvrdoću, donese čovjek drugu, koja za samo nekoliko zamaha pukne, uze je i na ploči susjednog groba nabije ponovno na drveni držak. Sad s jednom popravljenom motikom, izmjenjivahu se, zahvaćajući u zemlju i prekrivajući jamu u kojoj ostade 'neobični čovjek'. Duboko u zemlju zabodoše križ s imenom i rekoše da će to sutra urediti i malo popraviti.

Tamo gdje je on krenuo ne treba mu ime, ne služi mu, pa ni ovdje služilo mu nije, nitko ga nije zvao, pa vrijeme proživje kao bezimeni. Njegova draga, toliko godina nepokretna, i ne razumije da je on otišao, da ga nema ... Tek napomena službi bijaše da iskopaju odmah dublju jamu – za dvoje, da uskoro ne bude teškoća s mjestom.

Križonoša se osvrnu i reče da je sramota ovako otpratiti čovjeka, bez ikoga, bez svijeta. Ne razumjeh što htjede reći. Rekoh mu da je 'neobični čovjek' ispraćen kako treba i da je sigurno ugodno iznenađen ovom malom, neznatnom sprovodnom 'povorkom'.

I dok smo se vraćali kroz drvorede čempresa, gledajući prema Klisu koji se tek nazirao od podnevne magle, čuh kako je neki čovjek već posjetio pokojnikovu ženu u podrumu i uvjeravao je kako više nema siromaška muža, ali ona to ne može razumjeti ... Ona šuti i bespomoćno gleda u neznanca, dok drugi slute da je lotalica stigao prvi 'ponuditi svoju pomoć', kako bi, zauzvrat, mogao ući u prostor i svoje lutanje odmoriti uz staricu, koja ne može to sama prihvatiti ni odbiti.

Sestre *Bogatstva siromašnih* koje položiše ruže na lijes *neobičnog čovjeka*, do kraja će ostate pomoć i zaštita staričine nemoći.

Tako se Bog pobrinu i za one koje nitko ne primijeti, niti prepozna, za bezimene, te za njih – ne za nas, obeća svoja *Blaženstva*.

U Splitu 16. siječnja 2009. godine

NEMOJ U KORIZMU SAM

Okreni se,
pogledaj
nije li djelo neko
ostalo nedovršeno,
čeka li
briga,
kasni li ljubav,
boli li bolest,
pred plačem
jesi li vrata pritvorio?

Je li nekog srce zaboljelo
ranu gdje si ostavio otvorenu,
kuca li tuđa nevolja pod tvojim prozorom,
čuješ li je,
milost moli
da hlad u tebi zasja,
čovjeka da čutiš toplo.

Nemoj u korizmu
za sebe,
učini to za drugog,
pomogni mu,
nosi ga,
podnosi,
vodi ga sa sobom
i neka ti je teret,
uzmi ga kao svog
neka vidi,
uči,
čovjek se ne ostavlja.

Nemoj u korizmu sam
za sebe,
bez tereta djela.

U Splitu 26. veljače 2009. godine

MARIJANU PRIMI DOBROTA

Znaš, Isuse, da Ti nisi tu, da me ne podupireš, ne bih ispričala ovu priču. Šutjela bih poput svih koji šute, stvari koje treba reći, a šute kad je brat bratu tuđinac.

Hvala ti što mi darivaš prijatelje koji se srcem prepoznaju. Lako je biti kao drugi i uzvratiti istom mjerom. Teško je biti drukčiji.

Poštar ni ovog jutra baki Ani nije donio mirovinu. Marijana nije imala niti komadić kruha za tri kćeri koje su se spremale u školu. Trebalo je reći djeci što se dogodilo, zašto je majka dobila otkaz?

Marijana ispriča da poslodavac nije učinio ništa neobično ni loše jer je na njeno mjesto doveo i zaposlio svoju rođakinju.

S težinom u srcu, ne znajući što ni kako, Marijana je izišla na ulicu i pogledala u nebo: »Isuse, sigurno ima mnogo ovakvih poput nas, previše nesretnika ..., možda je drugima teže, pa danas ne možemo mi doći na red? Reci mi, što ću raditi, gdje ću naći kruha za djecu? Rasvijetli put kojim idem, vodi me da ne posrnem, daj mi snage!«

Tako razmišljajući, Marijana bi ponesena, pa zakorači u susjednu zgradu, pokuca na vrata jednog stana i zamoli malo kruha. Doista, dogodi se i Marijanu primi *Dobrota*, uvede je k sebi, posjedne za stol, poslušna je i pomogne joj.

Potom *Dobrota* javi drugoj *Dobroti* kod koje Marijana stigne, ispriča svoju priču i oda tajnu da sve hoće, sve može, sve zna raditi. Njena jedina želja je podići djecu, za sebe ništa ne traži. I bi joj obećana pomoć.

Marijanin je suprug bio Srbin koji je nakon rata otišao i napustio obitelj. Prije toga je ostala treći put trudna, vjerujući da će i na taj način udobrovoljiti supruga da ostane, ali u tom nije uspjela.

Lijepo priča o njemu i sramežljivo kaže da je živjela u braku iz ljubavi. Nakon rata, ljudi su grubo govorili, vrijeđali ga i nazivali pogrdnim riječima.

Napustio ih je i otišao. U početku se zanimao za djecu, poslije sve rjeđe. Marijana čuje da se propio, da propada, da nije dobro.

Od Marijanine ljubavi osta bogatstvo triju kćeri – vrijednih učenica i srpsko prezime njihova oca kojega se Marijana ne stidi. Ona ne sudi.

Nakon dvadesetak godina staža, veliko poduzeće u kojem je Marijana radila je ugašeno i otada je pomagala na brojnim adresama, negdje radeći i više godina.

Marijana nema telefon, ni djevojke mobitel, o tome ne ovisi njihov život. Uči svoje kćeri da kažu prijateljicama što imaju reći dok su zajedno i da im mobitel ne će trebati.

Čudesno, istog dana Marijana dobije poziv da prihvati posao u kućanstvu jedne bolesnice.

Predvečer, čekajući na autobusnoj postaji, razmišljah o proteklom danu, o Marijani, o *Kruhu života*, o njenoj djeci ... Uto iznenada odnekud doleti Marijana i pozdravi me kao starog znanca. Reče mi da je išla pomoći jednoj starici i pokaza vrećicu u kojoj bijahu tri glavice češnjaka, nekoliko jabuka, jogurta, kruha ...

– Oprostite, moja je sreća danas tako velika i glasna, Bog mi je dao posao, pokazao *Dobrotu*, ona živi, ima je, ja vjerujem u nju, upoznala sam je ... Jutros posumnjah misleći da je Isus zauzet potrebnijima od mene, ali se prevarih. On stigne do svih koji ga trebaju.

Isuse! Želim Ti zahvaliti za Marijanin kruh. Hvala Ti jer nas učiš u svakom vidjeti čovjeka vrijedna pažnje, jer nas ne dijeliš, jer nam pokazuješ kako ne zazirati od tuđih prezimena, jer Ti za sve nas imaš samo jedno ime na koje ćemo se odazvati, kad nas pozoveš.

Isuse! Kad Ti uposliš srce, strah nestaje, *Dobrota* otvara vrata, prima siromaha za stol, pobrine se za njega, otpušta ga kao prijatelja, vazda ostavljajući odškrinuta vrata srca ...

Ovu večer Ti zahvaljujem za Marijaninu sreću jer je povjerovala, za njenu djecu, za
Dobrotu. Za Tvoje najmanje!
Isuse! Sve moje!

U Splitu 13. ožujka 2009. godine

GUBITNIK BEZ LJUBAVI

Još davno, prije dvanaestak godina, skrbeći i pomažući staroj i bolesnoj majci, dobri nam je profesor znao reći, kako bi mu bilo lakše da ima brata ili sestru, da s njima može podijeliti brigu i bol koju ima.

Prema njoj je gajio osobitu ljubav, uvijek nas podsjećajući, u kakvoj ga je neimaštini podigla i othranila kad ih je otac ostavio. Sjećao se dana kad bi s majkom podijelio samo koricu kruha.

Kad je onemoćala i zaleгла, njegovao ju je kao dijete, hranio, donosio joj lijekove, osigurao joj svu moguću pomoć. Živjeli su zajedno. Jednako tako, o starici se brinula i nevjesta, ali je profesor bio 'glavni': on je određivao što i kako napraviti, dijelio lijekove... Sve.

U neko doba je profesor potražio pomoć izvana i to je trajalo više od dvije godine, a onda je majka utonula u mir, bez ijedne riječi, što je profesora osobito pogodilo. Jedini znak da je živa bio je kad bi ga, s vremena na vrijeme, imenom zovnula.

Jednog je dana profesor rekao da bi majku trebao smjestiti u dom. Koliko je dugo spremao tu odluku u sebi? Koliko odmjeravao svoje snage? Tu mogućnost smo mu davno spomeuli, ali smo čekali da se za to pripremi i o tom sam odluči. U danima koji su slijedili, sve je više vremena trebao biti uz majku, dok su ga istodobno pritiskale i obveze na fakultetu.

Poslije dugih priprema došao je dan majčina odlaska u dom. Uz nju je bila nevjesta, a unuka je bila u svojoj sobi. Čekali su prijevoz.

Profesor nije bio u kući. Doznali smo da je ujutro rano ustao, ušao u majčinu sobu, poljubio je i molio je da mu oprost, a potom je žurno izišao.

Majka nije znala ni gdje je, ni gdje odlazi.

Tek nakon nekoliko dana, profesor je skupio snagu i došao posjetiti majku. Posjećivao ju je svaki dan, do njenog posljednjeg dana. Tad nam je ponavljao kako bi sve bilo lakše da ima brata ili sestru ...

Profesor je potom obolio, ni njega nema više.

Sjetimo se često njegove ljubavi prema majci, braće i sestara koje je priželjkivao.

Nažalost, nama je život pokazivao i drukčija iskustva, posebno u situacijama gdje je bilo i braće i sestara, a gdje je ljubav nekad bila razvodnjena obvezama, interesima, isključivošću, kad je jedna strana šutjela, trpila i radila, a druga govorila: - ... neka radi, neka plati onaj tko je dobio, kome je ostavljeno, tko je dobio više, bolje ... - , kad braća i sestre međusobno nisu razgovarali.

To valjda tako bude kad se ljubav pretvori u gradilište, katove, vinograde, voćnjake, pašnjake ...

Profesorova ljubav prema majci odgajala se i rasla u siromaštvu. Nije baštiniio ni znanje nego ga je učio, ali je ljubav bila zakon i za nju se nije trebalo boriti, nju, jedino nju mu je ostavila majka s kojom se kao dječak borio da prežive, pomažući i radeći, učeći, čuvajući je i dijeleći je potom svojoj obitelji i prijateljima.

Život nam ponekad pokaže da tamo, gdje je ostalo više djece i obilato nekretnina, da je bilo i više nesporazuma i prijepora, da je poneki roditelj nesretno završio jer nije bio sposoban razumjeti da u tri kuće koje je osigurao svojim miljenicima, nema za nj mjesta i da treba ići u dom.

Nekad ljude umori žalost.

Ne bih se otvoreno spominjala ovih događaja da ih iz prašine ne izvlače novi, slični koji se događaju ovdje pokraj nas i mi ne možemo ništa nego tog starca ili staricu negdje smjestiti i doslovce spasiti od nebrige i sebičnosti onih koje su rodili.

Nekad smo mislili da to radi, da se tako ponaša neuk svijet, danas smo svjedoci da to rade veoma učeni, negdje i ugledni ljudi koji imaju i braću i sestre, pa teret starog roditelja nije samo na leđima jednog od njih.

Kad smo na korak do rješenja problema, kad smo sve ponudili, sve dali, kao da smo mi djeca tog starca, vidimo da je vrijeme potrošeno uzalud, prekida se telefonski razgovor, spušta slušalica, odustaje od dogovora, roditelj prepušta... bilo kome.

I dogodi se tako u jednom malom domu smještaj staričice koja zbog nemoći ne može više živjeti sama u svom stanu, a dogovor o pomoći podijeliše djeca. Glavni problem opet bijaše kome će pripasti stan i tu se sve zaustavi, sve se zamrsi, a briga o majci ostane njen problem. Starica iako nemoćna, prisebna i odličnog pamćenja, danas već s osmjehom, sigurna da će je netko posjetiti, urediti, nahraniti, da ne će više nikad biti sama, možda i promijeni odluku o stanu. Nekome od njih je odgovaralo da majka ostane kod kuće jer će uvijek ostati nešto od mirovine koja nije mala i dobro će doći. I tako, dok djeca traže najpovoljnije rješenje za sebe i ne mogu ga naći, majka vjerojatno prebire po sjećanjima, mjeri i važe. Obično stari kažu: - ... dala san i' škole, a to nije malo! -

Nažalost, u nekim obiteljima i velikim školama nije bilo i Velikog Učitelja i odrastao je slab čovjek! Gubitnik, bez ljubavi!

*A ona je velikodušna, dobrotiva, nije nepristojna,
ne traži svoje, ne pamti zlo, sve pokriva, sve vjeruje,
svemu se nada, sve podnosi, nikad ne prestaje.*

(1 Kor 13, 4-8)

U Splitu 28. travnja 2009. godine

VIRUJTE, JEMA JE ...

Čudin se, sve mi je težje razoputit ča je to u svitu i ča se sa sviton dogaja. I prin je bilovrimena kad bi svit svašta radija, kad bi stari na šentadi govorili da je sve to od obisti i da ćemo platit buletu. I more bit da je plaćamo? Kako je – da je, ni dobro. Niko jutro me iz sna probudi šaketavanje po caklu o' butige. Ferma se čovik sa strijačen na glavi, pa udri. Prvi se javija susid Ive i zabeštima do nebesa, a ondac se snagator pripa i pobiga. Bog zna ča mu se dogodilo, more bit mislija da su mu to vrata o' kuće pa i' žena zakjučala i ne da mu ulist unutra?

Kad je došlo vrime i otvorile se butige, kad su se ispile kavice i popušili prvi španjuleti, kad su prošli i susreli se svi jubiteji o' pas i ispričali ča je novega u pasjen životu, dok su se svi oni okolo pišili i kakili, dok su nan prid portun fikali kartu s kojom su pokrili ča nikon ni drago vidit, počele su štorije, smijada i zafrkancije. Svak prid svojom butigon.

Ondac je ariva još jedan kompravende i zagropa pasa za vrata o' butige, a jubimac je laja na svakega ko mu ni bija po voji. Kako ne će, ulica tisna, a jubimac ka tovarčić i moraš se taknit. Bome se nalaja. Parilo je, ka da laje cila ulica.

Ma, kad se Perici diga živac, vazela je potić, ne znan čega, i kroz ponistru polila jubimca i za sebon potegla koltrinu.

Judi moji, u ulici je nasta pravi, pravcati pakal. Omar policjoti, omar istraga, oklen je poliven jubimac, s koje ponistre, brže ga povonjaj da ni vručin mlikon ol ujen poliven? I čapala ženska pasa, prigledaje ga, vonja ga, najskoli mu prigleda i rep, gleda ga u joči, da se ni prominija o' stresa ...

Inšoma, naša se prikršitej, a ča je bilo iza vrat, to se ni moglo doznat. Jol čagod pomogla stranačka pripadnost – ne znan, ma znan da je ulica finalmente umukla. To bi značilo da je oštećena stranka kuntenta.

Danas pas ni doša, ni bija zavezan. More bit se ofendija, pa ni čeka petak za poč na vikendicu.

Ma jeman reć još jednu. Neš nikad vidit da se nikor ferma s nikin koga ne poznaje. Fala Bogu, ne pozna ga, ne zna mu ni ime ni bezime i ča ga jema fermavat. Ma, kad jemate jubimca, oni su, ne samo pasi, vengo i vaši ambasadori, oni vas povežiju sa sviton, oni vas upoznajedu, predstavjadu. Jučer su se tako nji, ni manje ni više, vengo četiri gospoje s istin brojen jubimaca, fermale usrid ulice. Ne poznajedu se. Ma jedan crni jubimac, kojeg i ja vidin svaki dan, jema sad oko vrata ka niki plastični kolet. Mislija san da je bidan slomija vrat. Ma ove ča su se baš sad upoznale pitaju jubitejicu, ča mu je to oko vrata. Odgovori ona da jubimac jema tu niku otvorenu ranu, pa mu je dotur da plastično kolo oko vrata da se ne grata i ne proširi ranu. Vidiš ti, koja je to jubav, koja pažnja, ča sve ne ćemo učinit za pasa? I tako će se one jopet i sutra fermat jer i' je pas poveza, pa jemaju o' čen pripovidat. Tako pasi jačaju naše judske veze.

Ondac se sitin, kako je jedan pametni čovik reka da ne moš stat u ulicu i vidit ča se događa, da si ka slipac, drugi ti govori ča je vanka, ča ti je daje od nosa. Ovako vidiš jedva kantun od ulice. Ma kad bi se popeja na teracu o' kuće, već bi vidija boje, na kampanil o' svetoga Duje, ča ćemo poč govoriti, a kad bi jošćec poletija reoplanon, vidija bi sve, parilo bi ti se da je cili grad, cili svit pod tebon. I vidija bi i zna bi pinku više.

Ovako ti uvik nikor drugi pripovida ča je i kako je, prosipje ti mrvice, a ti kvocaš, ne tribaš razbijat glavu, njanci je dignit. Popiješ sve ča čuješ, po komen sad tuču, ča su jopet izventali i ulizaš ravnopravno u đir od ulice i pratiš pravo splisko lito. Na tleju, prizemno. Šporko.

A di je *Dobro*, di se ono sakrilo, nikor ga ne pripoznaje ...?

Nima prez sirene, revolveri, droge, bibite, prez čakula, izventavanja – nima dinamike, ča će nan ... neš ti *Dobro*?!
A smisal? Ča će nan, pa da nas baci u boleščinu. Boje je ne znat ništa.

A ondac san s Malon sila na šentadu i rekla jon da bi ja isto štilala rojendan od Nikoline, *Pavinu neputu* i jenu *mladu dotorešu* na moju stranicu.

Moran i moran, jerbo je ovod vela kaljuža u kojon ćemo se svi utopit, ako nas *Dobro* zaudobi. Jer, svitu moj, jema puno dobrega, virujte mi, ali su ovi ovod iz ulice moje i vaše rekli, da to ni dobro, da je dobro ono ča oni radu, a ne radu ništa, a ono ča radu ni dobro i nima ploda. I ča ćemo sad?

Naša je Nikolina arivala iz Amerike di je živila s mužen. Nisu donili nikakvo bogastvo. On je piva po lokaliman i zabavja svit, a ona je uzgajala cviče. Zaradija je penšjun od 100 dolara! Vratili su se u svoju kuću u kojoj se zidovi rastavjadu od starosti. Od butige koja je šoto prima najam i to je dobro.

Ašištila ih je mlada ženskica, udata i mater dvoje dice. Muž je brzo umra i Nikolina je ostala sama. I ona je obolila i niko vrime bila vezana za posteju. Ma njezina Mare je i daje dolazila, vridno i virno sve služila i pomagala, a Nikolina to ni zaudobila. Prin nekoliko godišć, kad je muž ostavija Maru i dicu, Nikolina pozove Maru, zafali joj za sve godine virnosti i pozove je s dicon u svoj stan. Najskoli pozove advokata i sve svoje pripíše na Maru.

I ove godine, s buketon ljljana i *Čoviče*, *ne jidi se* uputili smo se Mala i ja u čestitke. Svitu moj, lipote, čistoće, pitarića, kužine, sve obnovjeno, piturano ... Morale smo sist, pojist slatko ča ga je Mare pripremila po Nikolininjoj riceti, poslin i sladoled, pa i zapivat. Nikolina obučena u tanku vešticu, čista, uredno ošišane kosice, podrezanih noktiju, s kolajnom oko vrata, rećinan ... ma ka pupa, smije se i šaje pojupce svojoj Mari i neprestano je pita, *koliko smo ono godin zajedno, koliko traje ova naša jubav, reci in, nek čuju*. Marina dica prin vengo izajdu iz kuće, javidu se Nikolini i reču joj di gredu, pozdravu je, a Nikolina gušta.

Pa recite, svitu moj, je li ovo *Dobro* koje nan fali, je li Mara pošteno zaslužila toliku jubav i nagradu koju jon daje i ostavja Nikolina?

Ma jema *Dobra*, pa san odlučila pobić iz ulice, 'dignit se pinku u arju', pa ozgar, oklen se boje vidi bacit joko na život i prostore iz koji' svit višje ne izlazi ma uvik jema nikor ko dolazi i uliza pružit ruku i rič, pinku se fermat i ubit dugo vrime.

Kod našeg slipega udovca Pave to je vrime još duje. U vrimenu još dvi godine do stotega rojendana, Pave misli o svojen rojstvu, koje još osta, koga višje nima. Kad Pave reče neput ol neputa, mi uvik mislimo da je to nikor mlad. Kad ono tamo, prin dvi-tri godine umra je neput od osandeset godišć i višje, baš kad se Pave sitija da bi moga pomoć i poslat mu malo pinez koje još ima spremjeno. Ove godine sitija se nepute, a ona jema ni manje-ni višje vengo osandeset i jednu. Bolesna ona, bolesno troje dice, sve jopet starije od pedeset, prez plaće, penzije, pomoći. Pokojni je umra od pića, živi se nikako.

Pave je odija u crikvu, danas moli u kući. Neputa i njeni nisu od Boga, tako govoridu, ma isto su more bit, pinku povirovali u Njegovu providencu, kad su vidili pineze ča in je posla barba Pave.

Tribalo je opunomoćit Malu, pa su se Pave i Mala dogovorili da bi bilo najpametnije da Mala otputuje tamo blizu Zadra odnit pineze, jerbo će, jol pošta, jol banka, vazest proviziju, a to ne bi bilo dobro. Sve je Mala pripremila, i kartu koju će neputa proštit i potpisat da je i kad je i koliko je pinez primila, da to more spremit u Pavino 'fanincijsko poslovanje'. Partila je Mala, na autobusu je dočekala neputa-staričica i pozvala je da dojde vidit di su, di žividu. *Ajme meni, jada, ajme žalosti*. Svi betežni, priča Mala. *Neputa sve ašišti, a ona sad mora ličit svoju grubu boleščinu*.

Ča je u ovemu *Dobro*? Dobar je barba Pave, koji svoje dane promišlja ča i kome još more pomoć. Ma, kako je samo pogodija, ponavja Mala. Vidiš, oni se nikad nisu javjali, ni pitali a i ne mogu, nemaju ništa. Ka da se sva nevoja skupila u toj fameji na gomilu.

Ne viruju, pa more bit kad su vidili Malu s pinezin, da su povirovali u mirakul, a ča je to ako ne jubav!? Barba *Pavina jubav po rukan Anđela*.

Neputa je dobila uputnicu za U Splitu za u Šumicu. Javit će se Maloj pa će je ona odvest kod barba Pave. Nek se još jedanput vidu poslin toliko vrimenta i izjubidu: barba Pave i njegova neputa.

Ovi Bog neprestano izmišlja kako doć, kako se prižentat, a mi, ka tukci ča kjudadu samo po svojoj kaleti, ne vidimo daje o' nosa, ne pripoznajemo Ga.

Marjeta ni u veloj starosti, ali je od mlajih dana u posteji. Sama, sa sinon narkomanon koji je u prežunu radi dilanja. Ka i kod drugih, i kod Marjete svaki dan dolazidu vridne ruke uredit je i naranit, pospremit oko nje. U ovim vrućin danin je težje i ne more bit da nima ko doć. I uvijek je sve kako triba.

Ma ovde triba dodat još jednu. Tražeć pomoć za njegu Marjete u dane vikenda, to će reć: za subotu i nediju navečer, Maloj se u telefonskon razgovoru ponudi mlada dotoreša i reće: *JA ČU!* Mala se inkanta i reće: *Nisan vas razumila, ča ste rekli da ćete Vi, sigurno niste dobro čuli, ča mi triba*, pa ponovi, *Draga, meni triba jedna sestrica za njegu naše Marjete, subotom i nedijon navečer, drugo je sve pokriveno*. Ma dotoresa jopet odgovori: *Jesan, razumila san dobro, to ću ja radit!* Osvisti se Mala i pita: *Kako?*, a dotoreša odgovori: *Lipo, Sve na veću slavu Božju!*

Priča mi: *Mala, je, napravi ova dotoreša puno dobrega svojin pacijentiman, ne pari običan čovik. Jema takvih, samo svit ne zna. Ne moš radit i govorit.*

Vidite li, svitu moj, kako su *Dobrota* i *Jubav za čovika* postale neobične, ritke, ka da i' nima? A nije tako. Jema je i to svudir oko nas. I oću je pripovidat i slavit ću je jer je od Boga!

Virujte, jema je, samo ovod ni na cini!

U Splitu 11. srpnja 2009. godine

Životno

Blago pasu jer je pas

DOBRO IDE DALJE

Zatvoriše se vrata prodavaonica. Nesta žamor s ulica. Miris je blagdanskih jela preplavio grad.

Svijet je pred crkvama i na ulicama, međusobno, izmjenjivao čestitke.

U zraku se osjećala *Gloria*.

Naš je Božo iz podruma prijetio da nikoga ne će pustiti unutra, da će do vrata dovući ormar i tako spriječiti svakoga tko pokuša doći k njemu. Lončice s ručkom Boži ćemo ponovno davati, kao psu, kroz podrumske rešetke.

Onda je iznenada i k njemu došao mali Isus, pomolio se Ocu za nj i sjeo kraj njega, pripovijedajući mu. Boži se učinilo da sanja.

Anđelići su čistili prostor, ošišali i obrijali Božu, noge mu natopili u toplu vodu, okupali ga, presvukli postelju, posjeli ga i nahranili. Nakon toga su uzeli zaostale račune od struje i 'odletjeli'.

Dobrota, koja je i ovog Božića stigla iz Toronta, bila je za siromaha. Božo se smirio i cijeli se prepustio malom Isusu koji mu reče: – Božo! Lijepo mi je s tobom. Rado bih svoje jasle donio kraj tvoje postelje i ostao s tobom, čuvao te i pazio. Božić ne bi nikad prestao.

Božo odjednom prepozna svog Spasitelja. Zagrlj ga i u taj tren bude čist.

Najbogatiji siromah u Spasiteljevu zagrljaju, bi pozvan, da donese svoje jasle i nastani se kod njega.

U Splitu 26. prosinca 2007. godine

TIJEK VREMENA

Sinoć odlučih sjesti dalje od računala. Na stol sam stavila list pergamenta, otvorila crvenu mirisavu tintu, umočila u nju gušćje pero i počela pisati. Nakon dvije-tri napisane riječi pero sam morala ponovno umakati u tintu.

Brzina pisanja bila je ograničena. Tijek razmišljanja i prenošenja misli bili su promijenjeni i usporeni. Promišljeno je trebalo zadržati i pamtiti.

Kako je to izgledalo prije mnogo vremena? Tko je pisao? Tko odnosio, prenosio riječi, vijesti, poruku, prijetnju, ponudu?

Da li su ljudi međusobno izmjenjivali pisma ako za to nije postojala potreba? Jesu li pisali jedni drugima?

Možda htjedoh usporiti vrijeme, zaustaviti ga, prenijeti se i u ono, meni, nepoznato doba.

Pišem Ti gušćjim perom, znajući da pokušavam nemoguće, ali neka se to dogodi makar u mojoj sobi, u ovoj noći do jutra. Neka bude neko drugo vrijeme.

Neka se dogodi da ne bude računala i laptopa, da kroz prozor ugledam šetače koji prolaze u dugim haljeticima s cilindrima na glavi. Da čujem topot konja koji zaustavlja kočiju. Da vidim kako dama pridržava dugu halju, dok joj mladi pratilac pomaže izići.

Jesu li svi bili zadovoljni? I gospa i kočijaš? Je li konj bio nahranjen? Je li netko od njih bio mrzovoljan, gladan ili jadan? Ponižen ili ismijan? Je li pred njih doletio koji siromah s ispruženom kapom? Je li bilo pravice i kakva je bila u tom dobu? Jesu li padale glave, moć određivala granice? Spletke bile na cijeni? Varka u velikoj loži sjedila? Prijateljstvo se krilo ili je i lažno bilo? Jesu li ga interes i bogatstvo oblikovali? Bijaše li udaja međusobni dogovor roditelja? Posjedi i dvorci ugled zar činiše?

Ljubav je u tajnosti tinjala, skrivajući se mrvice skupljaše, nakon dvorskih priredbi, prevrnutih kaleža, prosutih ostataka s bogatih stolova pripite gospode, koja teturajući odlažahu u svoje odaje.

Čistoj ljubavi bi ostavljen pogled iz prikrajka, vječna žudnja, služenje u pokornosti. Ta ljubav bijaše trpeća i lijepa. Kao Božja miljenica, u Njegovo je ime sve podnosila i takvu tijek vremena ne promijeni.

U Splitu 29. prosinca 2007. godine

BIJELA VREĆA MANDARINA

Subotnje je jutro. Prošlo je deset sati. Tržnicom prolaze ženice s muževima koji za njima hodaju i pomažu im nositi vrećice s povrćem. Mnoge točno znaju gdje će što kupiti, gdje je najbolje, gdje je najniža cijena. Negdje muž zastane, hoće nešto izabrati, ali ga ona odvodi dalje. Znaju kod koga što kupovati, što je iz Strožanca, a što iz Sitnog. Meni se čini da svi pravi prodavači za sebe ipak imaju svoje povrće i salatu koje ne prodaju na tržnici.

Kraj jednoga malog slobodnog stola, pri dnu tržnice, preda mnom se pojavi jedna, upravo pristigla stara ženica. Doveo ju je sin. Na stol je ostavio čistu bijelu vreću punu žarko crvenih mandarina i četiri svežnja blitve i otrčao natrag jer je automobil ostavio na nedopuštenu mjestu. Onaj tren, sve ženice koje su ondje prolazile, zaustaviše se i zadivljene izgledom mandarina, upitahu staricu za njihovu cijenu. Ona reče da je istom došla i napamet kaže: - Deset kuna. - Tada one žene na nju navališe uvrjedama. Bilo je i onih koje su rekle da ih ima za tri kune, da ih ne smije prodavati za više od pet kuna. Starica kao da se prestrašila, pa reče: - Osam kuna. - Međutim, žene se ne dahu, pa i dalje navaljivahu. Ako su i bile u pravu, nisu se smjele tako ponašati prema pristojnoj i tihoj starici. Ona odgovori: - Onom 'ko kupuje, uvek je skupo, a onom 'ko prodaje čini mu se da daje mukte. Šta ćeš? Tako je. Uzmite jednu! Provajte, pa recite vridi li?! -

Da prekinem te neugodne upadice i ponižavanje starice, zamolim vrećicu i počnem stavljati do kilograma, a onda odlučim uzeti još jedan kilogram. Ženice su okolo, pomalo utihnule i razišle se. Ispričah se starici za to ružno ponašanje.

– Ovo je moj sin sinoć nabra. I ovo malo blitve. Moran i ja malo pomoć i stat ovde. Šta ćeš, ženo moja! Ima sedan godin da san ostala bez moga čovika. Iman tri sina. Svaki ima svoju kuću. Ovi me je uzeja kod sebe. Jedan sin ne razgovara s menon niti me pozdravja. Boli me to, dušo moja! Sve san i' jednako podizala i volila. Molin Boga za nji'. –

Bura puše. Nije lako. Pod staričinom čistom sijedom kosicom sjaju dva plava oka, kao dva broša na izboranu licu. Odjevena je u crno. Stare ispucane ruke, čistih i podrezanih noktiju, zagrlile su bijelu vreću s mandarinama. Samo je jedna minuta bila dovoljna da starica rekne svoju žalost. Koliko je to čuvala u sebi? Koliko je to boli? Kada sam odlazila, rekoh joj da naročito moli za sina koji ne razgovara s njom. Klimnula je glavom.

– Hoću li i ja dodati koju molitvicu za njega? – upitah je. Ona se na to nasmiješi.

Kada sam obnavljala ovaj neobični doživljaj u glavi, sjetih se da sam staricu mogla riješiti tereta. Trebala sam kupiti cijelu vreću! Možda je bilo petnaestak kilograma? Trebala sam kupiti i blitvu i staričicu vratiti prema sinu, skloniti je od olujne bure. Mogla sam potom mandarine dati Vici i svima koji će doći pred samostan franjevačka. Ostade molitvica za staričina sina, koji je majku zaboravio. Možda sljedeće subote dobri sin ponovno dovede majku s bijelom vrećom mandarina i vezicama blitve?

Možda mi Bog pruži još jednu priliku da je vidim, da joj pomognem?

U Splitu 19. studenoga 2007. godine

SVETA OBITELJ KAO ČEŽNJA

Blagdan Svete Obitelji podario nam je lijep primjer, ali i zastrašujuća očekivanja, ukoliko ne progledamo i ne obranimo obitelj, svakog njenog člana.

Katolički voditelj emisije *Nikad nedjeljom* na Radiju Splitu gosp. Ivica Ursić očekujući da će dio slušatelja ovu emisiju označiti kao 'katastrofičnu', želio nas je uvjeriti da nas čeka još veće i teže mrvljenje i rastakanje naših obitelji.

Moja namjera nije prepričati spomenutu emisiju, nego pohvaliti izabrani predložak s kojim je gosp. Ursić započeo svoje razmišljanje.

Dakle, ni manje ni više, nego s knjigom *Umijeće ratovanja* koju je prije više od dvije tisuće godina sastavio tajanstveni kineski ratnik-filozof Sun Tzu.

Naime, osvajanje određenoga područja, države, grada, utvrde; strategija i taktika, put do uspjeha, pobjede, i to ne uvijek silom, nego i milom ...

Navodeći sadržaj šeste stranice iz *Umijeća ratovanja* pozornost je usmjerio k našim obiteljima. Tom prikazu vjerno odgovara taktika o kojoj piše stari kineski ratnik.

Gosp. Ursić nam priča kako se obitelj ne rastače silom niti agresijom. To se događa milom i ne preko noći.

Najprije smo roditelje zaposlili, djecu predali u vrtiće i škole, pobrinuli smo se i za treću dob.

Nema više starijega člana obitelji na čelu stola, pa su iskustvo i mudrost pomaknuti kao suvišni. Zapravo, to nema tko ni primijetiti. Roditelji rade do 16 sati. Na ploči piše poruka što izvaditi iz hladnjaka i zagrijati. Ne piše da se ruča za stolom, pa se s tanjurom ide u naslonjač, pritišće daljinski i gleda *Big brothere* i slične serije, vješto planirane naslove ... usput se mrvli po tepihu, s ispruženim nogama na stolu.

Kad dođu roditelji, jedno dijete mora na engleski, drugo na trening. Kad se vrate kući, već je noć. Svi su umorni.

Otac obitelji će pogledati vijesti. Da, donijet će i novine jer jutros nije uspio sve pročitati. Majka će za sutra pripremiti ručak, čistu odjeću, a kad djeca legnu i ona će kratko pogledati TV novosti.

Djeca su pred spavanje poljubila roditelje. Otac ih je pitao kako su, je li sve u redu, a ona su odgovorila: – OK. Dovoljno.

U nedjelju se Ani ne ide na misu. Dosadno joj je. Više ne pjeva u zboru, ne pjevaju više ni Marija, ni Petra.

Roditelj se zanima zašto je to tako, sugovornik savjetuje da ne pridaju tomu veću pozornost, da će to proći ... Pubertet.

Nakon godine dana ne će više ni Ivančica u crkvu. I njoj je to smiješno. U međuvremenu sve drugo može i hoće. A što je to? Poistovjećivanje s okolinom, s društvom koje ne će drukčije. Tko ih je tako složio? Kao crne trake, zibaju se u ljuljačkama s džeparcima koji se prazne u zadimljenim kafićima.

Zajednički obrok nedjeljom? Ne ćemo zazvati Božji blagoslov jela. To ćemo učiniti na blagdan. Prigodno.

Umjesto razgovora, poneki komentar. Svatko na svom listu podijeljenih novina traži zanimljivosti miješajući mrvice kruha namazane maslacem i pekmezom. Mrvli se život, zajedništvo.

Šuti se.

Netko se sjeti da upravo počinje neka serija, uzima ostatak obroka, odlazi. Ništa neobično. U naslonjaču, s tanjurom mrvica, čaša soka na podu ... u pidžami do podne.

Svatko će ići na svoju stranu. Majka će ipak otrčati na misu.

Tata je muško. On će to učiniti za Božić i Uskrs.

Djeca su odrasla. Imaju svoje mišljenje. Čije je to mišljenje? Odakle stiže? Tko tako hoće? Mama? Ne. Tata je ravnodušan.

Svi šute.

Obitelj šuti, a nešto se je ipak dogodilo. Izgleda da je netko dobio bitku bez sile, bez borbe.

Umijeće ratovanja je poslije dvije tisuće godina priručnik za uspješno osvajanje svake vrijednosti, ne silom, nego milom, pa i utvrde kakva je obitelj.

Zgranuti nad naslovima crne kronike obitelj zaključuje da nema ništa od života, da je *sve vrag odnija*.

Oni ne znaju da im je i djecu netko odvuкао od stola, da to radi svaki dan, da ih uzima i preuzima nepovratno, njih i njihovo vrijeme kojemu se ne mogu suprotstaviti nikakvom silom.

Djecu više ništa ne zanima. Roditelji moraju taktizirati s njima, da ih zadrže, da budu dobri, da odlaze u školu. Roditelji češće moraju biti poslušniji od djece.

Ako u tom malom zajedništvu svi ne misle i ne žele isto, ako radi toga šute, onda je to izdaja.

Potražimo tu svetost, nit koja povezuje sve oko stola. Je li to samo bračna ljubav, zajednička briga i uteg odgovornosti, trka s vremenom da se spriječe posljedice.

Da ne pitamo koje su uzore imali roditelji, lakše je zamisliti što će djeca ponijeti sa sobom u svoje obitelji. Njima je smiješno govoriti o obitelji. Koja je to kategorija? Brak? Za njih su to pitanja *bez veze*.

Kad se današnja obitelj susreće u svojem domu, kad bi trebala izmijeniti nekoliko riječi, podsjeća na prometnicu kod čijeg je raskrižja zakazala signalizacija, pa se prvenstvo 'prolaza' utvrđuje osobnom snalažljivošću i spretnošću.

Obitelj nije više na okupu, međusobno imaju različite, češće i oprečne stavove i interese. Sve je manje zajedničkih ciljeva. Sve češće se brani svatko sam za sebe. Obitelj je rijetko jedinstvena utvrda. Zato je ranjiva i lako osvojiva.

Kako se ne zastidjeti pred Svetom Obitelji, primjera roditeljske žrtve i ljubavi. Prognane i nezaštićene Obitelji, ali pripravne slijediti volju Očevu što im na uho prenašaše anđeo.

Sveta Obitelj je mogla sve podnijeti jer je bila čvrsta, povezana. Put u Egipat i natrag u izraelsku zemlju, u Nazaret, opasnosti i kušnje do progona,

Sveta Obitelj je nosila s nadom u konačan spas.

Na kraju, hvala gosp. Ivici Ursiću na nadahnućoj radijskoj emisiji za blagdan Svete Obitelji.

Hvala i autoru liturgijske meditacije na portalu *Tebe Boga hvalimo* don Antunu Pećaru čijim izvatkom završavam i dio svoga razmišljanja o Svetoj Obitelji, zahvaljujući Bogu i ljudima koji vjeruju da je i u ovakvim prilikama moguće nasljedovati ih.

Riječ je, dakle, o obitelji čiji je život nemiran, opterećen teškim udarcima sudbine. Ta obitelj nije sveta zato što bi bila slatka, preobražena, uzvišena, nego zbog svoje sposobnosti da u svim životnim poteškoćama ne izgubi povjerenje, nadu, vjeru, ljubav. Sveta je zato što njezini članovi stoje jedni iza drugih, premda ponekad svi ne razumiju dokraja postupke drugoga.

Sveta Obitelj – ona nije nedostižni ideal. Ona je izazov koji vrijedi nasljedovati.
http://www.benedictus.info/liturgijske_meditacije.html?news_ID=1806

U Splitu 3. siječnja 2008. godine

SAMICA

Je li samica sama?
Je li se glasa?
Je li to prostor
zatvorska jama?

Ako je čovjek sam,
samcem ga zovu.
Kad je žena sama,
samica zar je?

Dan k noći žudi.
Vrijeme sjeda.
Susretu se nadam.

Samicu našoh uskog dugog vrata,
s četiri žice, malog trupa,
pastirske tamburice.
Hrvati iz Bosne doniješe je sobom.

Slavonijom ravnom zatitraše žice:
Oj sam! Samice! Sviraj tamburice!
Glasaj se!

Nisi sama! Četiri ti žice
dodiruju klasje.
Poskoči, ravnico!
Slavonijo!
Bogoljubna hraniteljice,

U Splitu 8. siječnja 2008. godine

ISUSE!

Neka moja riječ koja slijedi bude napisana u dobroj volji, pošteno i neka bude u službi mira!

Ti zauzmi mjesto u meni i u mojoj obitelji, mir s prijateljima, znancima, mir s drugima i drukčijima, mir s društvom i s čitavim svijetom.

Neka u toj nakani ne budem samo površna potpora dragoj tradiciji i običajima koje gotovo više nema tko slijediti.

Učini da sačuvam sve što je dobro i da to mogu prenijeti bez primisli, da svakome bude dar, nikome prijekor ni opomena.

Vrijeme je blagoslova naših obitelji. Već nekoliko godina, u to vrijeme, u tiskovinama nailazimo na kritike, nejasne i iz konteksta izvučene dijelove, s nakanom da ocrne ponašanje župnikâ koji nas u vrijeme poslije Božića obilaze, mole s nama i blagoslivljaju naše obitelji.

Kad se to dogodi u malom mjestu i kad još k tomu i mještanin-vjernik sudjeluje u takvom 'poslu', čovjek se s pravom pita: što se to događa s nama? Što je blagoslov doma? Što je za nas susret sa župnikom, zajednička molitva, razgovor, blagoslov? Što, kad se i od ukućana može čuti da je 'došao po kuvertu'?

Većina je nas baštinila vjeru, primila svete sakramente, i vjeru, predmnijevam, prakticira je i živi u svakodnevnom životu. Griješimo, ali se i kajemo, praštamo, molimo jedni za druge ...

U mom se gradu posljednjih godina tiho razmišlja da bi trebalo nešto promijeniti kod blagoslova obitelji. Naravno, starijim vjernicima je to nezamislivo, a mlađi i tako nisu kod kuće u vrijeme blagoslova jer su zaposleni.

Ima nas koji pošto-poto tražimo blagoslov, iako nismo pripravljeni ni pročišćeni za to, ali, 'neka on dođe i napravi što treba. To je red', kažu.

Unatoč mojoj želji i nostalgiji za okupljenom obitelji sa župnikom ispred križa, zapaljene svijeće i blagoslovljene vode, za kratkom molitvom i blagoslovom uz osvjetljeni bor, moram dati sadašnji preslik, za koji vjerujem da je odraz izmijenjenog vremena i ljudi u njemu.

Iznoseći ovu priču svjesna sam da se stavljam na stranu, možda još uvijek manjeg broja župnikâ koji bi, kad bi imali ovlasti, ukinuli blagoslov obitelji po domovima i možda ga prenijeli u Crkvu.

Poznam nemali broj svećenika i redovnika koji blagoslov obitelji smatraju jednom od najneugodnijih dužnosti. Zašto? Jer mnogi vjernici smatraju da su osim blagoslova došli i po novčanu nagradu.

Ako se ipak dogodi da se blagoslov obitelji u domovima vjernika ukine ili dobije neki novi oblik, molimo Boga da se pritom ne zaborave socijalni slučajevi i onemoćali koji zbog bolesti ne mogu doći do Crkve. Dolazak župnika u njihove domove i blagoslov koji će podijeliti, za njih je neopisivo radosno iščekivanje.

Dakle, dragi prijatelji vjernici! Riješimo svoje dvojbe. U našoj Crkvi nema prisile za odvajanje i jedne kune. Mi kao pripadnici Katoličke crkve nju dragovoljno pomažemo i na taj način pomažemo da ona pomogne drugima: siromasima, sjemeništarcima, starim svećenicima, Karitasu, župi, drugim zajednicama koje oskudijevaju ...

Dar župniku može biti i pet kuna, ali njegov odnos prema župljaninu ne će biti drukčiji od onoga prema udovičinu novčiću, na koji je način dala sve što je imala.

Kad se dogodi nešto neočekivano, a dobro, ljudi kažu: – Baš se dobro posložilo, namjestilo ... U mojem gradu kažu: – Ka da je Bog tako-tija, ka da je zna...

Ja, već starija, imam često priliku pratiti događaje oko sebe i vidjeti da mi često započnemo nešto raditi i da se posao do kraja 'okrene' u posve suprotnom pravcu od naših

očekivanja, iako smo sve pomno isplanirali. Naravno, reakcije su najčešće ljutnja i bijes. Mi tako točni i besprijekorni ne možemo zamisliti da nam netko, i to ne bilo tko, nego sam Bog, može omesti plan.

Jedna je obitelj u određeni dan očekivala dolazak novog župnika da blagoslovi njihov dom. Sve je bilo pripremljeno. Rasla je nervoza, gledalo se na sat. Neugodno, prošlo je podne, a moglo se izići vani, izgubilo se vrijeme za ništa. Neoprostivo. Tako su dvoje starijih ljudi, muž i žena, mrmljali u bradu. Dakako, kako će drukčije kad ne razgovaraju? U svađi su. On je slučajno doznao za dan blagoslova. Mladi su na poslu, još mladi u postelji. Kasno su legli. Jedno je dijete ustalo, dotrčalo i pitalo: – Je li bio onaj poškopit? Kad je čulo da nije, pobjeglo je natrag u postelju. Prošle je godine dijete bilo budno, otrčalo je 'samo jedan čas nešto kupiti' i vratilo se kad je blagoslov bio gotov i kad je župnik s pratnjom izišao.

Ove godine, nenamjerno, novi župnik nije primijetio jedan ulaz i nije došao.

Pokušavam razmišljati poput dvojice anđela u priči: – *Nije uvijek sve onako, kako nam se čini da je.*

U ovoj je priči Isus bio na djelu. Njegova ljubav nije bila željena, blagoslov je trebao biti samo još jedna forma među mnogima. U velikom prostoru za Isusa nije bilo dostojna mjesta. Njegov križ i svijeća stajali su uz bazen žive kornjačice. Ponižen, On je otišao na drugu adresu, a obitelji je ostavio novu priliku i vrijeme. On je strpljiv.

Ne može se takvoga gosta dočekati nepomiren, u svađi i osuđivanju, u nemiru, isključivosti i napetosti. Ne će Isus, koji toliko ljubi djecu, ostati pred zatvorenim vratima dječjih soba.

Kao što u Crkvi sveta misa započinje s pokajanjem za propuste i grijeha, a tek na kraju mise svećenik podijeli blagoslov, tako bi trebali shvatiti i čin blagoslova obitelji.

Isus ne će blagosloviti naše grijeha, ni razmirice, ni pakosti, našu lijenost ni naš nemar.

Stanimo pred Njim raskajani i izmireni kao obiteljska zajednica, ne kao Marta, brineći o sporednim i nevažnim stvarima. Stanimo kao Marija u vjeri da nas je posjetio Spasitelj, dodirnuo svojom dobrotom i ostavio svoj blagoslov na svima nama i na našoj djeci.

Stoga, novi župnik nije previdio ulaz u onu kuću, nego ga je Isus privremeno skrenuo u njegovu naumu.

Blagoslov obitelji nije blagoslov zidova i zatvorenih vrata, televizora i računala.

Blagoslov je obitelji blagoslov zajedništva u miru, žrtvi i odgovornoj ljubavi.

No, *Isus je krotka i ponizna srca.* On prašta. Nije zlopamtilo. Svojim je činom zabrinuo obitelj i dao joj, po tko zna koji put, mogućnost da se promijeni i pokloni. Već je u nedjelju s oltara obećao ponovno doći i pokucati na vrata obitelji koje će ga čekati.

U hrvatsko selo Strupnić, osamnaest kilometara udaljeno od Livna, ove je godine također došao novi župnik. Unutrašnjost malih seoskih kuća bila je posebno dotjerana za blagoslov obitelji. Od najstarijih do unučadi, svi su za taj događaj bili svečano odjeveni. Najmlađi su, s upaljenim svijećama u prvom redu, pred kućom, pjevajući dočekali novog župnika. Stara je baka u ruci držala staklenu zdjelicu s blagoslovljenom vodom u koju je bila umočena grančica.

Kao najstarija u četveronaraštajnom vijencu, baka je prva pozdravila novog župnika i pozvala ga da uđe u skromnu kućicu na molitvu i blagoslov brojne obitelji s djecom.

U župnikovu je pohodu to bila posljednja kuća u selu. Rekao je da je presretan što je dobio župu takvih vjernika, u kojoj je svaka obitelj bila pripravna za blagoslov. Još ljepše je bilo čuti da u obiteljima molitvu za stolom predvodi najmlađe dijete.

No, u toj seoskoj idili nema zvukova radija ni televizora. Umjesto toga glasaju se zvona s grla ovaca i krava. Ljudi rade teške poslove. Kad se vrate kući, umorni su, poslušaju vijesti i gase televizor. Dan završavaju zajedničkom molitvom i zahvalom Bogu.

U ovim obiteljima kao da se Božji blagoslov umnaža i raste, a oni ga svesrdno dijele. Tu nema straha ni potrebe da će se blagoslov obitelji ukinuti ili prenijeti iz domova u Crkve.

Oni su stalno na Izvoru.

Uzori u gradu su izblijedjeli. Vrijeme je uspjelo radom i obvezama raspršiti obitelji i na grub način u njima nastavlja grickati ono najsvetije.

Zato u možebitnim promjenama i premještanju blagoslova obitelji iz naših domova u župnu Crkvu, treba gledati nastojanje naših pastira, da tom činu vrate dostojanstvo, da u određeno vrijeme po Božiću, u župnoj Crkvi okupe svoje obitelji i podijele im mir i blagoslov.

Mi ćemo stariji to prihvatiti i s radošću se pridružiti obnovljenom zajedništvu obitelji.

Bez straha i sumnji.

Isuse! Hvala Ti!

U Splitu 13. siječnja 2008. godine

ISTOČENE SNAGE

Jedan, dva, tri anđela ... Pred tipkovnicom, Antinom slikom, na panou, pokraj uljanice, u biblioteci, na malom oltariću ... Kao prethodnica Njegova dolaska, poruka, znak da će tu proći, poslani su navijestiti, pozvati ...

Ipak, drukčije je s njima se susretati u prostoru kao s uspomenom u dodiru vremena, u ograničenosti svoje sobe, kad njihova krila miruju i više ne uzlijeću.

Kad su tu zauvijek, pravi anđeli čuvari.

Moj je oporavak tekao sporo kao i kod ostalih vršnjaka, ni po čemu neobičan i poseban. Iznenadna snaga jučerašnjeg popodneva čudesno me je 'izbacila iz sebe', pokrenula i potjerala prema vani.

– Daruj se! Nađi razloga za to, pokušaj nemoguće. Držao me za ruku pretvarajući nesigurnost dužeg boravka u kući u hrabrost.

Isuse! Je li moguće da sam to opet ja? Što želiš da učinim? Osjećam, Ti ponovno želiš uposliti moje srce. Ne tražiš nikakve vještine ni snagu koje više nemam.

Želiš da se ponovno približim srcima, da ih darivam ne stvarajući u njima osjećaj obveze. Da ih odmorim i da to ponovno bude moj posao. I da taj 'posao' ne bude usmjeren samo prema siromasima, nego prema svakom čovjeku. Doista, Ti nikome nisi oduzeo *dobro*, nisi odredio niti podijelio ljude s pravom na *dobro*, na blizinu srca ...

Ti si, Isuse, od jednog običnog popodneva za mene napravio gozbu radosti.

Ostavila sam komadić srca pred vratima gdje ga uvijek treba, jer se neizmjerljivo troši i dijeli i treba ga pojačano hraniti. Stvorio si u meni osjećaj da je ta potreba toliko hitna da sam doletjela taksijem, ostavila srce, i bez riječi, zamolila vozača da me dovede k Tvom Presvetom Srcu. Stigla sam prerano.

Vrata Crkve bila su zatvorena. Ne pogledah na sat, nego Te upitah: – Gdje sada, Isuse? Ti me vodi.

Doveo si me na mjesto gdje se sklanjaju siromasi. Na uglu gdje se tuku vjetrovi stajala je moja Renata, pognuta do struka, s ispruženom rukom. Netko joj je dao malo srca i oko ruke joj objesio kronicu Tvoje Majke. Možda da izazove suosjećaje prolaznika? Ali Ti me nisi poslao k njoj prosuđivati o tome.

Draga moja Renata! Zaustavih se kraj nje. Dugo se nismo vidjele. Položaj u kojem stoji čitavo popodne pojačava njezine srčane tegobe. Priča kako joj je ugodno kad dođe kući i stavi jastučić iza leđa pa se malko nasloni. Prolaznici su znatizeljno zastajkiivali, vjerojatno, čudeći se, da nas dvije razgovaramo, ne znajući da srcu i ne treba mnogo riječi.

Nažalost, bolesna Renata mora na ovako jadan i težak način pomagati svojoj nesređenoj obitelji samo zato jer se u nekoj službi, među papirima, zagubilo srce.

Zastidjevši se pred njom, pružih joj ruku i djelić srca kojem ne će trebati lijekovi, dok me Ti vodiš, Isuse!

Poslije su vrata Tvog Presvetog Srca bila otvorena. Uđoh u crkvu i poklonih se. Uzbuđena, upitah Te, zaslužih li Tvoju blizinu? Ispovjedih se. Pred Tvojim licem, u tišini još prazne crkve, zahvaljivah Ti za strpljenje. Zamolih Te za zdravlje mnogih, za mir u srcu, da kuca za svakoga, da bude pravedno. U kronicu Tvoje Majke utvrđih vjeru svoju.

Kad sam se vraćala, pred kućom je, s kamene stepenice, ustajala mlada majka s usnulim djetetom i krenula prema nekom konaku. Smrznuta. Otkinuh preostali djelić srca i podam joj ga. Ona me blagoslovi.

Penjući se prema stanu, zamolih Te da mi vratiš snage danas istočene, da napuniš moje srce novim suosjećajem koje se želi pokloniti svakoj ljudskoj potrebi. Ne tražih ništa za sebe.

Kad su se pogasila svjetla i zatvorila vrata prodavaonica, kad je ulicu osvjetljavalo još samo ulično svjetlo, na vrata sobe pokuca moja Ana noseći tek dostavljene bijele ljiljane. – Za Tebe! – reče.

Na privjesku buketa je pisalo: *Od Duge.*

Kako to? Duga živi u Kastavu, u invalidskim je kolicima, vrijedno piše i radi na računalu. Ne razumijem ništa. Što se dogodilo?

Potom pročitah netom primljenu poruku: *Draga Miro, ja sam na selu, tako da je Duh Sveti nadahnuo prodavačicu iz Mie da Vam dostavi ljiljane, a Duga i ja smo to telefonski dogovorile. Sad sam došla iz Međugorja. Nosila sam Vas sa sobom. Bog Vas obasuo svakim blagoslovom. Goge.*

Je li ona iznenadna snaga koja me je jučer popodne 'izbacila iz sebe' prema vani bila potpomognuta ljubavlju Majke i Sina zagrljenih u Međugorju na brdu Križevcu na koje me je Goge u molitvi 'nosila'?

Doista, Isuse, i prije nego zaištemo, Ti znaš što nam treba. Ne ljiljani, oni su samo ures prijateljske ljubavi i zajedničke molitve.

Ali oni su poticaj i nova snaga za dan koji dolazi, ako se Tebi sviđi.

U Splitu 16. siječnja 2008. godine

MUKA JE

U sobi jednoga poštanskoga ureda rade blagajnica i djelatnik za kontrolu, provjeru i ispis telefonskih računa.

U maloj prostoriji čekalo nas je četvero. Na redu je bio visok, jak čovjek sa štakom u desnoj ruci i zavezanom desnom podlakticom. Žalio se na razliku u cijeni. Kontrolor mu je objasnio što treba učiniti i ponudio mu je povoljniji 'paket' usluge. Uputio ga je službi koja će to odmah promijeniti. I kad smo očekivali da je razgovor završen, čovjek je počeo vikati, vrijeđati i prijetiti kontroloru koji je do kraja ostao strpljiv i pristojan.

'Grdosija' od čovjeka govorio je srpski što je, kod nas koji smo čekali, izazvalo dodatno neugodan i mučan osjećaj.

Na izlazu se okrenuo i pitao: »Jesi li to meni reko aj' ča! De! Ponovi to, da te čujem!« vikao je. Međutim, kontrolor se obratio starijoj gospođi koja je s kćerkom bila na redu.

Čovjek 'grdosija' je izišao i za sobom ostavio 'barikadu'.

Iza mene je ušao još jedan čovjek. Za nekoliko minuta je počeo psovati jer mora čekati. Ispred njega bilo je samo nas troje.

Pitala sam se, zašto ljudi dolaze kad ne mogu, kad nemaju vremena. Zašto ne dođu kad imaju vremena? A i čovjek 'grdosija' i taj drugi su stariji ljudi, umirovljenici. Otkud toliki bijes?

Stara majka, koja je došla s kćerkom, žali se da je iznos računa velik. Kontrolor nađe da je majka igrala nagradnu igru na Novoj TV i TV Jadranu. No, majka niti ne razumije što kontrolor hoće reći. Kad joj je kćerka objasnila, majci se učinilo da se s njom žele narugati. Na kontrolorovo pitanje majka reče da živi sama, da koristi bežični telefon i da se s njim nitko ne služi, osim nje.

Kontrolor je objasnio majci da kod bežičnog Panasonic telefona, u dometu od 60 metara na svoj račun može dobiti iznos drugog pozivatelja ili 'igrača', npr. dva kata iznad svog stana. Naputak je bio kratak: Maknite Panasonic i kupite Gigaset.

Starica je upitala, mora li sad platiti cijeli račun, misleći i na iznose od 'igara'?

– Da – bio je kratak odgovor kontrolora.

Ne razumijem se u telefoniju, ali sam od idućeg mjeseca zamolila ispis telefonskog računa.

U međuvremenu su došle još dvije starije gospođe koje su željele provjeriti uplatu računa jer da jedna od njih ima dva telefonska broja, u Splitu i u Zagrebu. Jedna od njih vjerojatno slabije čuje, pa je njihov razgovor u malom prostoru snažnije odjekivao. Dok je jedna mislila da su na blagajni dobili jasno objašnjenje i da mogu otići, druga je bila uporna i mislila se 'provući' do kontrolora, 'preko reda' da pita 'samo još jednu sitnicu'.

No, tu se ispriječio srednjovječni 'kauboj' i za trenutak je otpočeo dvoboj:

– Da, ne bi možda išla priko reda, neka te samo vidin!? Makni se, stani tamo u red i da te nisan više čuja.

Zaprepaštene stare prijateljice, ustuknule su, ma, ova se druga nije dala, nije htjela zašutjeti, a da ne reče prijateljici: – Nemoj molim te, ol' ne vidiš s kakvim čovikom imamo posla. Čim sam čula kako ti daje 'ti', znala sam na kakvom je nivou.

'Kauboj' se okrene i reče: – Govori ti šta te voja, al' neš priko moga nivoa, pa moš diplit, koliko te voja.

Meni je ponestajalo zraka, približila sam se zidu i kontrolor mi je uručio ispis. Ostavila sam taj mali nemirni ured strpljivih djelatnika i izišla.

Nesretna zbog takva nekontroliranog ponašanja uputim se polagano prema kući.

Isuse u korizmi! Gdje si? Pomozi mi! Daj mi ruku!

Uto prema meni dotrči dijete za kojim je hodao njegov otac. Kakav oslonac!? Koja snaga!? Sagnuh se, rukama uhvatim djetetove obraščiće i pomilujem ga.

Ti si dobar tatin sin.

– Dijete me je gledalo. Tih nekoliko sekundi dodira s dobrotom nadoknadi mi izgubljenu snagu u poštanskom uredu i sretno se vratih kući.

Često u razgovorima nailazimo na nesposobnost da prepoznamo Božju pomoć. Vjerojatno zato jer je očekujemo, onako, 'u paketu' kako smo ga molili, zatražili.

Silan je i velik naš Bog! Što bi nam trebao još učiniti da budemo zadovoljni? On mudro pomaže dajući nam ono što nam treba, ne ono što želimo.

To nam često nije dano razumjeti i zbunjuje nas.

Otkloni od mene, Gospodine, svaku i najmanju sumnju. Vjerujem da je ono dijete trčeći ispred svog oca imalo snagu spriječiti moj pad. Ne zato što je imalo toliko snage da bi me moglo zadržati, iako mu Ti možeš i to dati, nego zato jer si izmamio moju nježnost i potaknuo je da se u trenutku osloni na dječju nevinost. U tom susretu podigao si me i ohrabrio. Bila je to Tvoja tableta *dobra*, koju sam hitno trebala i Ti si mi je dao. Hvala Ti!

Večeras Te molim za psovača, za čovjeka 'grdosiju' čija barikada od bodljikave žice ostade u poštanskom uredu, za 'kauboja', za sve bijesne, da ih mirom svojim razoružaš. Mir koji si jutros dao kontroloru, neka se umnoži i razdaje, neka otopi sve barikade u nama.

U Tvom miru, dopusti šutnji mojoj da Te slijedi! Od postaje do postaje. Muka je.

U Splitu 14. veljače 2008. godine

KAD ZATAJI SRCE

Ljutimo se kad netko ne učini posao do kraja, kad to ne učini kako treba. Kad je neuredan i površan u svom poslu.

Takva čovjeka ne volimo vidjeti ni u prodavaonici, ni na tržnici, ne želimo da nas takvi poslužuju.

Takvom čovjeku ne bi povjerali dijete na čuvanje.

S takvim je ljudima teško surađivati, gubimo povjerenje u njih. Neodgovorni su.

Kad takav čovjek 'zaluta' u socijalnu skrb gdje su mu povjereni životi i sudbine tolike djece i odraslih, starih i bolesnih, napuštenih osoba, onda je to nesreća za sve koji očekuju bolje i nadaju se boljem.

Ako pak dođete na adrese, na vrata ljudi o kojima skrbe neodgovorni, pa im savjetujete da potraže mjerodavnog socijalnog djelatnika da im pomogne u rješavanju poteškoća, onda se izlije sav čemer i nepovjerenje, ne na dotičnoga djelatnika, nego na cijelu službu Grada.

Stručni nadzor nad radom te službe ocijenio ga je najnižom ocjenom u odnosu na druge gradove u Hrvatskoj.

O tomu ne piše u novinama. U ime nesretnika nema tko progovoriti i tražiti pomoć. Sigurno je da među ovim djelatnicima ima i onih vrijednih koji pošteno zarađuju svoj kruh.

Ravnateljica jednog doma nazvala je socijalnu djelatnicu da joj reče kako slijepi štíćenik dolazi u Split radi bolničkoga liječenja i da ga treba dočekati i odvesti u bolnicu. Usput joj napomene da bi bilo dobro da ga nazove i čestita mu rođendan. Djelatnica je odgovorila da ona to ne radi i da za to nema novaca, a trebala je samo nazvati iz svog ureda i čestitati štíćeniku.

Ista djelatnica je potom nazvala dom u Splitu i zamolila sestru, čija Služba je nekad skrabila o tom štíćeniku, da ga sačeka i odvede u bolnicu. Naravno, poznavajući 'zauzetost' ove djelatnice, sestra je to odbila, podsjetivši je na obvezu koju ima kao isključivo odgovorni djelatnik Centra za socijalnu skrb prema štíćeniku.

Danas je njegovateljica, koja odnosi ručak na adresu starice koja živi u krajnje nepovoljnim uvjetima, na stolu gdje je trebala poslužiti ručak našla vrećicu punu urina sa zavezanim kateterom, prazne kutije od pašteta i drugi otpad koji je starica donijela iz uličnih kanti. Ona ne vidi i ne zna što uzima. Prije pola godine, također iz kante, donijela je starog, uginulog zeca. Starica senilna i sklona piću, uz živa sina, koji povremeno navraća, potpuno je nesposobna brinuti se o sebi i održavati higijenu.

Njegovateljice nekoliko puta u tjednu izbacuju na vreće smeća, okupaju staricu, presvuku je, robu odnesu na pranje, ali se u prostoru ne može održati ni higijena ni red. Susjedi, takodjer stari, viču na socijalnu službu, ne žele čuti za njih ...

Da bi se starica zaštitila od zaraze, a i susjedi, jer smeće se doslovce vuče i prosipa putem kojim ga starica unosi u prostor, nužno ju je smjestiti u odgovarajuću ustanovu. Nikakva pomoć u kući više nije dostatna.

Dolazi ljeto, vrućine, oboljet će cijelo susjedstvo od neugodna mirisa i nečistoće. Zarazit će se i sestre koje poslužuju i čiste staricu. Tko će pomoći? Tko to jedino može učiniti? Tko je mjerodavan za taj posao? Centar za socijalnu skrb!

Tko i pod koju cijenu čuva taj bastion nebrige pojedinih djelatnika, ne stidi se primiti mjesečnu plaću i ostavljaju nesretne bolesnike i starost da završe kao ničiji?

Nema tog papira i dokumenta koji može biti zaprjeka rješavanju ove i sličnih poteškoća. Čovjek i njegovo *dobro* na prvom su mjestu. Starici treba hitno osigurati smještaj u odgovarajuću ustanovu i preostale joj dane učiniti dostojne čovjeka. Zamolba mnogobrojnim sestrama zdravstvenih ustanova. Ispraznite urin iz vrećica u školjku, prije nego što ih odnesete u uličnu kantu. Sjetite se da netko i smeće iz uličnih kanti ubacuje u kamione i ponovno iskrcava na smetlište.

Ponovit ću što sam nedavno rekla: *Blago pasu jer je pas*. Za njega se vlasnik brine dok ne izdahne. Čovjek mu, nažalost, sve češće zavidi.

U Splitu 26. svibnja 2008. godine

BREME

Vratih sve tvoje:
čuvati,
zgrtati hvale,
rasti iz kamena,
izgoriti plitkog korijena,

za imati,
zvati se,
ugledom se krasiti.

Na ramena,
bremenom dušu uprtih,
ponosom korak uspravih.

Hodeći pod lovora granom
pružih drugi obraz,
a On zanjše žuti list,
spusti ga,
pomiluje me i ojača.

Ja ti oprostih.

Od lovora lista
spletoh vijenac za prvaka muke,
trpljenja, pobjede nad sobom,
za čovjeka mala, bez imena i loze,
za dva obraza čista.

U Splitu 11. lipnja 2008. godine

IMENDAN

Ča tražin
kad znan,
virujen,
da si se uspeja gori
da gledaš nas ozgar?

Jesi li susreja danas svetog Antu
joli ste gori, svi sad sveti
jednaki i isti?

Je li se pomišalo vrime
joli samo jedno Božje, tôt je?
Dozivjete li se meju sebon
pozdravjate se, joli čakulate?

O' malo si riči bija,
muča si ka nikor,
ka mudrac si pazija na misal svaku.

Otila bi čut Te jopet,
ma ne kraj cvića
di treperi svića,
nada trne,
di pogled glavu prema grobu spušća
jer ti nisi tote
to bi bilo šoto,
škuro,
ti si gori,
Božjeg svitla zraka,
deliberan
od boli...
gori visoko.

Ante radosti!
Ča s teton guštaš
lirate radit,
šoto čempresi
na kukalo se igrat,
s kosin i tican
vjeverice čekat,
ča me pratiš
svaki petak,
znan da si gori.

Ma ovod mi se pari
da je kurađ veći
da je to misto,

oklen se odvežeš
di se cima baci,
pa plivaš,
plivaš da'je
na drugu bandu,
di nan je prispit
prin ol' poslin
na Njegovu stranu.

U Splitu na Sv. Antu 2008. godine

BEZ TEŽINE

Nitko kao Ti
ne pokaza put uzbrdo,
kamenit, oštar,
što korak ranjen
uprazno ostavlja.

Kao da me vodiš,
a onda opet ostavljaš,
samu prema vrhu.

Ponor među liticama
predug je za korak,
pretežak za snagu,
za duh nespreman,
predubok.

Zadnji put se penjem.
Bez jamstva
izdržati hoću,
gdje ni trnja više nema,
gdje zrak rjeđi biva,
gdje se ne živi,
gdje ostavljaš se,
predan,
bez svežnja,
muku križu dodajući,
kad više ne dišeš,
bez težine
i riječi zamamnih,
kad sama istina
do vrha stiže
i svijetli,
ako si tami leđa okrenuo.

U Splitu 13. srpnja 2008. godine

BEZ SVOG SMISLA

Pitaj Gospodina zašto je tako.

Zašto si ušutio?

Ne vidiš što si vidio,

ne čuješ što si slušao?

Sam.

S oltara

riječ mladoga novaka

prozbori:

Sam čovjek – to je pakao.

Od mnogih se vratih,

ostavim sve zanose,

hvalospjeve čovjeku,

otežan,

posustao.

U sumrak

kad riječ drugog utihne

kad je nema,

i kad bi izgovorena,

pretiha uhu bude,

do njega ne dođe

riječ umilna.

Ti opet navrati

tišinu podijeli,

nauči me bez riječi

govoriti,

kruh lomiti

za mnoge,

strpljenje

opet učiti,

davati,

dijeliti se,

dobročudan,

ponizan,

učeći

predan,

bez svog smisla

drugome ugoditi.

U Splitu 24. srpnja 2008. godine

DRAGA MOJA!

I Marta nam danas nešto poručuje, pa ponekad kad pomislim da se Isus baš nije namučio pomoći mi, shvatim da je to bio način njegova 'stavljanja stvari u red' onako kako to doista treba činiti, a ne kako ja mislim i nikako drukčije.

Zamisli, kad se Isus odazvao Mariji i Marti, pa 'zakasnio' i došao u posjet kad je Lazar već bio mrtav... kad je po mojim i tvojim kriterijima bilo kasno pomoći i izliječiti ga, kad mu zamjeramo, osuđujemo ga ... a onda On ipak dođe i uskrisi ga.

Kojega li stida, kajanja za brzopletost, neznanje ... To znači da nema mog ni tvog reda, da postoji samo Božji red. Dakako, postoji i vrijeme koje nam je darovano, ne da ga zlorabimo i podčinjavamo, nego da u svakom njegovom času budemo svjesni da je to darovano vrijeme o kojemu Bog uvijek brine, i ne zapušta nas.

Vjerojatno često ili uvijek kad pomislimo da nam je samima sve moguće, pa postajemo 'vlasnici' postupanja, pa to činimo kako mi mislimo 'najbolje' i to 'najbolje' pripada nama, tu, kao da nešto propustimo, i On nas opomene tako da nas zbuni svojom prisutnošću i pokazuje nam da nije tu samo kad mi mislimo da ga trebamo, nego i onda kad smo uvjereni da radimo ispravno.

Sigurno je jedno: kad bismo imali vremena, odnosno, mi imamo vremena, ali ga rasporedimo samo za ono što nam sad treba, ne dijeleći ga tad ni s Njim ni s drugima, onda bi On bio uvijek tu, onda bismo stigli zahvaliti i za ono što, po nama, nije dobro, bili bismo otvoreni za svaki Njegov zahvat i pomak i pripravnici sve to dočekati s mirom.

Na kraju nam pokaže da smo se nepravredno zlosrdili, bili zabrinuti, a On je, ipak, uvijek dolazio na vrijeme i sve rješavao.

Pokušaj predahnuti i utažiti žeđ na Izvoru ne prisvajajući ga. On izvire i teče za sve nas. Mi ni nad čime nemamo vjerodostojan vlasnički list jer je On jedini gospodar svega stvorenoga.

Kad to povjerujemo, On nas zapisuje u svoje 'vlasničke knjige' po kojima i ti i ja postajemo Njegova bezbrižna djeca.

Zato, ne živi tjeskobno! Bog te voli!

U Splitu 29. srpnja 2008. godine

DOBRO ME VABI

Kad čekam te
valove dok brojim,
okna broda ljubim
od prvog do zadnjeg
kad pristaješ ruke širim,
lukom te galebova grlim,
sretna za predah
što će se zbiti.

Kad sa mnom ti si
ni s kim nisi,
daruješ mi vrijeme
vabiš me, *Dobroto*.

Koje si ti čudo,
kad li te zaslužih,
što učinih za te,
kako se to zbililo?
Al' ti jesi, tu si,
stvarno živo ti si,
Dobro,
riječ pod ruku,
duši mojoj milo.

U Splitu 1. rujna 2008. godine

VJEČNO OSLUŠKIVANJE

Na riječ riječju uzvratiti,
na osmijeh osmijehom,
na dobro dobrim,
na grubu riječ lijepom riječju,
na podsmijeh osmijehom,
na loše dobrim.

Izdržati kad riječ šuti,
kad osmjeh ugasne,
kad se dobro sakrije.

Kad se zatvore vrata,
čekati da se otvore.

Pomislih o odnosu prema Bogu i čovjeku, kakav je, je li uvijek isti, mijenja li se ...

Uistinu, uvijek, kad veličamo čovjeka, Bog ostaje negdje u kutu.

U Splitu 19. rujna 2008. godine

LICENCA

I dok se sredstva javnog priopćavanja pune vijestima o grješkama, o nedopuštenom i neodgovornom ponašanju naših liječnika, dovodenja časti na optuženičku klupu, dok se u nama, potrošačima njihova znanja i umijeća, stvara nelagoda i strah, u očekivanju rezultata posljednjih pretraga, primih poruku koja bi ispisana rukom liječnika:

Sutra ću podići licencu, zahvaliti Gospodinu i zamoliti Ga da čuva moje pacijente i mene. Svaku sam licencu do sada najprije "potvrdila" pred Svetohraništem ...

Zašto su ovakvi nezanimljivi? Ne prepoznamo ih, a potrebni su nam ... Ne, oni se ne bi slikali, njima ne trebaju mediji.

Međutim, bi li mi mogli, nasuprot zlu koje raste, neodgovornosti kojoj je dana puna sloboda, na drugu pliticu tezulje staviti uloženo vrijeme, dobro i trud u svoje zdravlje?

Recimo, prenesimo tu dragu riječ i drugima. To je *Dobro*, ono se dijeli i pomaže nam osjećati se bolje i sigurnije, otklanja ili makar ublažava strah od dijagnoze, pomaže nam s njom živjeti.

Zahvaljimo Gospodinu za *Dobro* koje nam pruža i zamolimo Ga da nam drži otvorene oči pred njim, da ga uvijek prepoznamo i da s povjerenjem idemo prema njemu, prenoseći ga i dijeleći ga drugima.

U Splitu 29. listopada 2008. godine

ZAŠTO

Sklonjeno,
zagledano u visine,
srce,
korakom
od mramor-ploče,
život slijedi hladno.

Misao prekinutu,
odijeljenu,
breme,
ni s kim podijeljeno,
pritišće,
lakše ne biva.

Dječaci odrastaju ljuti,
jer bol zatajismo.
Oni bi, kažu, ostali s Tobom
čuvali Te, slušali,
dobri bili ...
Djeca junaci.

Vanjskim Ti srcem
cvjetice bijele
u okvir slažu,
žiškom užganim
ljube Te i traže,
gledaju gore ...

Iz njihovih usta,
milijuni zašto,
sad već nijemo,
muški šute.
Bože!
Zašto? Zašto?

U Splitu 31. listopada 2008. godine

JUGO

Olujno je jugo nosilo smeđe listove stare platane. Neki se list prestrašen zabio uza zid, drugi nemoćan ostao ležati, trećeg je netko ugazio, nekoliko drugih je jugo odnijelo do uličnog odvoda i oni završiše svoj put i trajanje koje bijaše i cvat i rast i boja i hlad. Stajahu visoko iznad nas, i zelene ih, poput nade, njihahu maestrali, pjevahu od sreće, bijahu mladi.

Kiša je padala bez prestanka, ulice prala. Svijet je čvrsto držao kišobrane boreći se s jugom, ali se ono nije dalo.

Uz zid je na kiši ostao naslonjen bicikl. Nije više vidjela voziti pa ga je zaključala i krenula hodom. Prošlo je jutro i dan, a Ona je još mokra hodala k onima koji su je čekali.

U košaricu od bicikla jugo je dopuhalo velik, suhi list stare platane.

Našem *Bogatstvu siromašnih* kao ukras i dar.

U Splitu 7. studenoga 2008. godine

PRIJATELJ VRIJEME

Kroz maglu Te gledam,
vidim Te sve bliže,
sat se moj sporije glasi,
čeka da se spremim,
da krenemo skupa,
prijatelj vrijeme –
pratilja stara.

Ne htjedoh ništa ponijeti sa sobom,
džepova praznih
ostavih sebe,
ni kruha ni halja,
na ovom putu
ne treba ništa,
ja idem dalje.

Ti, jedino jamstvo
da povratka nema,
da svaka trka tu stati mora!

Na putu k Tebi
samu sebe nosim.
Siromaštvo dara dušu moju trese,
namaknut se ne da
propušteno što je,
izgubljeno vrijeme.

Tik-tak usporeni slušam,
ususret Tebi ljubav svoju ištem,
čistim je i redim
uredna da bude,
ako Ti se sviđi, pa je sebi uzmeš,

t.i.k - t.a.k - t.i.k - t.a.k.

U Splitu 8. studenoga 2008. godine

VRIJEME PRIPRAVE

Teče
bezimeno,
nepoznato,
u dvadeset stoljeća odjeveno.

Mijenja se.
Ljubav mu cijena najveća.

Tko u nj ulaže,
bližnji biva,
bez sebe živi,
s njim srođen postaje.

Rijekom ponire,
izranja,
k utoku brza,
uči nas *proći*.

Kad sat stane,
kad s pinklecom
na drugu stranu kreneš,
u njemu će ostati
samo
v r i j e m e.

Ako je vrijedilo,
dobro bilo,
možda čuješ Riječi
Slugo vjerni ...

Ostane li u pinklecu
neoploženo
vrijeme,
vraćat ćeš ga,
s mukom nosit' breme.

U Splitu 12. prosinca 2008. godine

BOGU HVALA!

*Hvala Ti, Bože,
za sve što mi šalješ,
i za ono što nije mi dano razumjeti,
što protivno se čini molbi mojoj.*

Ta tko će ući u Tvoju tajnu?

Čovjeku *hvala!*

*Hvala nevaljalcu, jer netom je
čuo tu riječ, zaustavi se,
izraz mu se lica promijeni,
okrenu se, nasmiješi i reče:
tebi *hvala.**

*Bogu *hvala!* rekoh i Ti bijaše s nama!*

Kad Čovjek mi reče *hvala*, ja vjerujem
da sam darovala mrvu dobra,
odabrani djelić srca čista, nepomućena.

Kad Čovjeku rečem *hvala*, sretna sam
da riječ je pripremljena,
da ne čeka vrijeme iskazati se,
da je u srcu
slobodna, nezaustavna.

Kad bih vjerovala da je to što jesam
plod mojih truda u koje nitko ne zahvaćaše,
ni ruka mog Stvoritelja ni želja roditeljska,
tada bi riječ *hvala* bila izlišna,
a *Dobro* ne bi bilo *Dobro*.

U Splitu 3. siječnja 2009. godine

KAD LJUBAVI SE RAZLOG TRAŽI

Kad sve izrečem,
On se smiluje,
na vrutke me tihane vodi,
dotakne me,
kad osjeti da otkinuta sam,
od sebe predana.

Prati me,
pomaže svijetu,
bez čuđenja, dare prepoznati,
volja se Njegova zbiva,
ja u njoj samo sam sluga
koji prinosi.

On poštedi me pitanja nesuvislih,
u vremenu kad Ljubavi
se razlog traži,
osuda za Golgotu sprema,
kad izdanu,
Pasija čeka.

On jedini Ljubavlju odgovori,
ne uspoređujući je, ne mjereći je,
noseći je,
cijenu kazujući
rijetkima i skrivenima,
za sve podnesenu.

Obrani Ljubav do nerazuma široku,
proglasi bezuvjetnu, bez granica riječi,
ljubavlju jastuk natopi,
san ostarjela čovjeka oživi,
dopusti joj bezglasnoj,
kako se i davaše, dare dijeliti.

U Splitu 16. veljače 2009. godine

KOGA LJUBIMO?

Posebno ga je razalostila činjenica da su i katolici, „koji bi sve to trebali bolje znati, mislili da me moraju spremno napasti neprijateljstvom“, stoga je još više zahvalan „svojim židovskim prijateljima koji su pomogli spremno otkloniti nesporazum te ponovno uspostavili ozračje prijateljstva i povjerenja“, stoji u pismu pape Benedikta XVI. kojim biskupe u cijelome svijetu poziva na pozorno ocjenjivanje povlačenja izopćenja četvorice biskupa koje je zaredio biskup Marcel Lefebvre, pod naslovom “Papa Ratzinger napokon jasno progovorio”. Lombardi je zaključio da je time „slučaj Williamson“ zaključen. (Križ života, 14.3.2009.)

Ja ne ću o ovoj temi ni naslovu, ali ovih nekoliko riječi učiniše se prikladnim podsjetiti nas, koji se rado predstavljamo kao katolici, (je li to možda samo predstavljanje?), na naše ponašanje, iako to ne priliči vremenu korizme, kao uostalom, ni drugom vremenu kroz godinu.

Obuzima me strah za moju Crkvu, strah od nas samih, ne od nekih mračnih sila izvana, nego nas koji se u njoj susrećemo, molimo, slavimo, zahvaljujemo.

Što se to događa, koliko je *Zlo* izraslo pa i sam pokušaj da učinimo *Dobro*, nešto Bogu milo, *Zlo* zatjeruje, ne da mu disati.

Gdje je snaga oduprijeti se, ne biti vojska huškača, znamo li zaustaviti *Zlo* jezikom koji doduše ne će biti toliko zamaman, ali će ga odbiti od sebe?

Kad se to događa, prilazi li nam *Zlo* u nepoznatima ili poznatima, kako je ‘odjeveno’ što nam želi reći, čime je zaposleno, koje poruke odašilje, zašto, s kojim ciljem?

Što znači prenositi sumnju, neprovjerenu, negativnu vijest o nekome, vijest koja može trajno nauditi čovjeku, instituciji, srušiti povjerenje u čovjeka, dovesti ga do potpuna povlačenja, izopćenja?

S kolikom li lakoćom prenosimo takvu vijest, optužujemo, širimo je pri svakom susretu, pa kad za nju još dozna mnoštvo, ne ostade više ništa do li odstrel. Takvi smo u crkvi i na trgovima pred crkvom. Mi pomažemo vezati omče na vješalama i paliti vatru pod lomačom. Mi ozloglasismo, mi sudimo ... razapinjemo. Nadam se i vjerujem da to ne čini većina!

Ni teška bolest nije razlog da se *Zlo* sažali nad žrtvom, naprotiv, još je većma zatjera. Tko to hoće, tko to tako hoće? Tko to traži od nas? Valjda *Zlo*.

Takvi nismo ljudi, ni katolici nismo.

Zlo ničem ne služi nego *zlu*, pa ako je to tako, stigne li do nas, prepoznavmo ga, ušutkajmo ga, zaustavimo ga, neka nema ploda, neka se ne prenosi, neka se osuši i propadne. Međutim, *Zlo* je za mnoge unosno, *Zlo* je mnogima posao i dobra zarada. Pravo bogatstvo.

Brinu nas toliki, ne neuki među nama, koji s lakoćom etiketiraju časne ljude i k tome nastoje da se to čuje što dalje. Brine nas bešćutnost i bezobzirnost, lakoća s kojom se baca kamenje na brata. Pitam se je li to zadatak, radi li se to za osobnu promidžbu?

Zlo je sigurno zadatak određenih organiziranih oblika čudna nazivlja koje često uvozimo želeći pokazati da ni u čemu ne zaostajemo za svjetskim *Zlom*, dapače da ga uspješno slijedimo i prenosimo u svoju zemlju.

Primjer poput slučaja sa zagrebačkim poduzećem ZET kad je jedno *Zlo* tražilo da tramvaji nekoliko dana budu oblijepjeni plakatima s porukom protiv Boga, kako bi se, eto, skrenula pozornost na potrebu postojanja ravnopravnosti i onih koji nisu vjernici, a koji su po nečemu ugroženi u ovoj zemlji?

ZET je ušutkao *Zlo* odbivši zalijepiti takve poruke koje bi, posebno u vrijeme korizme, povrijedili osjećaje katolika.

Zlo međutim prstom pokazuje na odgovornu osobu ZET-a i pita se koga to on podržava kad ne će lijepiti njihove poruke i pokazivati ih građanstvu?

Zlo prijeti i ono će ponovno tražiti da ZET ostvari njihov naum i od njega ne će odustati.

Zlo su i tiskovine koje se otvoreno stavljaju na njegovu stranu, izgubivši mjeru dobrog ukusa i profesionalnosti.

Na svim poljima, u svim porama *Zlo* slobodno caruje i po mnogima ono više nije *Zlo*, ali su zato i *Dobro* uspješni krivotvoriti i dobiti *Zlo*.

Netko uporno radi na toj pretvorbi. Jesmo li sigurni da i mi nismo uključeni u pretvorbu i ne znajući, dok prihvaćamo neistinu, šireći je i čineći nepopravljivu štetu čovjeku, instituciji, Crkvi Božjoj?

Možemo li biti drukčiji? Je li to toliko teško? Strašimo li se prekinuti priču koju nam nametne visoki intelektualac, nastojeći srušiti ugled i čast čovjeka, objedama nas uvjeravati u nečistoću i grješnost osobe koja pošteno služi svome zvanju?

Zlo ide dalje i ne namjerava se zaustaviti. To možemo učiniti samo mi.

Možemo ga ušutkati svaki put kad priđe i kad mu odlučno odbijemo služiti. Dok se to ne dogodi, mi ćemo na bilo koji način, jednako u Crkvi i na trgovima ispred Crkve biti priključeni onima koji „napadaju neprijateljstvom” bilo iz obične znatiželje, blebetanjem ili dogovorno ‘po zadatku’.

I k tome ćemo se i dalje predstavljati kao katolici i ne će nas mučiti savjest zbog prekršene 8. zapovijedi Božje, zbog grijeha laži, ogovaranja, klevete, pogrješnoga suđenja.

Postavljam sebi pitanje koga ljubim, kome služim, čemu se nadam?

Što ću reći Gospodinu u posljednji dan?

U Splitu 15. ožujka 2009. godine

PATNJA NARODA

Nadoh ostavljene riječi, nedovršenu misao. Ne zato jer nije bilo vremena, nego zato jer ga je bilo u izobilju, pa u jednom trenutku pomislih i rekoh sebi, nemoj, možeš podjariti svijet, možda raniš nekoga, dotakneš ga na neprimjeren način ...

Znam, htjedoh reći riječ o patnji, pa započeh:

*Tko će nas osloboditi,
od patnje obnoviti
bol novu dočekati,
preboliti je
ići naprijed
uspravan?*

Ne bijah zadovoljna, pa ostavih riječi.
Nakon nekoliko dana se pitam:

*Tko je moj Osloboditelj
patnjom što me jača
bol me uči primati,
obraz drugi pružati ...?*

Samo dan poslije bijah upućena poslušati razmišljanje čovjeka koji je poželio da ovaj svibanj ne bude kao svi dosadašnji, vrijeme kad se naš narod iznova dijeli i suprotstavlja, međusobno se optužujući nedogledno ... Taj čovjek htjede reći, glasno razmišljati, kako se naš narod može rasteretiti, osloboditi patnje ... kako to on pokušava promišljati i činiti.

Sve ponuđeno, sve što vidimo i slušamo proizvodi su raznoraznih interesnih servisa, čije su snage i naponi uprti u proizvodnju neprestanoga nemira i nesporednosti. Beznadnost, koja je izgleda konstanta Hrvatske, nečiji je cilj.

Pripovjedač rastrganih misli koje satrše osjećaji izreče tek naznake nekih događaja iz svog kraja, za vrijeme II. svjetskoga rata.

Do njegova sela ne stigoše neprijatelji jer bijaše gore visoko. Dolje se dogodi zločin. Priča kako četnik probode ženu i dijete koje je nosila na rukama. Poslije dva dana dijete je preminulo. U drugom naletu četnika, tu istu ženu spasi, nitko drugi doli četnik!?

Nastavlja o onima koji su otišli u partizane, u ustaše, i nisu se vratili ... Spominje se popa koji je nakon rata odlazio od kuće do kuće zapisujući priče o tim nemilim događajima, ne izostavljajući ni jednu jedinu riječ, pa ni onu koja je kazivala o *dobru* koje je učinio poneki pripadnik neprijateljske vojske. A mogao je to i 'preskočiti', komentira Pripovjedač, a nije!

Kako liječiti patnju svoga naroda, pita se i odgovora, čitajući Isusov govor na Gori – Blaženstva.

Izgovarajući ih, primjećujemo da Pripovjedač postaje mirniji, staloženiji, da se u tim tekstovima osjeća zaštićen, kao u zagrljaju Onoga kome želi povjeriti i predati sav teret i patnju svog naroda.

Pojašnjava nam, otprilike:

U Govoru na Gori susrećemo se s vrlo radikalnim Isusovim zahtjevima: *ne uzvratiti na udarac, već okrenuti i drugi obraz; ljubiti neprijatelje i moliti za progonitelje; ne praviti kompromis između Boga i bogatstva; ne brinuti se tjeskobno, već se prepustiti providnosti; ne suditi druge, već biti samokritičan; prvo činiti drugima ono što od njih očekujemo; s riječi prijeći na djela.*

Kako je to moguće? Moguće je, nastavlja Pripovjedač, uz sveopću pomirbu. No, prije toga je potrebno obratiti se Isusu na Križu i predati mu svoje grijehe, bijes, mržnju, osvetoljubivost, nedjela kojima smo zarobljeni i koji nas koče i zamoliti Ga za oprost.

Ostvarivši mir s Bogom, ojačani i u pratnji Njegove milosti otvara nam se put praštanju i traženju oprosta, donošenju i dijeljenju primljenog Božjeg mira podijeljenom i ranjenom narodu u susjedstvu, na radnom mjestu, u školi, na fakultetima, zajednicama, u Crkvi, na ulici i trgovima.

Mir će nastaniti našu zajedničku domovinu. To je moguće ako molimo čista srca!

Radost je bila čuti dušu koja vjeruje i na putu je patnju naroda liječiti obraćenjem, praštanjem i molitvom, premještajući Blaženstva s Gore u svakodnevni život.

To je samo jedan kamenčić kojem pridružujem svoj i kamenčiće nekolicine dragih prijatelja.

Ako je zapisano da Kraljevstvo Božje počinje već ovdje na zemlji, onda ga trebamo graditi i čvrsto vjerovati da su naši životi u Njegovim rukama.

U Splitu 5. svibnja 2009. godine

KAO DIJETE

S visine se pada,
sa zemlje podiže se,
hodi i raste ...

Jutro kad provjetri ti dušu,
Dobru u susret kad kreneš,
dan zagrliš kao dijete,
k sebi ga privineš.

Čvor je odvezan
uže hvataš slobodno,
na početak te vraća.

Dijete jednoslojno,
čisto, opet bivaš,
radoznalost prošla,
ništa ne tražiš,
ništa ne pitaš.

U Splitu 25. svibnja 2009. godine

Mirakul o' judi i vr̄mena

O temu ne piše u fojima

GOLUZASTI

Bože moj! U ča smo se pritvorili? Ka da smo izgubili busulu. Joli ti šušur toliko upadan, jerbo su se toko približila dva dvajspeta u misecu: izbori za tri dana, 25., i Božić za misec dan'? Ne znan?

Split je jopet malešan. Sve se događa na dva-tri mista. Svi su izašli vanka. Reka bi čovik: sad se vidi, sad se zna: ko smo i kakvi smo.

Najprin su se s metlan lipili plakati, penjali i' ko će višje, drugi i' odlipivali usrid bila dana. Jeni s Bogon čuvali Rvacku, drugi pjucali po onin koji su je stvorili. Jeni su pekli srdele s bilin očin, a drugi dilili sadnice o maslin.

Di si god okrenija, nabasa si na na jude s maslinan. Jena je ženskica izvadila dite iz karocete i u nju štivala tri sadnice. Svi trčidu ka da su i' ukreli. Jema i oni, pinku stariji s bonetima i rukan odozad, ča čekaju di će čagod zavonjat, a ondac navalidu. Guraju se ka igrači regbija oko baluna, ko će kome vazest zalogaj.

Izašla san deboto uru i višje prin početka da obajden, ošervan se i čujen koju, a ondac san se vratila kući.

Inšoma, unutra šatora je svit koji je ka za stranku, a vanka tega, sa strane, stojidu oni ča znaju fišcat i pravit makakade, a jopet bi unišli unutra i mašili se, kad bi vidili da dilidu debrecinke i pivu.

Ne znan ča činidu kad u isti dan triba trkat na višje skupov i di sve to štivaju. Ma, ne ću o ten. Lipo je to ispriповidija naš šjor Ivica jene subote na Radio Splitu.

Još je fala Bogu živ jedan stari komunist (e, da je jedan!) ča govori da nije višje to, a ne znan ča je. On je zna reć da bi bilo dobro povrj trbuja jemat patent, pa kad je čoviku tisno, otvorit ga i malo promišat, razmrsit criva, a ne završit pod temperin.

Pomislila san da bi bilo dobro pozan svega tega ča se podililo, pojilo i popilo, popit po čaše gorke soli i navrime se osvistit.

Ako čovik nima voje ni force oli ga je straj osvistit se, triba se feramat kraj najmanjeg izmišjenog pulta kraj kojeg su stale dvi divojke s nikoliko libri. Tu ni bilo spize ni bibite. Piše: – Dani filozofije.

Ajme meni! Ča dištonaju okoliš.

Kako se mudrost mogla feramat ovod? Niki će mislit da su i oni more bit nika stranka.

Inšoma još ovi nikoliko uri, oni mislidu da moredu govorit ča i' je voja, vriđat se meju sebon, a mi in moramo sve virovat. Ondac kad svrši ovi vrtujak, kad jopet počnedu govorit ka i prin izbori, kažedu da je taki običaj. Jopet su svi ka prijateji i svi se dobro razumidu, ako ćemo lagat.

Najšporkije je ča se većina tega svita ponaša ka da ustav vridi samo za nji, da samo oni jemadu pravo na slobodu misli, govora i pisanja. Zaradi tega još prin tega šporkaju svakoga ko ne misli ka oni, ko nije njihov, ko jema svoje mišjenje. Crikvi bi najrađe zaklopili vrata, udunili sve tiskovine, izbacili i' iz skula, svi' spustili jopet u katakombe.

Ča je još šporkije, vratili su se jopet špijuni u crikve i dežuraju. Meni se pari da je to 1945. joli 1956. godina. U ono vrime, sićan se prijatejice iz gimnazije, poslin profešurice, koja je dežurala jedne godine na ponoćku ispid crikve Gospe o' Zdravja i notala ko uliza unutra. Poslin mlogo godin pokazala mi je jedna druga prijatejica na nju i kaže da jon je sin nastrada radi nje. Ondac je prošlo još višje godišć, pa san je jedan dan našla u sakristiji jedne crikve. Nisan znala ča radi onde. Ma, vidila san da sve pozna, da je ka domaća. Bože, pomози! Jema i tega. I bit će jopet.

U mojon župi, na misi, pop nije govoriya o strankan niti za koga triba glasovat, ali je lipo reka da proštijemo priporuku rvacki biskupa za izbore, koju ćemo dobit na izlazu iz crikve a ne priporuku biskupa s kojom su nas tratali u fojin. Na kraju je zamolija špijuna koji se, po službenoj dužnosti, nalazi na misi, da nastavi pisati o njemu, ali samo ono ča čuje da je reka, a ne izventavat i nadožuntavat. Reka mu je da ćemo mi molit Boga i za njegovo zdravje unatoč njegovon zločeston i šporken poslu.

Isti dan, na misi, u 8 uri, u Gospe o' Zdravja fratar je priporučija virnicin da se pridržavadu priporuka rvacki biskupa i da svi izajdu na izbore. U ti je čas jena ženskica puno grubo, šoto voće, zabeštimala i izašla vanka.

Ča je ovo, svitu moj? Ma, nisu ovi ulizli zanja dva dana u crikvu. Nisu se ovi zdigli ni o' mrtvi. Pari mi se da ovo stupaju njijova dica, unučad, da jopet vežijedu krvave marame oko vrata.

Još manje o' četri ure, pa će, Bogu fala, svi umuknit.

More bit da je i dobro, s vrimenta na vrime, prosijat se, da vidimo di smo, koliko smo blizu oliti daleko od onega ča sanjamo, jerbo bi nan se moglo dogodit da višje njanci u snu ne ćemo smit govorit.

U Splitu 23. studenoga 2007. godine

IZBORI

Bože! Pobijedila sam.
Ponovno sam Te izabrala.
S Tobom sam Tvoja vječna stranka.

Ostavljali smo politiku na plakatima,
pušionicama desperadosa,
nezadovoljnika,
u rano jutro
na ulici.

Vidjeh troje mladih
koji crtahu brkove
po kandidatima,
odljepljuju i čupahu plakate kod oka, usta,
rezahu po njima.

Gledajući uokolo htjedoše da ih se vidi
da nešto rade,
da im je to zabavno,
da izazovu prolaznike.

Zabrinuto pomislih da bi oni sutra mogli
izrasti u podmetače neredâ, požarâ,
vatre među ljudima,
ne poštivati,
ne cijeniti,
podsmjehivati se životu.

Nizbrdo od crkve Srca Isusova,
s dvjema je štakama ususret
s mukom hodao starac.
Iza njega je, umjesto štapa, unuk pridržavao baku.
Mladi bračni par, skupine časnih sestara,
znanci iz moga kvarta,
polagano se vraćahu s glasovanja.
Ispred i iza mene, išli su drugi.

A Ti, Bože?!
Ostade sam samcat,
na listi koja uvijek pobjeđuje.
Gledaš raspamećene od oholosti i pohlepe,
odjenute u prijevaru i obmanu,
koji načiniše predstavu od 'zaslugâ'!

Roma dovedoše pred kameru
da svi čuju da su njemu svi jednaki,
da će se on prikloniti onomu tko mu život učini životom,

tko mu obeća bolje.
On nije sretan,
izbezumljen ne zna gdje je,
tko ga dovede,
komu on treba?
On broj, zastupnička ruka?

Gdje ostade njegova čerga,
lonci ispred šatora?

Bože! Ti ga prepozna.
Pomozi mu! Daj mu mjesto!
Uzvisi ga, radi čuđenja u očima
bez odredišta i kućnoga broja,
uzvisi ga obećanjem koje si dao svima poniženima.

U Splitu 26. studenoga 2007. godine

GOTIČARI

Probudila san se u dvi ure misleć da je finila noć, ma san se privarila.

– Zima je. Di 'š sad po kamari, provaj jošćec zaspat!

Ne gre. – Aj' misli pinku ako moš, zlamenuj se..., govorin u sebi, past će ti čagod na pamet.

Ondac ka iz topa prid jočiman mi zasvitli gotika, gotička subkultura. Ma ča, koja to!? Bože moj, ona iz jučerašnje *Slobodne*. Pa kako ti more zasvitlit? Crna ka crna noć. Ča tu jema svitlit?

Ma, meni je isto zasvitlilo jerbo to nisu stari, izvanpili *gotičari* vengo mladi. Najstariji jema tek dvajs tri pramalića, drugi su još mlaji. A di su oni ča se nisu prispili litratat? Kako ne će svitlit? Kad će ako ne sad? (Neka se nikor ne najidi ča i' ne ću zvat cilin imenon, vengo *gotičari*, jerbo mi je tako lagnje i pinku lipje.)

Jur prin skule mobitel je prinosija vist, a none je dobila befel, prin public' o Keka, kupit foje i pogledat svog benjaminka.

Mislin da je ritko koja kuća prez *gotičara* i da se ne moš pravit ka da i' nima, jerbo su oni tu, s nan i mi i' volimo, bili oni pravi *gotičari* joli samo njiovi kortedanti.

Ondac jopet mislin, da san i ja, more bit, bila ka nika *gotičarka* prin po stolića. Kako ne? Nosila san crnu košuju, crne gače, crne mokasinke, crni kapot 'treći čovik', francuzicu, kratku kosu.

Na Pjaci bi me zvali Fransoa (ka ono, Sagan), pušila san lulu od jantara i trišnjina drva koju san u Zagrebu vratila Vinku.

To, ča bi se kritičari moga vrimena ošervali, nisan obadavala. Ča je ondac bilo drugovačije vengo sad? Jedino to, ča san samo ja bila, ajmo reć, '*gotičarka*'. Moja klapa je bila ka vas drugi svit. Nikor se ni intrigava u me, izlazili smo uvik skupa od betulâ do Belvija, od Sustipana do grada, nalazili se na vrj Pjace, šetali, pripovidali. Bilo nas je od mužike, pisama, slika, fotografije, pravi boema ... Ja san bila najmlaja. Još san odila u gimnaziju. Njiman san se prižentala s mojin pismama. Sve skupa, bilo nan je lipo.

Joj, pale su mi napamet nike crne košuje oslikane s malin lubanjan, oli jopet nike druge s rebrima i drugin koščican, pa kad ti takvi gredu ususret pari ti se da i' gledaš na rentgen.

Sićan se da san i ja prin pedest godin bila dobila jednu lubanju i držala san je u kamari na biblioteci. Kad su prošetale sve kurjožaste vižite i dobro je prigledale, ondac san je dala daje.

Sustipan je u to vrime bilo lipo i mirno grobje koje je uvik bilo ukjučeno u naš noćni đir. I tamo su bile arkade, a i greb od moje none Milene, di bi se fermali. U miru bi slušali ribarice ča su plazile svićan po moru i ka inkantani gledali meju grane o' čempresi, kako prolazidu, doklen bi pisnik Kruno u zanosu govorija svoje verše. Gospe moja! Koji su to bili gušti! Jedva nas se čulo.

Vračali bi se u grad u sitne ure, mirni ka da se vraćamo s blagoslova.

Je, da bi ja ogrizla svaki put kad bi došla kući, ali ča je to bilo naspran moje '*gotičke*' osobe, koja je uvik bila svoja, prez obzira na cinu. Bila san s odgojenin, višje siromašnin sviton, čiste savisti i virovala san da je to najvrjedniji čertifikat na svitu.

Uvik radi oneg nesriknjeg 'ča će reć svit okolo' ja bi dobila porciju. Fala Bogu! Neka su mene moji stari čuvali onako kako su mislili da je najboje, a i frušta je izašla iz raja, govorija je svit.

Danas nimam njanci komad crne robe, ni za umrit, a iz mene još uvik ćiri ka nika '*gotičarka*'.

Ne štijen *Slobodnu*, pokojne pogledan priko interneta da ne priskočin koje žalovanje. To je sve.

Ma ka i drugi dil kurjožastega svita otila san vidit ča danas činidu i kako to žividu mladi *gotičari*, pa san kopirala stranicu *Slobodne*, da je malo boje vidin. Izbližjega.

Asti sto miši! Evo na! Jopet potriba mlajarije da se izrazi drugovačije. Ma vidi ti nji! I to u duhu *gotike*. Eto litratanih mladice. Sve odlikaši, dobričine i mirojupci. Kažedu za se da nisu opasni niti zločesti, ne pripadaju okultnome, rekli su ne: magiji, orgijan, ne kolju kokoši, ne rižedu žile. Znači, ne pijedu krv.

Otpor prema zlu pokažijedu glazbon i posebnin veštitan. Nino se fali da je otkrija alternativnu glazbu. Žalosni su jerbo su svaki čas žrtva nasrtjivih i fizički agresivnih 'cajkaša', a takvi obračuni nisu u skladu s njiovon životnon filozofijon.

Ma, ni to ni sve. Nji priko joka gleda i drugi svit, oni koji se još ni prisvuka. More bit višje oni stariji. Izazivjedu i' upadican i svakojakin dobacivanjen. Mlaji nimaju vrimenta za ošervat se na nji'. Pari se da ženske ka ženske, boje prolazidu.

Žaj mi je puno Ivana (15) kojen su roditelji zapalili crnu robu i pisme. Žaj mi je da nisu jemali pacjence i višje vrimenta. Ivan mi se malo prilipija na srce, pa tu njegovu kratku izjavu čujen ka vapaj za pomoć.

Dragi roditelji, ko more boje pomoć Vašen Ivanu od Vas. Nemojte omar s uvjetin. Najprin se zagrlite, sidnite zajedno, ondac ga poslušajte i počujte ča Van oće reć. Pacjenca! Ne prišite, ondac Vi kažete koju. I ne mora bit uvik i samo komanda. U ovaken svitu ni lako ni mlajariji bordižavat. Morete li zamislit da je u Vašin rukan jedan o' kjuči budućnosti za Vašeg Ivana?

Prin nikoliko dan jopet san čula one tri lipe riči, koje kad dite nauči u fameji, nima straja da će zaboravit i da će zastranit, da će mu tribat samo crni veštit i najžešća glazba s 'dramatičnim' stihovima i da će na ulici postat žrtva raspamećenih 'cajkaša'. To su riči: molin, fala, oprosti. Naravno, prin tega ste i vi morali čut te riči, jerbo ako i' niste čuli, niste i' mogli ni prinit. Ni ovo novo, ma triba i' se dikod sitit i ponovit.

Niki dan san bila u jednu butigu o' lancuni. Kad san kupila ča mi je tribalo i dobila vrićicu u ruke, rekla san prodavačici: – Fala Van, bili ste strpjivi i jubazni. Ona je ostala incukana, nasmijala se, a ja san je pitala: – ... ol' Van to još nikor ni reka?

– Ne – odgovorila je.

Eto, di smo mi,svitu moj! A ko će nan reć fala, ko nas vidi, ko čuje, ko sluša, kad su nan u ušiman oni botuni, a kad je tako, ni triba ni pozdravit ni triba ništa!

To ka da očemo reć ako nan poznati dolazi u susret: – Ne prikidaj me, pusti me na miru. Ol' ne vidiš da slušan?

Ka mutavi. Tako je najboe. A nije tako.

Ajme meni! Draga mlajarijo, ko van je sročija ovako grubo, conkulavo obilježje *Gotičkega pokreta*: glazbeno-stilsko-ideološki sustav. Ne ću van se u to mišat... Ajme!

I ono šoto, jošćec uokvireno: - *Gotički pokret zapravo je glazbeno-stilsko--ideološki sustav začet sedamdesetih u Londonu, okrunjen nešto žešćom glazbom koja obiluje vrlo dramatičnim stihovima, neobičnim „bljedolikim" imidžem koji inspiraciju crpi u kombiniranju viktorijanskog stila sa „sado-mazo" i futurističkim elementima, a nadahnuće nalaze i u poeziji (Byron, Poe), kulturnim filmovima i mitološkim bićima kao što su vampiri, demoni i vilenjaci.*

Ča je, Ingleži, di ste? Jezičari!? Privoditeji!? Ajme!

Da je paket ariva iz Londre, to bi svak pripozna i da niste napisali.

Ma sad je, na kraju, priča napravila tombulu, pa ono ča govorite da nije –je.

Kako se nadahnjujete "sado-mazo" kombinacijunima? Jemate li lisice, bičeve, morete i sve instrumente ča triba? Trošite li i na to pineze u sado-mazo dućanima, joli jošćec samo kurjožavate kroz bužu? Jeste li znali i za otel 'sado-mazo'? I demoni vas nadahnjuju!? Pa ča vas ondac muči? Najprin ste rekli da vas žalosti zlo koje je zavatilo svit, sveprisutno zlo.

Koje sve šporkarije moran radi vas proštit ne bi li vas boje razumila!

More bit ste još dobri, ka ča bi ja otila da jeste, da vas mogu branit prid drugin, pa sve to lipo u miru gledate na izdašnim TV-postajan, raznin You Tubeima i blogovin, do jutra. Ne daj, Bože, da van ikad nadahnuće bude životopis Byrona i Poea. Ponavljan: životopis!

Ja san se s mojon malon omar uvatila. Zašto? Zato jer je skočila na me i rekla da *gotičari* nisu sotonjare i da ovo ča piše na kraju članka ni istina.

– Vidiš li ča su novine? Ča televizija? Vidiš li kako si se zajapurila, užgala radi neistine. Jema vrimena, naučit ćeš.

Mlajarijo moja! Ja san vas morala pitat ča san pitala, jer san tako proštila. A vi se pinku zamislite.

I jošćec jena rič: ne bi vajalo sudit čovika po veštitu i postolan. Čovik je iznutra, svaki za se, jedincat. Njemu je dano bit. I ja virujen da svi vi u sebi nosite potribu za pripadanjen, žeju da budete privaćeni takvi kakve vas je Bog stvorija. Jemate mijun način za to reć i pokazat. Ne triba cilu planetu zaviti u crno za pokazat da ne želimo, da ne ćemo zlo. Zlo reste ka ča reste i dobro. Ono je i u nan. Kad bi ga barenko uspili izbacit! Ti život i ni drugo vengo vična borba dobra i zla. More bit da je nikor o' vas i čuja kako čovik 'triba radit na sebi'. Ol u van nima žeje da budete posebni, rekli bi vi, originalni, jedinstveni, svoji, vengo vas triba nikor vodit? S takvin od medija izbezumjenin mladim sviton, Veliki brat more činit ča ga voja i to čini. Vi za njega postajete osvojeni i pokoreni prostor.

Zlo ne triba jošćec i uvozit. Ono se gura od granice do granice ka radioaktivna škovaca, a nan nesriknjacin je uvik dražje kad je paket izvanka, od furešta, pa makar unutra bija i Gargamel. Samo da ni naš.

Ja užan reć da se triba borit *ZA DOBRO*, uzgojit ga i ono će rest. Okrenit se prema dobru, ka ča se suncokreti okričedu prema suncu. I bit će svitlosti u nan i meju nan.

<http://arhiv.slobodnadalmacija.hr/20080123/mozaik01.asp>

U Splitu 25. siječnja 2008. godine

JOČI U JOČI

Sve je na svon mistu. Kad čagod zatriba, točno znan di ću nać. Ma to ni vridno spomena, jerbo tako radi vas svit.

Kad me pinku zaboli, ferman radit i počnen điravat po kamari. Najprin stavin dvi kapi blagoslovjene vodice na 'beštju', zamolin je za kaki-taki suživot i pomolin se, pokajen i oprostini cilen svitu.

Druga je likarija zemajska: melem-rić s dragin čejadeton.

U ten razmišjanju, ka naručen, zazunzi telefon. Nastavjan misal i pričan jon o potribi čovika da se susritne, reče besidu i pobigne, makar na minut, od uliza u sebi.

Nima ništa o' tega kad mi reče: – Tribaš izać, uvatit malo friške arje, 'odat. Sva ćeš se iskrivit po cili dan sideć...

Ondac ja upadnen: – A da pojdemo na more, u ribe?

S druge bande ka da je glas umuka.

– Ajde! Nabavi sve ča triba, ti 'š reć di ćemo i na koju bandu.

Biće se išempjala kad me čula. Oli je ovo ultimo? – more bit pomislila.

Radi tega, jerbo je sve na svon mistu, omar san našla bilu vrićicu zagropanog vrja koju san spremila prin višje od deset godin. Razmaknila san libre na stolu, odgropala vrićicu i iskrenila tunje, prigledavajuć i'. Ostalo je još pet pluta. Dva su jemala i udicu i olovo, na jednen je falila udica, na jednen je falilo olovo, a na jednen je falila i udica i olovo. Tunje su bile šesno namotane i prez gropi. Ondac san jopet sve vratila u vrićicu. Ma sad san je ostavila vanka, nek se zna da misal na more i ribolov nije samo žeja.

Poć ćemo pa makar ne mogla ni zaitnit tunju. Nek se makar pogledamo joči u joči: more i ja, da vidin oće li me pripoznat, poslin toliko vrimena?

Pogledan na barometar. Pâ je ka nikad. U jednen danu tri i višje puti se promini vrime. Di ćemo po ovoj friškeci? Čapat puntu?! Još ni zateplilo i vaja na peškariju kupit pedoće, očistit i spremit i'. Neka sve bude kako triba, a ne u zanj i čas trkat i tražit naokolo.

Gospe moja! Kad se sitin kako san jemala lipu boršu za ribolov i škatulu za ribe, s bužan na pokrivu. Ma sve!

Kad bi zaitnila tunju pa kad bi pala na dno, kad bi riba prvi put ugrizla, a ja onako, ka da ne ću, samo malo povučen, a ondac ona jopet ugrize, a ja činin fintu da je ne ćutin, pa je pustin, da malo otpliva s udicon, pa kad oćutin da je boje zagrizla i da potiče, da se ne more višje otet, da je tunja pinku težja ... Gospe moja! Koji su to bili gušti, koje veseje! Kad bi dospila na dubinu di je vidin kako se okriće, pa još kad bi je iznila povrj mora, do sebe, pinku je stisla dok jon izvadin udicu iz just ... i ondac? Ondac bi cila fešta bila gotova.

Škatula bi se uvik napunila i uvik je nikor jema dva-tri pjata lipe juve. Bili su to veći špari, dikod i majušni, knez, pirka, ma znalo je bit i lipi pici ...

U to san vrime znala sidit na siki po četiri-pet uri, kad bi dobro išlo i višje. Ka inkantana u more.

Kako ću sad? Ko će se popet na siku? Skočit, priskočit? Kako 'š se sagnit, kako sist? Ko će te dignit?

Stat ću na noge. Koliko uri? Ko će te držat?

Vidila san na internetu nike katrige za ribolov. One, ka za režisere samo još jemadu sa live i desne bande žuntu za pribor i ješku. Pa di bi s ton katrigan? Ko će je nosit? Neka je lagašna i fika se na boršu, ma za sve te bagaje, pari mi se, da bi triba i fakin.

Još prin tega bi tribalo poravnat tle, istuć sike ... Onako ka ča su to napravili po otocin, svaki prid svojon utvrdon, do u more.

Prin puno godin, bisna na te vlastodršce, stavila san ješku na udicu i otplivala pinku daje i itnila tunju. Gospe moja! Kad je riba zagrizla, a bila je to pinku veća i jača, i počela potizat, a ja nju, kad je ona počela livo-desno, zaplićat mi se oko nog umrila san o' straja. Evo ću umrit infašana ka faraon! Počela san arlekat. Finalmente me je dobri svit spasija: mene i ribu. Nikad više taki ribolov! Ma i take lovine.

Eto, kako jeman, u kamari, i na katrigi i u kočeti, tempur, sitila san se da bi bilo dobro, da nikor izventa katrigu za ribolov od tempura, ča oće reć da bi tako čovik moga sidit na svakakvin sikan i bovanin.

Ajde! Kad smo sve špjegali ča i kako bi tribalo bit okolo nas, da bi čagod ulovili, ajmo vidit ča mi sami moremo.

Livon rukon jedva mogu potegnit pjumin za pokrit se po kostin. Rame klapa ka da se svaki put kad ga maknen, otkjuča i zakjuča. Desno ne ću ni spominjat jerbo san livoruka i s desnon niman mota.

Kako ćemo ondac? Lipo, prijatejica će itat tunju, ja ću stat atento i potizat, ako se čagod uvati na udicu.

Ajde, fala Bogu da me je dopalo i čagod radit, a ne samo fantažat. Samo da na kraju i ja ne postanen ka jedna Dinka ča je onji tanto tribala partit, kako bi znala reć, 'u seoski turizam'. Vadila bi valiže, pakirala se, otkazivala boravak u domu za desetak dan, pozdravjala se sa sviman, a ondac bi je, sutradan, obilazeć stare, jopet našla u njezinoj kamari, na iston mistu, kraj valiža.

– Asti sto miši! A ča se dogodilo, zašto niste partili? Na drugoj kočeti stala je otvorena valiža.

– Eto moja Socijala, za ovi put ništa. Pâ mi je portafoj u banj, vas se smočija i pinezi, stavila san sve sušit. Lako za to, mogla san ja partit i sa mokrin, ali mi se ne dopada ti znak i ne znan ča to oće reć. Sigurno ne dobro. Mogla bi se dogodit dižgracija a di san onda, ko će s menon tako staron? Zato san dala našoj Desi da mi kupi jedan pravi, pravcati livanjski sir. Cilu glavu!

– Ajme meni, pa di ćete ga držat, to će Van puno vonjat? – dodan ja.

– Bome u vrićicu i na gvozd o' ponistre.

Ondac se jopet praznila valiža, roba se vraćala u armerun, a 'seoski turizam' je osta samo pusta žeja naše smišne Dinke.

Ni ja više nisan za nikaki turizam, ma pinku se protegnit do nike stare pošte, makar tunju spustit prid sebon, uplitko, i gledat kako se one najmanje igraju oko ješke, to bi jur mogla. Divertit se s njiman i priznat da smo jednako malešni ka ča smo uvik i bili. Ma one će još rest i varat će i' ničije udice.

Moja se fermala i triba jon ruka. Prijatejska, do pošte, more bit samo do plicaka. Ako ne dospijemo do te štacije jopet će bit dobro. Važno je da je sve na svon mistu, da od jučer vrićica visi na katrigi i čeka, pa ča Bog da! Ako ništa, potrošili smo pinku vrimenta i uja u svići.

Fala Mu za fantažiju, za jubav i punu škatulu sitniša s probužanin pokrivoton ča još uvik vonja friškinon, i koprca se uz zanje rešpire mog sićanja.

U Splitu 25. ožujka 2008. godine

KA DA NIJE NIŠTA

Kad stavim Anđele spavat, razbudim se puna force,
komodan se, šapjen sa sebon,
kuntenta ča je pasa jošćec jedan dan,
ča smo *dobro* i jubav iznili vanka,
na arju meju tiće ...
pa neka viču, neka kriče.

Kad stavim Anđele spavat, spustin se u poltronu,
zaklopin oči i đirajen,
da nikor me ne vidi, s Njimen po sarbunu.
Dok plitki vali misecu se smiju
i meni dojde pismu da zapivan
serenadu judin,
da se igran, ka da nije ništa,
da in krila čistin
pripravjan za sutra.

Kad stavjan Anđele spavat,
štivan i' ka mater dicu
pojubin *dobrotu*,
za ruku je držin,
ondac me išempja njiova milina,
pa zadržimjen i ja
ka da nije ništa.

U Splitu 4. lipnja 2008. godine

HODAJ SUĆUTAN

Bili,
otpjevali,
odsvirali.
Prošli,
otišli.
Zabranjeni,
al' slikani,
spremljeni.
Nikad više!
Riječ izrijekom
zabranjena,
pokošen život,
ponižen,
sagnut do tla,
neimenovan,
zatučen
šiljkom usred srca.
Drukčiji,
od istog ubijen,
bez prava,
ostavljen
u kaljuži.
Prijatelj
zaboravljen,
veto na riječ
volim,
ljubavi
prosute
u vrijeme ukradeno,
nasukano,
ranjeno,
potopljeno u dubine.

U Splitu 18. rujna 2008. godine

NAJLJEPŠE DOBRO JUTRO

U rano jutro, u vrijeme kad moja Tončica spava, dok još ni molitvu ne izustih, tišinu sobe prekinu telefonski poziv.

S druge strane čuh najljepše dobro jutro na svijetu: svoju *Tončicu*.

- Odakle me zoveš? Gdje si? - pomislih, pa naše sobe dijeli samo zid. Što je sad ovo? Odakle njen glas?

- Reci, dušo, što je ... ?

Tončica odgovori: - Ja sam u Zagrebu, došla sam posjetiti društvo i vraćam se u ponedjeljak.

- I? Što trebaš? Zašto si me nazvala?

- Ma, ništa posebno, samo sam Ti htjela reći da sam Te sinoć željela pozdraviti, pa kad sam vidjela mrak u tvojoj sobi nisam te htjela buditi. Ujutro, prije odlaska sam ponovno pokušala, ali je u sobi još uvijek bio mrak.

- Draga moja Tončice, dok si Ti gledala mrak u mojoj sobi, u meni je pjevalo Svjetlo: *Dobro jutro, Isuse ...* Bila je to zahvala za dobru noć i još jedno jutro.

Želim Ti reći da teta već nekoliko dana hoda s Tvojim jutarnjim darom, s *dobrom* i ljepotom, koje si unijela u naš kratki telefonski razgovor.

Pričam ga i hoću ga reći, jer je to *Dobro* i njega treba primijetiti i pamtiti.

Istodobno Ti izričem hvalu i pokazujem Ti kako je malo potrebno da čovjek bude sretan.

Draga Tončice! Budi dobra i sačuvaj lijepu riječ za sve koje Bog pošalje na Tvoj put.

U Splitu 25. siječnja 2009. godine

AKO NJEGA IZABEREMO

Dan, kao i svaki drugi, prolazi uvijek s prijekorom da nismo bili korisni i to samo zbog toga jer smo zaboravili promijeniti kriterije. Naime, zadržali smo norme koje priliče mlađima, dok vrijeme kao pijesak protječe kroz prste, usporava nas i mi ga ne možemo slijediti.

Kad padnu snage, kad dio jutra biva ukraden zauzetošću s poteškoćama ravnoteže i sigurnosti, kad se hrabriji i manje hrabri počnemo pregledavati, postavljati sebi dijagnoze, povlačiti se, jer smo sami sebi odredili koliko i što možemo, što ne smijemo – tad počinje starost. Nju nagoviješta ponašanje, ne starosna dob. Tako ja mislim.

Pomolimo se površno i u žurbi čekamo vidjeti što će On učiniti, kako pomoći, a On, kao da je nestao, da ga nema. Prolaze dani, mi uvijek i uporno molimo i ne pada nam na pamet da bismo mogli nešto mijenjati, da smo nešto propustili, da nismo u samoposluzi i ne možemo kupiti Njegovo prijateljstvo i naklonost u prolazu.

Ali, ukoliko Njega izaberemo, sve se mijenja. To znači da se i ja mijenjam, da to želim, koliko god je to uvijek bio najteži dio posla. Ovo je posljednja prigoda i nema odstupanja.

Pomolih Mu se jutros nekako drukčije, sa štapovima u rukama i pogledom prema Nebu i rekoh mu: Pokreni me! Vodi! Nosi me, Bože moj! Koliko si puta Ti pao radi mene, a ja ovdje besramno razvijam strategiju kako se sačuvati od pada – fizičke boli, sebično, ne primjećujući mnoge druge, ne učeći od patnika. I pokrene me i odvede ljudima u susret. Darova mi da se svakom nasmiješim, da svakog pozdravim, snagu da ne pričam kako je život težak do zadnjega časa, nego da gledam, kako pred svima nama stoji samo određeno vrijeme, koje ne smijemo pustiti da zjapi prazno.

Dođoh u Verbum i napunih se dobrim željama i novim knjigama natrpam naprtnjaču. Zadržah se u priči sa zaposlenicom. Vidjeh da zna i slušati i pričati, pa povedosmo riječ o starosti, o aktivnoj starosti, bolesnoj, a opet zdravoj, starosti koja sebi ne određuje vrijeme ni granice. Naslonih štapove na pult i prošetah. Pričajući, među knjigama osjetih da mi duša cvjeta, da spoznajem i da prihvaćam, da ne mogu više svaki dan 'izmisliti' nešto novo i dobro, jer se tako nešto često nalazi skriveno i u običnim, malim, svakodnevnim stvarima i ljudima koje čovjek zanemari, ne primjećujući ih.

Knjige koje su mi uvijek pričinjale neobičnu radost sad postaju vrjednije: one će služiti i pomagati drugima i ne će čekati zatvorene u biblioteci da ih netko slučajno uzme u ruke i otvori.

Ponekad sam znala ispričati, kako mi je otac odgovorio kad sam ga jednom upitala, zašto nije kupio neku knjigu za koju sam znala da bi je volio imati. Odgovorio mi je kako je vidio u izlogu da je knjiga vrijedna, ali da nema više vremena jer ih još nekoliko mora pročitati. Tako je on procijenio i slučajno pogodio svoje vrijeme.

Nakon ugodnoga razgovora u knjižari, ponovno uzeh štapove, naklonih se i sretna iziđoh na podnevnu žegu.

Nekoliko metara dalje stajao je niži čovjek sijede brade, u bijeloj majici i kratkim ljetnim hlačama. Zaustavi me i pita kako se zovu štapovi kojima se koristim i čemu služe. Ispriča kako je bio uvijek zdrav, a onda je doživio srčani udar i otada se sve promijenilo. Zanima ga gdje postoji udruga ili društvo da se može uključiti u 'nordijsko hodanje'. Rekoh mu, još malo popričasmu i eto, potvrdismo kako vrijeme neumitno prolazi i donosi uvijek i ono što ne bismo željeli, o potrebnoj umješnosti da manje lijepe događaje prihvatimo i naviknemo se i na teže dionice ovozemaljskoga puta.

Svatko tko nas je opazio primijetio bi *kako se ovo dvoje starih i nepromišljenih zaustavilo na najvećoj žegi... kako ništa ne misle ...*

Međutim, nitko ni ne pomišlja da bi ovaj dan bio siromašniji bez i takvog susreta s nepoznatim čovjekom koji je imao nešto za reći i koji je to izrekao s mirom i razborito. Te male, obične stvari, *mrve o' života*, poput tablete koju liječnici ne propisuju na recept, toliko su djelotvorne i drage. Na njima naiđemo u knjižarama, na putu, uz more ... svugdje. Njima nije određeno vrijeme uzimanja ni količina, nisu antibiotici, ali su uvijek pomoć i potpora na putu.

Neznancu nisam otkrila da teret knjiga u mojoj naprtnjači na leđima, s kojom sam upravo napustila knjižaru, donosi lakoću i mir, da On u njima liječi ranjenu dušu, da odmara i ozdravlja. Pa kako da se čovjek ne da, ne ide u susret drugom, kad se taj slatki teret iz naprtnjače prelije u srce? Ništa u dijelu ovoga dana nije bilo drukčije ni osobito, a što nije bilo i jučer, ali sam ja bila drukčija, prijemljiva, izišla iz sebe, primijetila druge, bila im slušanje, oni meni riječ, osmjech, razgovor, nada da je i starenje moguće živjeti, ako Njega izaberemo i dopustimo da nas mijenja upravljajući naše štapove, prema ravnoteži i sigurnosti Neba.

U Splitu 16. lipnja 2009. godine

JUDI IZ ŠKATULE

Kad stojiš kući, pari ti se da svi stojidu kući, najskoli po oven zvizdanu. Ma ni tako. Evo me, rekli bi naši, na zanjen mulu, di čekan, rekli bi parobrod, ma ni ni tako, vengo trajekt!

Zvizdan je upeka. Sestra mi govori da je tišća u prsi, da nima arje, da više ne more izdurat vanka, a tek je počelo.

Inšoma, ja se pravin zdrava ka cekin, pa san već najranije imala puntamenat s gospojon Divnon iz MUP-a ča san je ono bila utirala u libar *Dodir vrimena* jerbo me bila osvojila krejancon. Baš se dobro zove, propjo je divna i čovik ne more zamislit da jema i tako dobrega svita meju nan. Duša o' čovika!

Svi govoridu da ne izlazin prez kapelina jerbo će me ubit sunce. Jemadu prav. Šoto strijača je pinku lagnje. Jučer mi je Mala rekla da se unutrašnja štrika o' strijača rašila pa nek je sitin na to, kad dojdemo doma. Ona će to zašit. Ne 'š ti, pa ću to zapametit?

Ma, kad san arivala na puntamenat isprid MUP-a, skinen strijač s glave i vidin da se po štrike o'šilo. Potegnen konac do kraja i u ruci mi se najde cila štrika. Lipo je naslonin na sidalicu, a strijač na glavu. Ali, sad se strijač, pinku širi, spustija na uši i klapa po nogican od očali. Aj' ča! Nima više strijača. Isto mi ga je bilo žaj itnit. Donila san ga kući i stavila ga ka dekoracijun na caklo o' biblioteke.

Sitin se i najden jednu žmarivenu kapu, stavin je na glavu i jušto! Je, da se sad i glava pinku smanjila, pa i kapa lipje stoji.

I tako, kad cili svit miruje i čuva glavu, ja moran vanka. Moran, ne moš priskočit ovu sriću.

Ča je?

Iz Brača se vraća Kate sa svojin đacin i omar nastavjadu put za malo selo Samaricu, u Moslavini. Jemadu i svoj bus o' Čazmatransa.

Pa šta? Neš ti noticije? Svi putuju: jedni gori, drugi doli i ča jema u ten?

E, pusti ti to, ma ovo je isto, pinku drugovačije. Kate za me nikako ne more bit ka i drugi svit. Zašto? Zato jerbo je Kate osoba iz 'škatule'.

Iz koje škatule?

Bome iz PC, iz računala, iz kompjutera. Kako oš.

Dunkve, Kate i ja smo se upoznale priko katoličke internetske stranice koja se zove *Katolici na internetu*.

Ja san jon ponudila neka izabere ča god oće o' moji naslova, pa nek stavja na *Katolike*...

Ondac je Kate arivala na moju webnu stranicu i tako je počelo naše prijateljstvo. Ona je uređivala *Duhovnost* i tamo je štivavala moje naslove. Eto, tako san i ja upala tôt. Jema o' tega više od godinu.

Kad je Kate ositila da i s druge bande jema bokun duše, jedan mi je dan poslala svoju lipu priču *Srećica*. Kad san je proštila, vidila san da je lipo jemat Katu za prijateljicu.

Ne ću pripovidat ča ona jošćec radi osin ča radi u skuli s dicon. Ko oće nek gre na njezin blog koji se zove *Skolastika*, pa nek vidi ča sve Kate zna, ča je veseli, ča misli o monaštvu, kako sanja o trapistima u Rvackoj i kako more bit to ne će uvik bit sam san ... Prispila je Kate završit i Dopisnu teologiju.

Malo selo Samarica o' dvista svita privatilo je Katu rašireni ruk. Ka svoju, a ona mu jubav uzvraća stostruko.

Kad su, prin pet dan išli na Brač, fermali su se, nikoliko uri i u Splitu. Bija je to veliki događaj. Našli smo se, vidili joči u joči, izjubili i upoznali, izminili darove... Arivala je i Letizia s Katinega bloga koja mi je upala u joči jerbo lipo misli i piše. A ondac je u zanj čas

prispilo i *Boga'stvo siromašnih*, koja ni osoba iz 'škatule', ma je ja svaki čas utirajem u nju i tako je pokažijen svitu ča je prava jubav i kako se očituje. Je lipo za proštit, ma je pinku težje razumit i svidočit.

Jošćec je u to doba zazunzija Kati i mobitel, pa se javija i pozdravija nas jedan dobri čovik. Parilo je ka da smo arivali na šedutu o' andjeli. Svi iz 'škatule'.

Kad smo meju sebon razminili darove prijatejstva i jubavi, Kate nas je naoružala vezanin stranican puni 'prilipi' litrata i riči o svojon Samarici i sviman dala po jednu domaću samaričku salamu. Omar smo očutili miris samaričeg dima, blizinu šume, Božje prirode, a najskoli tišine koja krasí to malo Katino selo.

Čekan Katu sideć na kamenoj klupi. Na za'njen mulu. O' sunca mi zvizdice svitlidu prid jočin. Za prispit ovod jema za odit. Ka da greš na stratište, pa ko prispije.

Do mene sididu jena starija ženskica, u crno, i muškarac. Ona je skinila s glave frontin, iz ruku je spustila borše i vriče i komodala se.

Mora bit da su iz istega sela. Pričadu o mreni, o operacjunu, o likarin. Cilo vrime. Dok ja ovo zapišijen, oni se po sto puti vraćadu na ošpidal i govoridu ko je boji, ko ne vaja i ne bacilaju zvizdan. Ni lako. Ča mogu, to in je pjaca i riva, šeduta. More bit in je to cili divertimenat.

Ko zna jema li tamo koga, je li i' ko čeka, pa triba refat, barenko ovod ...

A ondac se vanka đige, omar iza svetionika, prin jedanajest i po, ukaza trajekt koji je okrenija prema nan i polako akošta. U prven je redu broda bija autobus Čazmatransa. Kate mi je mobitelon dala sinjal da će izać samo čas, da jon pridani ispržene cedeove sa seminara fra Ante Vučkovića, ča san jon obećala, a ondac omar nastavjadu put i gredu daje.

Tako je i bilo. Jopet smo se izjubile. Kad je Kate ušla u autobus, dok su prolazili mimo, vozač je trubija, a ruke su Katinih đaka i kolega visoko mavale teti Miri koja je za Katino prijatejstvo i jubav privalila put po zvizdanu, do zanjega mula, ka o' šale. Zdrava ka cekin!

Jer... jubav sve podnosi!

Ondac smo se svi vratili i ulizli u svoje škatule. Evo nas jopet ovod, svak u svojon čibi. Ka pravi gdelini, čekajuć cvrkut da mu cvrkuton omar uzvratimo.

Fala Ti, Kate, fala, Letizia ...!

U Splitu 25. lipnja 2008. godine

PREZ BESIDE

Besida bi da prinosi vrime,
broji dane,
slovo da svidoči ...

Pitan – odgovaran
i to diškorš je,
kad drugega nima.

Đirajen uz more,
pa mu šapjen,
*i vanka, na suvo
zna bit ka u tebi,
ka u meni.*

Duboko, prez beside,
sve muči.

Životu, ka i ribi
udicu itaš,
takaješ ješku,
ribu sebi mamiš,
a ona grizne, gre daje,
pa se jopet vrati.

Ja je volin taku,
ostavin jon ješku
i zamotan tunju.
Nima dogovora
oš doć zagrist, oš poč daje,
sve je dobra voja
zato jubav dura.

Čekan je s ješkon
i kad ne projde,
ne grizne,
ne vrati se,
kad ne dojde.

Svejedno, uvik kad itan tunju,
izventajen vrime,
trznen,
ka da je ugrizla,
pa jopet,
pa tako kad je nima,
ja je dozivjen da dojde,
da se pinku ferma,

odane kraj mene,
u dubinan.

U Splitu 3. srpnja 2009. godine

ČINI DOBRO, NIMAJ STRAJA

Jo, svitu moj! Zagropala san se s mislin meju *Zlo* i *Dobro*.

– Ča si se uvatila tega *Zla* ol' ti je tako milo, ol' nima ništa lipjeg i bojeg o' tega na svitu? – prigovara iznutra. Ma ni to tako, vengo *Zlo* toliko tišća i utiraje se, da ne mo š disat o' njega.

Da me nikidan ni privarila kompravende i prodala mi cviće koje ni duralo njanci dva dana, da se nisan osramotila, ne bi mi pala napamet pokojna šjora Lijepa, pa poslin nje i šjora Vesela, koje su prin puno vrimenta na pazaru prodavale svoje cviće. Kraj šjore Lijepe nisi moga proć, a da te ne ferma, a ondac se nisi moga largat, a da ne vazmeš makar cvit. Ma to je bija pravi cvit, ča je vonja, a šjora Lijepa bi ga donila sa svoje zemje.

I omar, kad san doznala ča se dogodilo s buketon cvića, morala san se sitit ove dvi stare i drage cvičarice koje nisu poznavale čudotvorne kapjice s kojim danas jačadu i ranidu cviće, minjaju in kolure, anci veličinu, a miris jin za na vike oduzimju. Jemamo perfin i ricaste ružine laticice. Ma nima – ča nima!

Dobro mi je jedanput rekla prijateljica. – Znaš, kad su kolegice vidile ono prikrasno cviće, omar su rekle: Ma, vidi ti, pari ka umitno! A meni umitno cviće ni drago vidit, ma nigdi, njanci na grobju. Ča to ondac očedu reć. Je li in se dopalo moje cviće oli? – pita ona. Nisan znala odgovorit. More bit da je.

Kad smo kod gospoje Vesele od cvića, bila je još jedna Vesela ča je bila puno dobra, ma nije se bavila cvićen. Pomagala je starin judin po kućan. Svi su je falili i čovik je moga bit siguran da ne će falit kad je priporuči za faturetu. Nije bila odavde, jemala je pinku čudno ime, a onda je Mala rekla: ... zvat ćemo je Vesela. I pročulo se brzo za tu Veselu jer je bila puno vridna i ponizna.

Ondac je jedan dan tu Veselu došla tražit jedna ženskica za pomoć u kući. Ma, zapela je kod prve, jerbo je zaudobila ime koje su jon priporučili. Ondac smo jon mi otili pomoć, pa udremo nabrajat, a ona nas prikine i reče, – ... evo na, sitila san se, zvala se Raspoložena. – Ma ča govorite? – Da, Raspoložena! Nimamo mi take, nismo jemali nijednu Raspoloženu, kakvo je to ime? ... Finalmente se ženskica dositila i ispravila: – Oprostite, ni Raspoložena, vengo Vesela. Eto na!

– Ajme, ča smo se nasmijali akonto Vesele i Raspoložene!

O našin starin Veselan, samo *Dobro*. Vidite li svitu moj, kako se *Dobro* odmotaje samo o' sebe, ka konac s rokela, a počelo je sa *Zlin*, s cvićen zla, ma ne o' Baudelairea, vengo s našin, s našega pazara. A ča je naš Pazar, dojdite vidit u pet uri ujutro, filu prid tonobilima cvića i verdure pa ćete sve razumit. To je život, a niki to nazivjedu ka gospodarstvo.

Ne da jema *Dobra*, vengo se ono još uvik rađa i reste, a mi ga ne obadajemo, ne tražimo ga, ne znamo se ni ošervat za njin, pofalit ga, a kome bi palo napamet ispriповidit ga, ko bi sluša o temu. Ma, ja oču reć i oču ga pofalit.

Ne jedanput, vengo dva puta susretnen na trotoaru meju parkiranin tonobilon i ogradon lovreskog đardina malu koja se vraćala iz skule, s boršon na leđin. Kad me je vidila, fermala se i dala mi mot glavon da mogu proć, pa me pričekala i pinku mi se nasmijala, a kad san prošla, ona se uputila nizbrdo.

Gospe moja, koja lipost, pomilušila san je po kosici i pofalila: – Kako si Ti dobro dite, kako si lipo gojena, blago tvojin ča Te jemaju.

– Sigurno je maloju bilo drago da san je pofalila. Ja ću je zapametit, a ona će se sitit i to *Dobro* ne more bit zaboravjeno, ono će se i ponavjat, ako se bude zalivalo.

Ma jema na svitu i jedna Nadalina ča me šempre potiće i nagovara da pišen, najskoli za emisiju šjor Ursića.

Pripovida kako se nikidan spuščala niz Vukovarsku u priši da ne zakasni u crikvu. Parilo jon je da će prin prispit ako ne bude čekala autobus. Tako odeć, prid sebon ugleda betežna čovika, kako gre polako, korak po korak. Kad se približila, u čoviku pripozna stareg školskog kolegu. Ajme, stislo jon se oko srca, pa uspori i odluči zakasnit u crikvu, odeć polako za njin, da ga ne ferma, da ne ositi njeno sažajenje. I tako ga je pratila ukorak, dok ni skrenija drugin puten.

Reče Nadalina da je bilo sram ča još more brzo odat i prišit, a on jedva stoji na nogan. More bit će drugi put bit žveltija pa će zajedno s prijatejen doć do kraja ulice. Suosićanja nan triba, a ono se u priši pristraši i izgubi i nikor ga se ne siti.

O medijima se sve reklo, samo ne u medijima. Kako će oni o sebi? Ma nikidan, na Veli petak, jedan je pop lipo reka svitu: - Ne jidite se na medije, to ča oni činidu nikome ne pomaže, to ni *Dobro*. Ma to je njiov posal. Vi ste krivi, vi grišite, vi i' slušate, vi i' štijete. Provajte i' utrnit, ne kupovat, ne štit. To more bit odgovor na *Zlo* koje uliza u vaše kuće i fameje...

Lipo bome, niman ča dodat, vengo *Dobro* je dikod i reć svitu.

Dobro je kad ti navečer prin spavanja u kamaru uliza Tončica, kad se sritno vrati iz Zagreba, čestita ti Uskrs, kad se čuva lipi stari običaj, kad mlajarija jema misto i vrimena izrest, a stari se fermat i počinit u miru.

Ajmo dodavat *Dobro*, ajmo ga reć, pofalit, ajmo ga prinit, notat, nemojmo ga zaudobit.

Dobro je od Boga, a kad je on s nami ko će protivac nas!?

U Splitu 27. srpnja 2009. godine

KA NA KUKALO ...

To oće reć ka kad se ono dica igradu na sakrivalo. Ta mi rič anci svaki dan ide po glavi, pa se sitin, koliko smo ka dica guštali igrat se na kukalo, kakva smo sve mista nalazili, di bi se sve utiravali i čekali da se oni ča kuka bokun makne od mista 'spasa', pa da istrčimo, taknemo to misto i zavičemo: Jen, dva, tri, moj spas!

Asti ga, mande, sriće i veseja. A di je sad spas?! Ma danas jema isto jena velika igra koja nima imena, njanci slova, ali jema numer, velik, dugi numer. I pari mi se jedino smišno u ten numeru ča jema puno nula, ni manje ni višje vengo pet nula. To na kraju dojde ka mlogo puta ništa. Ka ono kad Runje ča namišća alku zaviče: *U ništ-a-a-!!!*

Svitu moj, sve se modrenalo, svak oće pokazat kako je brži vengo je bija, boji, i to oće pokazat svakako na europski, na svitski način. Ma, ja san mislila da će ti svit barenko izvanka ostavit čovika da ga vidimo, da mu ne će sakrit ime i bezime, da će uvik jemat svoj indiric i da ćemo ga, kad bude tribalo, uvik nać na radnome mistu. Privarila san se.

A ondac su izvanka došli niki naši judi koji su jemali najboje ricete za brzi spas Domovine. Pokazali su u pravo vrime pune takvine, dobro nas išempjali i mi smo i omar štilivali na najboja mista.

Gospe moja, kakvi smo mi dobar i milostiv svit, da ne rečen, narod. Ne razumimo mlogo tega, ali očemo sviman dat priliku. Najskoli triba slidit vrime i njegove dare, razumit i kad ne razumiš, sve privatit samo da je izvanka, da ni naše, jerbo drugovačije ne more bit IN.

Moje je vrime pasalo i ne mogu vengo guštat plodove. Ni triba ulizat u znanost i velike stvari, jerbo je život najčešće notan u običnin malin stvariman. Evo na! Prin niko vrime, kad bi ti krepa telefon oli morebit modem od interneta, jema si notano di 'š zvat, koga 'š tražit, pa kad bi završija diškorš, lipo bi zamolija ime i bezime osobe s kojon si razgovara, jerbo će ti jopet tribat, pa da ne zafrkaješ cilu četvu svita, zna si omar koga tribaš zvat.

Ma, ti se dobri judi nisu snimali ka glumci, nisu ni ostavjali befele, ka: *Svi operateri su zauzeti*, pa pustidu mužiku. Nisu se javjali ni snimjenim reklamama, njanci nudili puste usluge i numere koje moraš upirat da doznaš ča tribaš činit, ajmo reć za tehničku pomoć, prijavu kvara, nabavu, ča ćemo poč govorit, pa ondac ako 'š reć koju ča misliš o njiman ... Pravi teatar. Finalmente zaudobiš zašto si zva i ča ti je tribalo, i kad jopet čuješ mužiku pari ti se da to sad njavjuju tebe, da 'š sad ti dobit rič, ma ne, falija si. Jopet se javi glumac i reče ti da ne prikidaš kad rečeš ča si triba, nego da rečeš koju o njiman, ča misliš kakvi su, jesu li dobri?

Kad se osvistiš, dočeka te pravi pravcati glas živega čovika i ondac, tako u tri-četri bote, dobiješ priliku reć ča ti je, zašto zoveš. Ne pitadu te ime, ča će 'in, jemaju oni tvoj numer.

Kad san se prin nikoliko miseci prvi put sreła s ovin vanzemajcima i zaigrala na prvo kukalo, kad smo navalili na posal, jemala sam tri telefonska razgovora, svaki put s oni nesriknji pet nula, svaki put, kad bi prispila do živega glasa bija je nikako drugovačiji govor, ka da nisu odavle, ondac san doznala, jedan put je glas bija iz Osijeka, jedan put iz Vinkovaca, jedan put iz Rijeke ... Tako san imala razumit da se na te puste nule javjadu svi iz Rvacke, pa ko prin dospije, a ondac ono ča meni triba dojavidu mome gradu. Asti sto miši!

Ča je bilo prin dva-tri dana? Krepa je modem. Nazoven ja te nule, dva puta su me omar prijavili mome gradu, ne glumciman, lipo su pripovidali ma ništa nisu učinili, a ne mogu reć ni ča jesu, jerbo se višje nikor nije javija. Ondac se popodne nakon svih glumaca i reklama javila jedna fina Lejla. *Gospe moja, ča ste fini*, rekla san joj. *More bit ste vi prava osoba i ispričan joj cilu štoriju.*

Je, a ondac me je omar stručno svitovala da ovako telefonskin puten postavin zahtjev za novi modem na dvi godine sve za 50 lipica, da rečen jedinstveni matični numer i sve će bit,

a kako nego onako, OK! *Kad i ko će to donit*, pitan ja brzo o' straja da Lejla ne nestane kad je napravila posal. *Distributer u roku od trideset dana*, odgovori Lejla. *A oklen, kad?* pitan ja. *Asti ga, mande, a jema li to di za kupit, pa da sama to vazmen i donesen kući, znan ga i sama spojiti, majčin sine! Ne znam*, odgovori Lejla. *Ma kako ne znate, pa di vi živite, di radite, mogu li doć do vas?* Još dodan: *Znate vi, kad je zanj put bija vaš čovik, reka mi je da ubuduće, kad ih buden tribala, omar javin, jerbo smo in mi, moja fameja, dopustili u našen portunu koji se zakjučava da postave u gvozdeni armerun sve moguće žice, kabele i instalicije. Jema dana kad nan zvonidu i po pet puti da in otvorimo da ulizu da mogu radit i doć do svojih žica.*

- *Zaslužili ste*, kaže on, *da trčidu kad van ča zatriba!* - *E moj svitu*, dodan, *još mi je kuća tu priko puta vas, moremo jedni drugin ruku dat, a vi tako.*

Ma, dok san sve to govorila ositin, da me Lejla ka ne razumi i ondac mi reče da ona radi i živi u Rijeci odaklen i razgovara s menon. *Ma di, ma ča, ma ko u Rijeci?* Ostala san inkantana. Lejla reče da je sve notala i da će bit sve, kako oni rečedu na rvacki OK!

Ma sutradan iza OK! stari je modem proradija i ja jopet zoven, dobijen jenu drugu ženskicu i avižan je da je sve u redu. *Ča je sad? Je li se moj zahtjev za novi modem poništava kad je ovi proradija?* Ne, odgovori nova ženskica iz jednega drugega grada, i ja ću tako dobit nov novcati modem. Ondac pomislin, u ovo čudno vrime kad svi lažu oš' drito u brk oli priko snimke, more se dogodit, da ti namjerno iskjuče, ka ono, ne moreš izać na internet, pa ti svituju da podneseš zahtjev za novi modem, za 50 lipica, ondac jopet popravidu stari, novi ne moreš otkazat i eto posla.

Distributer ne će arivat jer nema ča radit, jer je sve kako triba.

More bit je i to posal? Zavridili su deset, a ne pet nula. I sve to priko telefona, nikoga nisi vidija u čunku, svi su vanzemajci, nikor ne odgovara, nikor nije kriv, svi su se sakrili, igraju se na kukalo, samo višje nima diteta koje će dotrčat i zavikat: *Jen, dva, tri, moj spas.* A oni će mi reć i nula je broj, a ja in odgovaran, ma more bit i slovo kad se ja najidin!

I ondac, kad san mislila da je finilo zazunzi mobitel i javja niki glas da izajden na ulicu da nosi jenu škatulu za me. Gospe moja, uzdržale su mi se noge, spustin se, potpišen niku kartu da san priuzela paket, pozdravin i zafalin se. U paketu je bija novi modem. Je, je, vaja reć po duši, napravili su posal, nisu me privarili, skinut ću in omar pet nula, ma oni njiovi pet moran ostavit na miru, pa nek se daje sakrijedu. A ko će instalirat novi modem, ovi ni isti ka oni stari, ne znan? Ajme! Eto zašto paket dobiješ na ulicu, jerbo nima ko doć kući napraviti posal. Zapravo, paket van donese čovik-privoznik koji nima veze s vašin modemom. On i ne zna ča van je donija. Oni koji bi to triba napraviti i spojiti je osoba oliti firma s kojom su se ovi ča su poslali modem pokarali. Niki i zovedu kooperanti. Ne volidu se i gotovo, jeni drugiman smetaju i pravidu dišpete, guraju se. Kažedu da se to reče konkurencija, oliti nadmetanje. A čime, Gospe moja, da mi je znat? Svitu moj, nima tega na svitu ko bi me jopet natanta tražit te druge po njiovim nulama, slušat njiove glumce, mužiku i reklame. Jopet in dodajen nazad pet kazneni nula. Finalmente doće i meni čovik koji ni konkurencija ni kooperant, ma jema ime i bezime, jema svoj numer o telefona i mobitela. Kad mu javin, ne javja se glumac, ne svira mužika, ne krede Bogu dane, nima vrimenta za reklame, oće raditi i nikor mu u ten ne smeta i ča je najlipje, nima njanci jednu nulu u broju o telefona. I takvi će spojiti moj novi modem.

Nima višje na kukalo!

Judi moji, jen, dva, tri, moj spas!

I to na 33 stupnja u kamari.

Zdravi i veseli bili!

OBJELODANJENI RADOVI

- Četiri pjesme, [*to što mogu*]. Telegram, Zagreb, god. VII. (1966.), br. 303., str. 7.
- [*Ovako crna stojim kraj drva*]. Isto.
- [*Svagdje možemo biti sami*]. Isto.
- [*Ne plači dijete*]. Isto.
- *Voljenje* [pjesma]. Mogućnosti, Split, god. XIV. (1967.), br. 5., str. 491.-492.
- [*Ta dva mala slova JA*] [pjesma]. Isto, str. 492.
- [*Zašto dolazite...*] [pjesma]. Isto, str. 492. – *Nakon neuspjelog bijega* [pjesma]. Isto, - str. 493.
- *Ljubav* [pjesma]. Svačić [zbornik]. Zagreb, knjiga 1., travnja 1969., str. 403.
- [*Moja pjesma*] [pjesma]. Isto.
- [*Ljubav*] [pjesma]. Isto.
- [*Danas sam vidjela...*] [pjesma]. Isto.
- *Do mora* [pjesma]. Gdje, Split, god. I. (1969.), br. 1. [lipanj], str. 11.
- *Autobiografska* [pjesma]. Vidik, Split, god. XVI. (1969.), br. 9.-10., str. 152.-154.
- [*Dok oči lutaju*] [pjesma]. Isto, str. 153.
- [*Ljeto*] [pjesma]. Isto, str. 153.
- [*Stablo koje*] [pjesma]. Isto, str. 153.
- [*Dvorištem tvojim prolazim*] [pjesma]. Isto, str. 153.
- [*Moja pjesma*] [pjesma]. Isto, str. 154.
- *Vjernost* [pjesma]. Rast, Split god. I., (1976.), br. 1., str. 7.
- *Stara pjesma* [pjesma]. Rast, Split, god. II., br. 2., str. 51.
- [*Ljepotu doživih slučajno*] [pjesma]. Isto, str. 52.
- *IV verzija telefonskog razgovora ili nesporazum* [pjesma]. Isto, str. 52.
- [*Služavka sam*] [pjesma]. Isto, str. 52.
- *Split-Zagreb, via Majur* [pjesma]. Isto, str. 53.

- *Pružnim radnicima* [pjesma]. Rast, Split, god. III., br. 3., str. 14.
- *U smiraj* [pjesma]. Isto, str. 14.
- *Beskućnik* [pjesma]. Isto, str. 14.
- *Naša ljubav beskrajna i velika je a grad ovaj malen je* [pjesma]. Isto, str. 15.
- *Uz more želja jedna* [pjesma]. Isto, str. 15.
- *Pružnim radnicima* [pjesma]. Vrijeme nas [knjiga], Zagreb, 1979., str. 30.
- *U smiraj* [pjesma]. Isto, str. 31.
- *Klub liječenih alkoholičara «Centar», Split 1966-1979*. Liječnički vjesnik, Zagreb, god. CIII. (1981.), br. 10., str. 475.-479.
- *Na dnu mora* [pjesma]. Sveta baština, Tomislavgrad, god. IX. (1990.), br. 11. (84.), str.16.
- *Hrvatska* [pjesma]. Naša Gospa od Zdravlja, Split, god. I., (1991.), br. 1. (1.), str. 12.
- *Šapat* [pjesma]. Isto, str. 9.
- *Hrvatska* [pjesma]. Naša ognjišta, Tomislavgrad, god. XXII. (1992.), br. 1.-2., str. 16.
- *Hrvatska* [pjesma]. Fra Mario Jurišić, Krik ranjene duše [knjiga], Split 1994., str. 40.
- *Patnja* [pjesma]. Sunce, Split, god. VII. (2004.), br. 9., str. 18.-19.
- *Između udaraca - zraka Svjetlosti*. Isto, str. 17.
- *Deset godina rada Službe za pomoć i njegu u kući Doma Lovret*. Isto, god. VIII. (2005.), br. 11., str. 6.-7.
- *Šjor Pjero i njegova Jube*. Isto, str. 8.-9.
- *Osudujemo haaško kaubojsko ponašanje*. Hrvatsko slovo, Zagreb, god. XI. (2005.), br. 546., (7. X.), str. 28.
- *Toma i Ante, dva brata*. Sunce, god. IX. (2006.), br. 12., str. 12.-13.
- *Dodir vremena* [knjiga], Split 2007. [314 str.].
- *Konačište ljudskosti* [elektronička knjiga], Split 2007. [301 str.]

Mira Donadini

POGOVOR

Dar Mirina nemira

Prvu knjigu vrijedne autorice dobila sam u ruke, tražeći tekst koji bi uputio hodočasnike Gospe Sinjske i uopće čitatelje godišnjaka Svetišta bliže osobama koje su u našoj neposrednoj blizini uglavnom neprimijećene. Ne neprimjetne, nego neprimijećene. Tražila sam onako pregledno, pokoji tekst. Našla sam daleko više nego sam se nadala. Našla sam ih sve. Kanila sam čitati pokoji tekst dnevno, rasporediti, ali nije išlo. Knjiga se nije puštala odložiti i nije bilo druge nego je pročitati u cijelosti. Suze i utjeha navirale bi naizmjenice. Osobito su mi se usjekle one priče s imenom. Ova starica, onaj djed, njihov sin u daljini, unuka koja ne zove. I, kao nit koja sve povezuje, utjelovljeno Blaženstvo na bicikli. Čovjek bi pomislio da je riječ o nekoj pjesničkoj viziji našeg pomalo sumorna grada, cesti sjećanja koja na svojim raskrižjima dodiruje nadnaravno, ali ne! Već na sljedećoj stranici nova tvrda zbilja umotana brižnom srčanošću i postojanom pozornošću na naše susjede iza zatvorenih vrata na koja rijetki usude pokucati. Ipak ih ima koji to čine. Kucaju, ulaze, povezuju prekinuto, pazeći na potku svakodnevice, da se ne pomrse postojeći konci.

Zašto je ovakvo pisanje prijeko potrebno današnjem vremenu? Zato što nas povezuje. Ne želi dokazati, ispravljati, osuditi ili pobijediti. Jednostavno nam ne da mira. I to na vrlo primjeren način. Dovoljna je jedna priča i već smo zahvaćeni, srce nam otvara, doziva slike iz naših skrivenih sjećanja usput utisnutih, negdje u raskoraku s dnevnim itinerarijem, zacrtanim obvezama i satnicama za ono što *moramo* odraditi. Negdje su nam se ušuljale te priče i blagost u nas upisana brižno ih bilježi i pamti, pamti.

Svaka nova knjiga gospođe Mire satkana je u dvije osnovne potke: jedna osobna, usebljeni dijalog duše koji uvire u molitvu, razgovor sa svojim Stvoriteljem, i druga, nizanka priča iz neposrednog pogleda kroz prozor na ulicu, u nečiji sobičak ili tek dogođeni susret. Gotovo začujete škripu kotača blaženog bicikla iza ugla...

Zašto je ovakvo pisanje plodonosno? Zato što je oteto zaboravu, utemeljeno iskustvom, ispisano vrijednom rukom, darovano od srca. Prije svega, oblikovano je besprijekorno: jezično, stilski, koncepcijski. Umjetnički čisto i autentično, dijaloški široko i lišeno svake preuzetnosti. Dosljedno je: iznosi zbilju onakvu kakva jest, bez priziva i preporuka. Oglasi se za one bez glasa, potiče djelovanje u onih bez uha. Mogli bismo reći: tko ne može kucati, otvorit će mu se; tko nema uši, neka čuje! Je li to paradoks ili moguća utjeha u svijetu kojemu je zbrka postala postulatom?

Još važnije, ovo pisanje je plodonosno zato što je primjer. Ono govori: ovo mi je bitno. Ovo želim u svom danu, u svom srcu. Ovo želim pamtiti, ovako se sjećati. Mi na tragu autoričina primjera činimo to isto. Obvezujemo se ne zaboraviti, makar samo čitanjem.

Još je jedna dimenzija koja je u gospođe Mire urodila stotrukim plodom. Riječ je o njezinoj međumrežnoj stranici. Nije to tek jedan od načina oglašavanja, eto postoji i taj prostor pa hajde da *i tamo* postavimo tekstove. Ne, upravo je suprotno! Na toj stranici tekstovi *žive*. Autorica ih postavlja i zatim šalje netom zapisane poveznice prijateljima i znancima, još "ispod čekića". Tako ih redovito primamo kao vitamine za dušu. Žličicu po žličicu, stranicu

po stranicu. Jedne su od rijetkih poruka koje prosljedim dalje. I budem sigurna da sam tako i ja nešto učinila.

Gospođo Mira, zapisujte s Božjim blagoslovom i ne dajte nam mira. Povezujte nas konopcima ljubavi.

Dunja Vusio, dipl. teologinja
27. listopada 2009.

TE DEUM
Tebi pjevam Gospodine

Mira Donadini pjeva o Tebi, zaziva Te i hvali u svojim pjesmama. Traži Te među ožalošćenima, neutješnima, od života umornima, u oskudici, u nebrizi, u osami. Nalazi Te usred žalosti koja vodi u očaj i beznađe. Prepoznaje Te u srcima svojih Bližnjih dok tješiš neutješne i razveseljuješ nesretne, umorne i opterećene.

Tvoja Ljubav prožima njezinu riječ kojom nas dotiče i traži izraz

u pjesmama "S BOGOM",
crticama iz života "LJUDSKO" i "ŽIVOTNO",
"MIRAKUL O`JUDI I VRIMENA".

Mira Te ne zadržava za sebe, već Te dijeli s nama, sa svojim čitateljima. Intimni i bliski doživljaj s Tobom opijeva tijekom godine za Tvojih nedjelja i blagdana, svojim hodom kroz liturgijsku godinu i čini nas sudionicima divne razmjene koju Bog čini s nama: *Bog postaje čovjekom, kako bi čovjek postao Bogom* (Atanazije IV).

Mira je glasnogovornik Tvoje Crkve, jedan njezin dio, njezin ud, prenoseći Tvoje svjetlo. I ta svjetlost izvire iz njezinih riječi i raspršena je u nama. Raspršena je i uobličena u poziv na Križ i Uskrsnuće. Ta svjetlost je odjek Tvog *Govora na Gori* u kojem si ljubav postavio u središte našeg odnosa prema Bogu i Bližnjemu.

Tko želi ući u Kraljevstvo Božje treba prihvatiti i u život provoditi Blaženstva, nasljeđujući Tebe. Tvoje siromaštvo je u odricanju od svega što priječi navještaj Neba, u krotkosti i poniznosti i raspoložnosti vršiti volju Očevu, jer On Te je poslao da dovršiš Njegovo djelo.

*"Hvala Ti što me navodiš na put
k siromasima,
za dar slušanja,
oko samilosno,
srce slobodno,
razumom neograničeno,
široko*

(Hvala Ti, Oče)

Mira ne odbacuje siromahe, već dijeli s njima njihove osjećaje, patnje, bijedu. Upravo njima umornima, potrebnima, gladnima, žednima, golima i bosima, bolesnima, napuštenima upravlja svoju riječ poput Tebe kada si izrekao svoje prvo blaženstvo - blaženi *siromašni duhom*. Nisu li siromašni u duhu svi oni koji svu svoju nadu stavljaju u Tebe i u Tebi nalaze svoju sigurnost? A *Žalosni*, ne suosjećaju li s patnjama drugih i ne trude li se biti onakvi kao što bi trebali biti? *Krotki*, jesu li to oni slobodni od želje da se bore za bilo što ili bilo protiv čega, jer imaju Tebe? A *Gladni i žedni pravednosti*, vjeruju li da mogu biti pravedniji i bolji i da ćeš im Ti osigurati uspjeh? *Milosrdni* bi srcem trebali vidjeti potrebe Bližnjih i djelotvorno pomagati. *Mirotvorci* bi u sebi trebali nositi Tvoj mir. *Progonjeni zbog pravednosti*, poput Tebe osuđeni, mučeni, ubijeni, nisu li oni spremni zbog Istine, zbog Tebe trpjeti?

*"Okreni se,
pogledaj
nije li djelo neko
ostalo nedovršeno,
čeka li
briga,
kasni li ljubav,
boli li bolest,
pred plačem
jesi li vrata pritvorio?"*

*Je li nekog srce zaboljelo
ranu gdje si ostavio otvorenu,
kuca li tuđa nevolja pod tvojim prozorom,
čuješ li je,
milost moli
da hlad u tebi zasja,
čovjeka da čutiš toplo."*

(Nemoj u korizmu sam...)

Ti si vrhunac Mirinog života. Njezine pjesme i priče bude u nama želju da Te nasljedujemo. Njezina riječ svakim novim danom priziva odlučnost da idemo za Tobom, i oduševljava nas za Tebe. Svjesna je da bez Tebe ne može izdržati teške napore penjanja strnovitim klisurama i teško joj je samoj, bez Tvoje podrške, bez oslanjanja na Tebe, krčiti trnoviti put. Zna da je život bez trnja, bez križa promašen život. Križ je pobjeda Ljubavi nad Zlom. Zna i to da je Tvoja misao drugačija od naše ljudske, pa do Tebe moramo još za života, jer poslije je prekasno.

*"Ne uzmakni križa svoga
getsemanske boli straha!"*

*Dohvatiti drvo sveto,
ostaviti svijet i vrijeme,
nasloniti breme teško,
doneseno, predano Ti,
čekajući otkupljenje."*

(Ti moj si Spasitelj)

Duhovno ojačana uspinjanjem k Tebi, hodom kroz liturgijsku godinu, jača i nas čitatelje sugestivno prenoseći razgovore s Tobom. Po Tebi je sposobna nadati se protiv svake nade i pretvoriti mržnju u klicu buduće ljubavi. Da je svoje srce otvorila Tebi jasno je po šarmu pjesničkog izričaja i njegovoj autentičnosti. Evanđeosko ozračje njezinih pjesama i priča svjedočanstva su da usrećujući druge usrećujemo sebe same. Svjedočanstva su da i nas Tvoja Dobrota preobražava na nov život, da nas čini sposobnima za nadu, vjernost, odanost životu. Osnažuje nas boriti se, ne samo protiv nedostataka života i poteškoća, nego i probuditi u

drugima oduševljenje i zanos za Tebe. Osnažuje nas u služenju i zauzetosti za drugoga, u trpljenju, u spremnosti suosjećati s našim Bližnjim.

*"Sve ostavih,
sva se predah
k Cilju doći,
taknuti ga,
svoju ruku drugom dati,
uspinjući,
lance Dobra
vezujući,
Duhu Tvome prenijeti ih,
Želja mi je jedina"*

(Liječniku duše duhovne)

Mira s jutrom otvara oči za tajnu dana, za male radosti na koje će naići putem u služenju Tebi. Radosna i ozarena za nova opažanja, za svakodnevna životna iznenađenja, pruža Ti ruku i otvara srce za susret s ljudima, namjernicima, prolaznicima, bezimenima.

"Pomolih mu se jutros nekako drukčije, sa štapovima u rukama i pogledam prema Nebu i rekoh mu:

Pokreni me! Vodi! Nosi me, Bože moj!...

...I pokrene me i odvede ljudima u susret. Darova mi da se svakom nasmiješim, da svakog pozdravim, snagu da ne pričam kako je život težak do zadnjega časa, nego da gledam, kako pred svima nama stoji samo određeno vrijeme, koje ne smijemo pustiti da zjapi prazno." (Ako njega izaberemo)

U služenju Tebi ne osjeća umor, ni potrošenost, ni iscrpljenost, već joj se vraća snaga, srce oživljuje i ispunja se ljubavlju. Budi se za tajnu svakog novog, darovanog joj trenutka. Spremna je zahvatiti gdje je potrebno, i odvažna, jer dozvoljava da je Drugi dodirne, pa čak i rani.

*"Na ramena,
bremenom dušu uprtih,
ponosom korak uspravih.*

*Hodeći pod lovora granom
pružih drugi obraz,
a On zanjše žuti list,
spusti ga,
pomiluje me i ojača."*

(Breme)

Povrh toga bdije da nikakvo Zlo ne prođe kroz njezina vrata. Za svaku misao traži propusnicu ukoliko ne pripada Tebi, nego Tvom protivniku. Svu sebe je upregla u borbu protiv Zla uzevši život u svoje ruke, oblikujući ga. Jer, ona je kao osoba autentična, slobodna od svih onečišćavanja, prilagođavanja, od svega izvještačenog i usiljenoga. U svakom njezinom retku

nazire se želja da bude iskrena kao što je iskreno dijete. Da bude u skladu s Tvojom neiskrivljenom slikom, da sve što čini proistječe iz ljubavi, a ne iz proračunatosti. Kao nit kroz sve njezine priče i pjesme provlači se želja da se vrati k svome Izvoru, k Tebi.

"...Lako je biti kao drugi i uzvratiti istom mjerom. Teško je biti drukčiji." (Marijanu primi dobrota)

Pa tako i svojeg Bližnjeg gleda iz nadnaravnog vidika. Ta joj perspektiva omogućuje da relativira ljude i događaje. Srce, uvijek otvoreno za Tebe, velikodušno je i dobro u prosuđivanju. Dok su načela i principi za ljude neispunjene Tvojom Rječju. Razvlastila je suca u sebi i srce ispunila milosrdnom ljubavlju. Blagonaklono promatrajući nedostatke i mane svojih Bližnjih, uvjeren je da se Dobro u njima još može razviti. Ne osuđuje Bližnjeg i ne stavlja na njega pečat uskogrudnosti i malodušnosti, jer je pred njom čovjek otvoren svakoj promjeni, Tebi koji ga neprestance mijenjaš i možeš, ukoliko je sam voljan, probuditi na nov život.

*"Bože! Daj mi oči ljubavi
da ne posrnem,
da gledam široko,
ne više ljudski,
usko!"*

*Istrgni iz mene suca,
neka mi riječ zanijemi
ako usta osude,
ako Te ne slijedim
čovjeku
grijehe mjereći,
ne pomažući,
u zlu dobro ne tražeći."*

(Oči ljubavi u žbunju života)

S blagošću ukazuje na paradoks današnjeg vremena u kojem se uslijed tehnološkog sve bržeg napretka osjećamo podvojeni. S jedne strane se nagomilava obilje, a na drugoj duhovna praznina i hladno srce.

"Različiti "europski" programi pretvoriše nas u robote koji među stare i napuštene dolaze kao pometači ulica, puneći vreće i kolica smećem i odlazeći, bez ljudskog titraja i topline. Vremenu podrezaše krila, odrediše mu trajanje i brzinu, pišu se zapisnici kao kod zaprimanja krumpira, broji inventar, bilježi nekretnina, a star, iznemogao čovjek, poput požutjele slike na zidu, posta izopćenik koji nam posljednjim snagama pokazuje kako mu možemo pomoći. Treba zaposliti mnogo, mnogo ljubavi!" (Izopćenik)

Oslikavanjem dalmatinskog ugođaja i podneblja, Mira svojim humorističkim pričama u nas čitatelja izmamљуje osmijeh. Likovi Perine, Vesele, Anđele, Petre, i mnogi drugi, oduševljavaju plastičnošću i prisnošću jezika kroz koji čujemo Tebe i Tvoj vapaj za Dobrotom. Vapaj je to malih ljudi zaboravljenih u svojim sobičcima, u čijem se životu iznenada dogodi pokoje malo čudo kada Ti u njih zaviriš. Te priče i pjesme nezaobilazan su

Mirin prinos u očuvanju splitskog dijalekta od zaborava i prenose svojim jezikom sastavni dio kulturne baštine sljedećoj generaciji. Jezikom nije odmakla od svoga rodnog grada, sačuvala je jezik svoga Splita čime svjedoči svoju pripadnost, svoj lokalni identitet.

*"Besida bi da prinosi vrime,
broji dane,
slovo da svidoči..."*

*Pitan - odgovaran
i to diškorš je,
kad drugega nima."*

(Prez beside)

Njezin pjesnički izričaj otkriva autentičnost s uvijek prisutnom željom da spominjući Te, unosi svježinu vlastitog doživljaja Tebe. Njezine pjesničke slike zatvaraju taj doživljaj u čvrst i formalno izbrušen pjesnički govor. Karakteristična su i česta stilska ponavljanja koja pijevnom intonacijom obogaćuju Mirin slog.

*"Dobro je
kad more zaljubljeno, na rukama
Nebo drži da slika ne potone.
Kad rijeka tijekom teče,
briše, čisti, sliku mijenja,
bistro, pitko...
žeđi naše
ljubav taži do svršetka.
Dobro je."*

(Bogom ohrabren)

Dosljedna je u vjeri u Tebe. Ti si za nju Otajstvo skriveno u dubini duše svakog čovjeka. Poziva nas na put koji će nas uvesti u Tvoj Misterij, u veću slobodu. Na put koji će nas izvesti na čistinu odakle se širi pogled i otvara nam nove vidike, gdje nam se može dogoditi da uskrsnemo na ljubav prema Bližnjem. Da svojim činima povežemo Nebo sa Zemljom.

"Toliko priča ispričanih i tuge izlivena na ovim stranicama nisu željele izmamiti suze, ali su nas htjele učiniti prijemljivima za tuđu nesreću, na vrijeme je prepoznati i učiniti korak koji će onom drugom pomoći. Koji nije primjedba, ni odmahivanje glavom, ni prijekor, ni odustajanje, ni napuštanje...ali je korak prema čovjeku, ..." (Izopćenik)

U potrazi za Tobom i autentičnošću Tvojeg života na zemlji uputila se u Svetu Zemlju. Htjela je biti na mjestu gdje si se Ti rodio, gdje si izdahnuo i uskrsnuo. Hodočašće nije izabrala kao lakši put k Tebi, ne, jer je prije toga Tebe prepoznala u licu svakog patnika. Sjećaš li se Tolstojeve pripovijesti o hodočasniku koji je godinama štedio da pođe u Svetu Zemlju? Putem je naišao na siromašnu obitelj kojoj je pomogao i razdao sve što je imao. Žalostan se vratio kući ne vidjevši Jeruzalema. Susjed koji je uspio onamo stići uvjeravao ga je da ga je vidio

kao hodočasnika na svim svetim mjestima koje je pohodio. Jer, je kao i Mira postao hodočasnik srcem pomagavši siromahe, štiteći ugrožene, žrtvujući se za bezimene. Mira je znala da je to pred Tobom mnogo vrednije nego stići na cilj bilo kojeg hodočašća.

*"Nigdje bez Tebe ne mogu stići,
ni krenuti ako s Tobom u suglasju nisam"*

(Čežnja)

Uspjela je brige i nevolje svojih Bližnjih pretvoriti u blagoslov da bi zatim njezina riječ postala blagoslov za Bližnjeg, za čitatelja. Najprije se zauzela za potrebne ljubavi, skrbi, ljudske topline, poštovanja da bi ih preobražene svojom riječju podigla u njihovu dostojanstvu. Životnu radost koja se pretače u gozbu slavljenja i pohvale Tebi nije našla u potrazi za užicima, nego izbjegavajući Zlo i čineći Dobro. U Mirinim pjesmama osjeća se radost življenja u Tebi. Uronjena u trenutak u kojem se oslobađa svih napetosti i briga, prepuštena zaboravu, utočena u Tebe slavi Te. U Tebi se raduje, diše. Na svom putu k Tebi, usred životnog meteža ostaje mirna i sabrana u Tebi, jer Ti si njezino konačište.

*"Konak
za breme progonstva,
Spasenje
iščekujući."*

(Karitas zauvijek)

*Marina Donadini-Kostović, prof.
Solingen studeni 2009.*

Ž I V O T O P I S

Mira Donadini rodila se u Splitu 15. svibnja 1940. godine. Gimnaziju je završila, 1958./1959. god., u Splitu. Kao diplomirani socijalni radnik, u četrdesetprvoj godini života, od rada s mladeži, prelazi u ustanovu za starije i nemoćne osobe, gdje ostaje do umirovljenja, 1998. godine.

Svoje je radove objelodanjivala u novinama, listovima, časopisima i knjigama: u *Telegramu* (Zagreb, 1966.), *Mogućnostima* (Split, 1967.), *Svačiću* ([zborniku], Zagreb, 1969.), *Gdju* (1969.), *Vidiku* (Split, 1969.), *Rastu* (Split, 1976., 1977.?, 1978.?), *Vrijeme nas* ([knjiga], Zagreb, 1979.), *Liječničkomu vjesniku* (Zagreb, 1981.), *Svetoj baštini* (Tomislavgrad, 1990.), *Našoj Gospi od Zdravlja* (Split, 1991.), *Našim ognjištima* (Tomislavgrad, 1992.), u *Kriku ranjene duše* ([knjiga], Split, 1994.), *Suncu* (Split, 2004., 2005., 2006.) i *Hrvatskom slovu* (Zagreb, 2005.).

U *Rastu* (god. III., br.3. bila je članica Uredništva i odgovorna urednica. U travnju 2006. god. otvorila je svoju web-stranicu (www.donadini.net), na kojoj, u *Bogatstvu siromašnih* i *Mrvama od života*, objelodanjuje svoje priče, iskustva i razmišljanja.

Njezina je www poveznica ubrzo došla na katoličke među-mrežne stranice.

U travnju 2007. godine objelodanila je knjigu *Dodir vremena*. Iste godine u prosincu, na svoju je web stranicu, postavila elektroničku knjigu (e-book) *Konačište ljudskosti*.

PODACI O SLIKOVNIM PRILOZIMA

Str. 7, Sveto Trojstvo - Hendrik van Balen

(http://en.wikipedia.org/wiki/File:Hendrick_van_balen_Holy_trinity.jpg)

Str. 61, Isus i siromasi (http://www.cmv.it/nuke/images/cmv/icone/Gesù_e_i_poveri.jpg)

Str. 103 , Slijepi prosjak - Joseph Laurent Dyckmans

(<http://www.west-eleven.com/19th%20and%2020th%20C/jldyckmansblindbeggar.htm>)

Kazalo

S BOGOM	7
<i>Nagovaraj me na dobro</i>	
Karitas zauvijek	8
Zorom k Zornici	9
Dođi Spasitelju!	10
Odsjaj svjetla Djeteta	11
U Tvoje ruke	12
Samo On	13
Svijećnica	14
U smiraj	15
Meleme uskrsnuli!	16
Uz Božju pomoć	18
Srce Isusovo!	19
Veliki Četvrtak	21
Tijek	22
Utočište	24
S mukom	26
Nježnost Očeva	27
Bogom ohrabren	28
U vremenu	30
Oče naš	31
Hvala Ti, Oče!	32
Vjera Očeva!	34
Nagovaraj me na <i>Dobro</i>	35
Ti moj si Spasitelj	36
Ostavih krpe	37
Sva Tvoja	38
Te Deum	39
Kad križ lijekom postaje	41
Slavim Te Gospodine	42
Oči ljubavi u žbunju života	43
Bože Oče, Sine, Duše Sveti	44
Za oblakom	46
Oči duše	47
Vrati me iz pustinje	48
Srce na propuhu	50
Ti nas u sebi sjedini	52
Ogromni paket	53
Čežnja	54
Štambilj	55
Čuvari Isusova greba	57
Liječniku duše duhovne	59
Spasitelju moj!	60

LJUDSKO	61
<i>Puno grijanja za malo topline</i>	
Prva nedjelja Došašća	62
Jedan brat	63
Moja Vice	64
Milost mudrosti siromaštva	66
Blizu kraja	68
Izdisaj	70
Treća meštrovica	71
Najdraža bicikleta	73
Stari prijateji	74
Ljubav bez popusta	76
Dobra majka Barica	77
Baštinici blaženstava	79
Pod ruku, dobrota i poslušnost	81
Kaplja sućuti	83
Od <i>Dobra</i> prihvaćena	84
Barba Mate	85
Bez riječi	86
... za malo topline	88
Izopćenik	89
Samo ljubav	91
Vištačenje kroz ponistru	92
Neobičan čovjek	94
Nemoj u korizmu sam	95
Marijanu primi dobrota	96
Gubitnik bez ljubavi	98
Virujte, jema je...	100
ŽIVOTNO	103
<i>Blago pasu jer je pas</i>	
<i>Dobro</i> ide dalje	104
Tijek vremena	105
Bijela vreća mandarina	106
Sveta Obitelj kao čežnja	107
Samica	109
Isuse!	110
Istočene snage	113
Muka je	115
Kad zataji srce	117
Breme	119
Imendan	120
Bez težine	122
Bez svog smisla	123
Draga moja!	124
<i>Dobro</i> me vabi	125
Vječno osluškivanje	126

Licenca	127
Zašto	128
Jugo	129
Prijatelj vrijeme	130
Vrijeme priprave	131
Bogu hvala!	132
Kad ljubavi se razlog traži	133
Koga ljubimo?	134
Patnja naroda	136
Kao dijete	138
 MIRAKUL O' JUDI I VRIMENA <i>O temu ne piše u fojima</i>	 139
 Goluzasti	 140
Izbori	142
Gotičari	144
Joči u joči	147
Ka da nije ništa	149
Hodaj sućutan	150
Najljepše dobro jutro	151
Ako njega izaberemo	152
Judi iz škatule	154
Prez beside	156
Čini <i>dobro</i> , nimaj straja	158
Ka na kukalo...	160
 Objelodanjeni radovi	 162
 POGOVOR	 164
Dar Mirina nemira - Dunja Vusio, dipl. teologinja	164
TE DEUM - Marina Donadini-Kostović, prof.	166
 ŽIVOTOPIS	 172
PODACI O SLIKOVNIM PRILOZIMA	173
KAZALO	174

